

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Φιλοσοφική Σχολή
Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών
Σπουδών

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

ΤΜΗΜΑ ΣΛΑΒΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΜΕΤΟΝΟΜΑΣΘΕΝ ΑΠΟ 4 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2016

([Π.Δ 78/04-08-2016](#))

ΣΕ

**ΤΜΗΜΑ ΡΩΣΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΑΙ ΣΛΑΒΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

Έτος αναφοράς: Ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

Αθήνα

Δεκέμβριος 2017- Ιανουάριος 2018

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ, 15784
ΖΩΓΡΑΦΟΥ ΑΘΗΝΑ
Τηλ. 210 7277405, 210 7277430
Ηλ. Ταχ.: secr@slavstud.uoa.gr

NATIONAL AND KAPODISTRIAN UNIVERSITY –
CAMPUS, 15784 ZOGRAFOU, ATHENS, GREECE
Tel. 30 210 7277405, 30 210 7277430
e-mail : secr@slavstud.uoa.gr

Πίνακας περιεχομένων

1. Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης	
2. Παρουσίαση του Τμήματος.....	
3. Πρόγραμμα Σπουδών	
4. Διδακτικό έργο	
5. Ερευνητικό έργο	
6. Σχέσεις με κοινωνικούς και πολιτιστικούς/παραγωγικούς φορείς.	
7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης... ..	
8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές... ..	
9. Συμπεράσματα... ..	
10. Σχέδια βελτίωσης... ..	
11. Πίνακες	
12. Παραρτήματα	
A. Κατάλογος επιστημονικών δημοσιεύσεων μελών ΔΕΠ κατά την τελευταία 5ετία.....	
B. Μαθήματα ΤΣΣ.....	
Γ. Δείγμα ερωτηματολογίου αξιολόγησης από τους φοιτητές.	

Εισαγωγή

1. Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης

1.1. Περιγραφή και ανάλυση της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης στο Τμήμα.

Η σύνθεση της Ομάδας Εσωτερικής Αξιολόγησης για το ακαδ. έτος 2017-2018, κατά το οποίο διενεργείται η παρούσα έκθεση, είναι η ακόλουθη:

Ελένη Στεργιοπούλου, Καθηγήτρια, Πρόεδρος του Τμήματος (elsterg@slavstud.uoa.gr)

Όλγα Αλεξανδροπούλου, Αν. Καθηγήτρια, συντονίστρια της ΟΜΕΑ (olexandr@slavstud.uoa.gr)

Πάνος Σοφούλης, Επ. Καθηγητής (pansofoulis@slavstud.uoa.gr)

Αγγελική Παπαγεωργίου, μέλος Ε.ΔΙ.Π (agpapageo@slavstud.uoa.gr)

Διοικητική υποστήριξη:

Γιώργος Κολιάτσας, Διοικητικός υπάλληλος (secr@slavstud.uoa.gr).

Διαδικασία συγκρότησης και πηγές της έκθεσης:

Για τη σύνταξη της παρούσας Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης, η ΟΜ.Ε.Α. συνεργάστηκε με όλα τα μέλη ΔΕΠ, τους πανεπιστημιακούς υποτρόφους, τους εξωτερικούς συνεργάτες, καθώς και με τη Γραμματεία του Τμήματος, προκειμένου να συγκεντρώσει τα απογραφικά στοιχεία των μαθημάτων, στοιχεία αυτοαξιολόγησης ερευνητικού έργου των μελών ΔΕΠ, στοιχεία από τα αρχεία των υπευθύνων για την Πρακτική Άσκηση των φοιτητών, τη συμμετοχή του Τμήματος στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευση και διά Βίου Μάθηση και τη συμμετοχή στα προγράμματα ERASMUS MUNDUS HERMES, ERASMUS+ , καθώς και τα στατιστικά στοιχεία από τα αρχεία της Γραμματείας.

Επισημαίνεται ότι η πρώτη Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος καταρτίστηκε και κατατέθηκε στη ΜΟΔΙΠ ΕΚΠΑ τον Σεπτέμβριο του 2015. Θεωρούμενο τότε ως νεοσύστατο, καθώς δεν είχε συμπληρώσει έξι χρόνια λειτουργίας όπως προέβλεπε ο Ν.3374/2005 άρθρο 13, παρ.2, το Τμήμα δεν συμμετείχε στον αρχικό κύκλο εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης του ΕΚΠΑ. Η Έκθεση του 2015 αποτέλεσε την αρχική προσπάθεια συνολικής αυτοαξιολόγησης

του Τμήματος Σλαβικών Σπουδών.

Η αναμενόμενη τότε ως ακόλουθη διαδικασία εξωτερικής αξιολόγησης δεν διενεργήθηκε. Η παρούσα Έκθεση συμπεριλαμβάνει, σε συνοπτική απόδοση, τα όσα έχουν διατυπωθεί στην αρχική του 2015 [η πλήρης μορφή είναι αναρτημένη στο σάιτ του Τμήματος

http://www.slavstud.uoa.gr/fileadmin/slavstud.uoa.gr/uploads/Ektheseis_Axiologiseos_toy_Tmimatos/Ekthesi_Esoterikis_Axiologisis_TSS_2015.pdf].

Κατά τη διάρκεια της μίας (1) ακαδημαϊκής χρονιάς που προστίθεται τώρα στον συνολικό απολογισμό του, το Τμήμα επέτυχε ορισμένες θετικές επιμέρους αλλαγές. Σε γενικές γραμμές πάντως, συνέχισε να λειτουργεί στο πλαίσιο που ήδη έχει περιγραφεί. Ως εκ τούτου, δεν απαιτήθηκε η διεξοδική συζήτηση της παρούσας στο εσωτερικό του Τμήματος.

1.2. Ανάλυση των θετικών στοιχείων και των δυσκολιών που παρουσιάστηκαν κατά τη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης.

Όπως διατυπώθηκε και στην προηγούμενη Έκθεση (2015), η διαδικασία εκτιμάται ως εποικοδομητική, καθώς παρακινεί την όλη κοινότητα του Τμήματος σε ανασκόπηση των πεπραγμένων και γόνιμο στοχασμό για τα περαιτέρω.

Ως προς τις δυσκολίες, η πιο ουσιώδης επισήμανση αφορά, όπως και πριν, την υποστελέχωση του Τμήματος και της Γραμματείας του. Ιδιαίτερα σε περιόδους με αυξημένο φόρτο εργασιών τόσο των μελών ΔΕΠ, όσο και της Γραμματείας (τέλος εξαμήνου, εξεταστικές, τέλος της ακ. χρονιάς) και δεδομένων των χρονικών περιορισμών, η διεξαγωγή της διαδικασίας καθίσταται αρκετά επίπονη, γεγονός που αυξάνει τις πιθανότητες να διαφύγουν στοιχεία άξια μνείας.

1.3. Προτάσεις του Τμήματος για τη βελτίωση της διαδικασίας.

Διαμόρφωση ενιαίου συστήματος που θα αντλεί αυτόματα τα στατιστικά στοιχεία από τις αντίστοιχες βάσεις δεδομένων του ΕΚΠΑ. Προγραμματισμός της διαδικασίας στο μέσον των εξαμήνων.

2. Παρουσίαση του Τμήματος

2.1. Γεωγραφική θέση του Τμήματος (π.χ. στην πρωτεύουσα, σε μεγάλη πόλη, σε μικρή πόλη, συγκεντρωμένο, καταναμημένο σε μια πόλη κλπ).

Το Τμήμα εντάσσεται στη Φιλοσοφική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Πανεπιστημιούπολη, 15784 Ζωγράφου, Αθήνα). Από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 στεγάζεται στον 6ο όροφο του κτηρίου της Φιλοσοφικής Σχολής, με τη Γραμματεία του εγκατεστημένη στο γρ. 626, το Σπουδαστήριο στο γρ. 625 και το γρ. 620 να λειτουργεί ως κοινόχρηστος χώρος όλων των διδασκόντων του Τμήματος.

2.2. Ιστορικό της εξέλιξης του Τμήματος.

2.2.1. Στελέχωση του Τμήματος σε διδακτικό, διοικητικό και εργαστηριακό προσωπικό, κατά την τελευταία πενταετία (ποσοτικά στοιχεία).¹

Το Τμήμα ιδρύθηκε το 2007 και άρχισε να λειτουργεί το ακαδ. έτος 2008-9 με ένα μέλος ΔΕΠ, επτά συμβασιούχους 407/80 και ένα μέλος διοικητικού προσωπικού. Έντεκα χρόνια μετά την ίδρυσή του και δέκα χρόνια μετά την υποδοχή των πρώτων φοιτητών, από τις 21 θέσεις Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), τις 5 θέσεις Ειδικού και Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Δ.Ι.Π.) και τις 4 θέσεις Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.), οι οποίες προβλέπονταν από το ιδρυτικό Προεδρικό Διάταγμα ([Π.Δ 136/31-7-2007](#)), το Τμήμα διαθέτει μόνον πέντε (5) μέλη Δ.Ε.Π. (ένα στη βαθμίδα του καθηγητή, δύο στη βαθμίδα του Αν. Καθηγητή και δύο στη βαθμίδα του Λέκτορα) και ένα (1) μέλος Ε.Δ.Ι.Π. με δυνατότητα αυτόνομου διδακτικού έργου. Η γραμματειακή υποστήριξη του Τμήματος επιτελείται από τρία (3) μέλη της Γραμματείας.

Παρά τις υφιστάμενες δυσκολίες, το Τμήμα επιτυγχάνει σε ικανοποιητικό βαθμό την υλοποίηση του διδακτικού και ερευνητικού έργου του αφενός μεν διότι απασχολεί δώδεκα (12) διδάσκοντες, οι περισσότεροι εκ των οποίων είναι συμβασιούχοι πανεπιστημιακοί υπότροφοι του Νόμου 4115/13 (κατά τα παρελθόντα έτη συμβασιούχοι 407/80), αφετέρου διότι μέρος των διδακτικών αναγκών του τμήματος καλύπτεται από προσφερόμενα μαθήματα άλλων τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής, τα οποία είναι κοινά με το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος. Στο πλαίσιο της σύσφιξης των ακαδημαϊκών σχέσεων του Τμήματος με τμήματα άλλων σχολών και ιδρυμάτων, επιχειρείται επίσης η

¹ Βλ. Ενότητα 11, πίνακα 1.

συνεργασία με εξωτερικούς συνεργάτες-μέλη ΔΕΠ άλλων σχολών του ΕΚΠΑ και άλλων πανεπιστημίων.

Κατά το έτος αναφοράς της παρούσας Έκθεσης και σύμφωνα με τις τότε νομοθετικές διατάξεις το Τμήμα δεν διέθετε Γενική Συνέλευση, τα ζητήματά του συζητούνταν σε άτυπες συναντήσεις του Προέδρου και των μελών ΔΕΠ, εξετάζονταν και επιλύονταν στην Κοσμητεία της Φιλοσοφικής Σχολής.

Τον Αύγουστο του 2016 το Τμήμα μετονομάστηκε και φέρει πλέον τον τίτλο «Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών» (βλ. πιο κάτω, 2.3.1).

Όπως αναφέρθηκε και στην πρώτη Έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος Σλαβικών Σπουδών, επιτακτική είναι η ανάγκη της αύξησης του αριθμού μελών ΔΕΠ.

Για την πληρέστερη αποτύπωση της σύγχρονης [2017-2018] κατάστασης του Τμήματος θεωρούμε σημαντικό να επισημάνουμε –αν και ξεφεύγοντας από το χρονικό πλαίσιο της παρούσας Έκθεσης– ότι θετικές εξελίξεις προς αυτή την κατεύθυνση σημειώθηκαν κατά το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 με α) την προκήρυξη δύο (2) νέων θέσεων ΔΕΠ και την επιτυχή εκλογή δύο νέων μελών ΔΕΠ στις βαθμίδες Αν. Καθηγητή και Επ. Καθηγητή αντίστοιχα και β) τη δρομολόγηση προκήρυξης μιας (1) νέας θέσης μέλους ΔΕΠ στη βαθμίδα του Επ. Καθηγητή, η οποία, ευελπιστούμε, θα δημοσιευτεί άμεσα.

Οι εξελίξεις που αναφέρθηκαν πιο πάνω ως αναμενόμενες θα επιφέρουν (όταν και εφόσον ευοδωθούν) σημαντική βελτίωση στη λειτουργία του Τμήματος. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι το ζήτημα της αύξησης του αριθμού των μελών ΔΕΠ παραμένει άκρως επιτακτικό, ώστε να στερεωθεί καλύτερα η νυν λειτουργία του και να θεμελιωθεί επάξια η μελλοντική του ανάπτυξη.

2.2.2. Αριθμός και κατανομή των φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών (προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί, διδακτορικοί) κατά την τελευταία πενταετία.²

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 το Τμήμα Σλαβικών Σπουδών αριθμούσε συνολικά 377 προπτυχιακούς φοιτητές. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012, ο αριθμός των εισακτέων όλων των κατηγοριών ήταν 61, ενώ για το έτος αναφοράς της παρούσας Έκθεσης, όπως και για το

² Βλ. Ενότητα 11, πίνακες 2 και 3.

προηγούμενο, ο συνολικός αριθμός είναι 88. Δηλωτική της αυξανόμενης και ποιοτικά προσέλευσης αποτελεί η διαπίστωση ότι στα μηχανογραφικά των υποψηφίων, το Τμήμα δηλώνεται ως πρώτη ή δεύτερη επιλογή. Ιδιαίτερη ζήτηση έχει το Τμήμα από τους πτυχιούχους άλλων Τμημάτων της Φιλοσοφικής και άλλων Σχολών.

Ο αριθμός των πέντε (5) εν ενεργεία μελών ΔΕΠ δεν επιτρέπει προς το παρόν τη θεσμοθέτηση προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι η ομήγυρη του Τμήματος (μέλη ΔΕΠ, μέλος ΕΔΙΠ, πανεπιστημιακοί υπότροφοι, εξωτερικοί συνεργάτες) μαρτυρεί το ζωηρό ενδιαφέρον των σπουδαστών και αποφοίτων του οικείου τμήματος, άλλων τμημάτων ΕΚΠΑ, καθώς και άλλων ΑΕΙ για συνέχιση των σπουδών υπό τη σκέπη του Τμήματός μας, σε μεταπτυχιακό ή (και) διδακτορικό πρόγραμμα.

2.3. Σκοπός και στόχοι του Τμήματος.

2.3.1. Ποιοι είναι οι στόχοι και οι σκοποί του Τμήματος σύμφωνα με το ΦΕΚ ίδρυσής του;

Ο σκοπός και οι στόχοι του Τμήματος, όπως είχαν ορισθεί με το ιδρυτικό Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθ. 136 (ΦΕΚ 173 τ. Α') 31/07/2007 ([Π.Δ 136/31-7-2007](#)), είναι η καλλιέργεια και η προαγωγή των Σλαβικών Σπουδών. Συγκεκριμένα, το Τμήμα Σλαβικών Σπουδών έχει ως αποστολή: α) να καλλιεργεί και να προάγει με τη διδασκαλία και την έρευνα, τη γλώσσα-γλωσσολογία, τη λογοτεχνία, την ιστορία, τον πολιτισμό και τους πολιτικούς θεσμούς των Σλαβικών χωρών· β) να παρέχει στους φοιτητές και τις φοιτήτριες τα απαραίτητα εφόδια που εξασφαλίζουν την άρτια κατάρτισή τους για επιστημονική και επαγγελματική σταδιοδρομία· γ) να οργανώνει μεταπτυχιακές σπουδές που οδηγούν στην κατάρτιση επιστημόνων με εξειδικευμένες γνώσεις σε επιμέρους γνωστικά αντικείμενα, και δ) να παρέχει στη δημόσια διοίκηση τεκμηριωμένες πληροφορίες και επιστημονικά στοιχεία που να διευκολύνουν και να προάγουν τη συνεργασία με τις σλαβικές χώρες.

Όπως αποτυπώθηκε στην προηγούμενη Έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης, η επίσημα διατυπωμένη στο ΦΕΚ ίδρυσης αποστολή του Τμήματος δεν χρήζει αναθεώρησης, συντρέχουν, ωστόσο, λόγοι τροποποίησής της. Συγκεκριμένα, το Τμήμα διατύπωσε αίτημα για μετονομασία και διαμόρφωση δύο κατευθύνσεων σπουδών, με σκοπό ο τίτλος σπουδών να έχει πιο ευκρινή και σαφή αναφορά στο περιεχόμενο των σπουδών και στα επαγγελματικά πεδία, στα οποία θα μπορέσει να ενταχθεί ο πτυχιούχος. Το αίτημα συζητήθηκε εκτενώς στη Συνεδρίαση (20.7.2015) της Κοσμητείας Φιλοσοφικής Σχολής που κατέληξε ομόφωνα σε πρόταση μετονομασίας του Τμήματος σε *Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών* και διαμόρφωσης δύο κατευθύνσεων σπουδών: α. *Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας* και β. *Σλαβικών Σπουδών*, πρόταση η οποία εγκρίθηκε (21.7.2015) από την Σύγκλητο του ΕΚΠΑ.

Βάσει του Προεδρικού Διατάγματος που δημοσιεύτηκε στις 4 Αυγούστου του 2016 ([Π.Δ 78/04-08-2016](#)) το Τμήμα μετονομάστηκε και φέρει πλέον τον τίτλο «Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών» και η αποστολή του ορίζεται ως εξής: «Το Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών έχει ως αποστολή: α) να καλλιεργεί και να προάγει με τη διδασκαλία και την έρευνα, τη γλώσσα-γλωσσολογία, τη λογοτεχνία, την ιστορία, τον πολιτισμό της Ρωσίας και των άλλων Σλαβικών χωρών· β) να παρέχει στους φοιτητές και τις φοιτήτριες τα απαραίτητα εφόδια που εξασφαλίζουν την άρτια κατάρτισή τους για επιστημονική και επαγγελματική σταδιοδρομία· γ) να

οργανώνει μεταπτυχιακές σπουδές που οδηγούν στην κατάρτιση επιστημόνων με εξειδικευμένες γνώσεις σε επιμέρους γνωστικά αντικείμενα, και δ) να παρέχει στη δημόσια διοίκηση τεκμηριωμένες πληροφορίες και επιστημονικά στοιχεία που να διευκολύνουν τη συνεργασία με τη Ρωσία και τις άλλες σλαβικές χώρες».

Με το Άρθρο 2 του ίδιου Π.Δ. ορίζονται επίσης τα ακόλουθα:

1. Στο Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών ιδρύονται οι ακόλουθες εισαγωγικές κατευθύνσεις: α. Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας, και β. Σλαβικών Σπουδών.
2. Το Τμήμα απονέμει ενιαίο πτυχίο και τίτλους σπουδών μέχρι και διδακτορικό δίπλωμα σε μία από τις εξής δυο κατευθύνσεις: α) Κατεύθυνση Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και β) Κατεύθυνση Σλαβικών Σπουδών οι οποίες θα αναγράφονται αντιστοίχως ρητώς στο πτυχίο και τους τίτλους σπουδών που χορηγεί το Τμήμα στους αποφοίτους του».
3. Η έναρξη της εκπαιδευτικής λειτουργίας της Κατεύθυνσης Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας ξεκινά από το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017.

2.3.2. Πώς αντιλαμβάνεται σήμερα η ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος τους στόχους και τους σκοπούς του Τμήματος;

Η εμπειρία των προηγούμενων ετών κατέδειξε το αυξημένο ενδιαφέρον της ελληνικής κοινωνίας για τις προσφερόμενες από το Τμήμα σπουδές, καθώς και τις επιστημονικές διοργανώσεις του. Χαρακτηριστικό δείκτη αποτελεί το γεγονός ότι υπερκαλύπτονται οι προσφερόμενες θέσεις, στα μηχανογραφικά δελτία των υποψηφίων το Τμήμα δηλώνεται ως πρώτη ή δεύτερη επιλογή, ενώ πολύ σημαντική είναι η προσέλευση στις κατατακτήριες εξετάσεις αποφοίτων άλλων τμημάτων ελληνικών Α.Ε.Ι./Τ.Ε.Ι. Οι έως τώρα επιστημονικές εκδηλώσεις του Τμήματος έχουν τύχει πολύ θετικής ανταπόκρισης από την πανεπιστημιακή κοινότητα και το ευρύ κοινό, συμπεριλαμβανομένης και της πρώτης επιστημονικής διοργάνωσης των φοιτητών του Τμήματος «Οι Σλαβικές σπουδές από την οπτική των νέων» (28/5/2015) που υπήρξε ιδιαίτερα επιτυχής.

Ως οργανικό μέλος της Φιλοσοφικής Σχολής, το Τμήμα προσφέρει ένα πρόγραμμα σπουδών σαφώς διακριτό από εκείνο των άλλων εστιών σλαβολογίας στην Ελλάδα.

Από την προηγούμενη Έκθεση κρίθηκε σκόπιμο να κατατεθεί εδώ και το ακόλουθο:

Κατά την κρίση της πλειονότητας των μελών ΔΕΠ, το ειδικό βάρος που δίδεται στη διδασκαλία της ρωσικής γλώσσας, λογοτεχνίας, ιστορίας και πολιτισμού αποτελεί σημαντικό προτέρημα του προσφερόμενου Προγράμματος, καθώς, στο σκέλος αυτό των σπουδών, πληροί τις διεθνείς προδιαγραφές του κλάδου της Ρωσικής φιλολογίας και ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της φυσιογνωμίας της Φιλοσοφικής Σχολής, στην οποία ανήκει το Τμήμα, εναρμονιζόμενο επιστημονικά με τα Τμήματα ξένων γλωσσών και φιλολογιών της οικείας Σχολής.

Να σημειωθεί ότι μετά τη μετονομασία του Τμήματος και δεχόμενο ορισμένες τροποποιήσεις το πρόγραμμα λειτουργεί ως πρόγραμμα σπουδών για την Κατεύθυνση «Ρωσική γλώσσα και λογοτεχνία». Σπουδαίο επίτευγμα του Τμήματος αποτελεί το γεγονός ότι έχει εξασφαλίσει τη διδασκαλία της Βουλγαρικής, της Ουκρανικής, της Σερβικής/Κροατικής, της Πολωνικής ως δεύτερης προσφερόμενης σλαβικής γλώσσας.

Σημαντικό στόχο του Τμήματος αποτελεί η συγκρότηση της Κατεύθυνσης Σλαβικών σπουδών που θα πρέπει να αναπτύξει περισσότερο τη μελέτη των πολιτισμών των νότιων και δυτικών Σλάβων, καθώς και τη συγκριτολογική προσέγγιση. Επίσης να σημειωθεί ότι οι πολιτισμοί της Ουκρανίας και της Λευκορωσίας, καλύπτονται εν μέρει από το εν ενεργεία πρόγραμμα, αλλά σαφώς θα πρέπει να προστεθούν μαθήματα που θα εξασφαλίσουν την πληρέστερη σπουδή τους.

2.3.3. Υπάρχει απόκλιση των επίσημα διατυπωμένων (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχων του Τμήματος από εκείνους που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει;

Στην προηγούμενη έκθεση και αναφορικά στο ΦΕΚ ίδρυσης του Τμήματος διαπιστώθηκε ότι δεν υπάρχει απόκλιση, συντρέχουν όμως λόγοι για την τροποποίηση της ονομασίας του Τμήματος. Αναφορικά στο ΦΕΚ μετονομασίας του Τμήματος διαπιστώνουμε ότι δεν υφίσταται καμία απόκλιση.

2.3.4. Επιτυγχάνονται οι στόχοι που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει; Αν όχι, ποιοι παράγοντες δρουν αποτρεπτικά ή ανασταλτικά στην προσπάθεια αυτή;

Οι στόχοι του Τμήματος επιτυγχάνονται, επί του παρόντος, σε ικανό βαθμό. Μέγιστη διάθεση προσφοράς διακρίνει τα στελέχη και τους εξωτερικούς συνεργάτες μας, παλαιότερους και νέους.

Οι δυσμενείς συνθήκες έχουν περιγραφεί γλαφυρά στην προηγούμενη έκθεση (σ. 9-10). Έκτοτε, δυστυχώς, δεν άλλαξαν πολλά. Διαπιστώνουμε και σήμερα ως κυρίαρχο παράγοντα που αναστέλλει την ανάπτυξη του Τμήματος την υποστελέχωση μελών ΔΕΠ, την έλλειψη βιβλιοθηκονόμου, αλλά και τη

δυσβάσταχτη πλέον αδυναμία της Σχολής να παράσχει στα μέλη ΔΕΠ γραφεία και εξοπλισμό εργασίας.

2.3.5 Θεωρείτε ότι συντρέχει λόγος αναθεώρησης των επίσημα διατυπωμένων (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχων του Τμήματος;

Λαμβάνοντας πλέον ως ΦΕΚ αναφοράς αυτό της μετονομασίας, διαπιστώνουμε ότι δεν υπάρχει κανένας λόγος αναθεώρησης.

3. Προγράμματα Σπουδών

3.1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

3.1.1. Πώς κρίνετε το βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας;

Κατά το αξιολογούμενο έτος 2015-2016 το Πρόγραμμα Σπουδών ανταποκρίθηκε σε ικανοποιητικό βαθμό στους στόχους του Τμήματος. Ιδιαίτερα αποτελεσματική υπήρξε, όπως και πριν, η κάλυψη του ρωσικού σκέλους των Σλαβικών Σπουδών.

Επί του παρόντος, το Τμήμα δεν έχει διαμορφώσει μια συγκεκριμένη διαδικασία ελέγχου της ανταπόκρισης του προγράμματός του στις απαιτήσεις της κοινωνίας.

Το Πρόγραμμα Σπουδών εξετάζεται ετησίως για τον προγραμματισμό του επόμενου ακαδημαϊκού έτους. Στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας αποτιμώνται οι διδακτικές ανάγκες και δυνατότητες, αντιμετωπίζονται οι τυχόν υπολειτουργίες, επιφέρονται διορθώσεις και αλλαγές. Με αυτονόητη εγρήγορση και σπουδή τα ζητήματα που στοιχειοθετούν τη λειτουργία του Τμήματος αντιμετωπίζονται από τα μέλη ΔΕΠ και το μέλος ΕΔΙΠ. Η διαρκής μέριμνα για την καλή λειτουργία του προγράμματος απορρέει και από την περιοδική διαδικασία προκήρυξης θέσεων και επιλογής των επί συμβάσει εξωτερικών συνεργατών.

Το γενικό Πρόγραμμα Σπουδών είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Οι επιμέρους τροποποιήσεις δημοσιοποιούνται μέσω των ωρολόγιων προγραμμάτων των εξαμήνων.

Ως προς την επαγγελματική εξέλιξη των αποφοίτων, θα επαναλάβουμε ότι, επί του παρόντος, δεν έχει ωριμάσει η ανάγκη να διαμορφωθεί μια ειδική διαδικασία. Είναι, σε γενικές γραμμές, πολύ ενεργής η επικοινωνία των αποφοίτων με τους διδάσκοντες του Τμήματος, στο πλαίσιο, κατά κύριο λόγο, των συμβουλευτικών επαφών για την εξέλιξη των σπουδών τους. Αυτή η άτυπη συνέχιση της

επικοινωνίας κρίνεται απολύτως ικανοποιητική και ενδεικτική του γενικά πολύ καλού κλίματος συνεργασίας ανάμεσα στους διδάσκοντες και τους φοιτητές.

3.1.2. Πώς κρίνετε τη δομή, τη συνεκτικότητα και τη λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών;³

Για την απόκτηση του πτυχίου του Τμήματος απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση πενήντα ενός (51) εξαμηνιαίων μαθημάτων, συμπεριλαμβανομένης της εκπόνησης πτυχιακής εργασίας, ήτοι η συμπλήρωση διακοσίων σαράντα τεσσάρων (244) διδακτικών μονάδων. Σημειώνεται ότι ο αριθμός αυτός των μαθημάτων κρίνεται υπερβολικά μεγάλος, στον προγραμματισμό της επόμενης ακαδ. χρονιάς υιοθετήθηκε η μείωσή του στα σαράντα οκτώ (48) μέσω της συγχώνευσης ορισμένων εισαγωγικών μαθημάτων I και II (βλ. πιο κάτω) και κατάργησης δύο υποχρεωτικών μαθημάτων (*Συγκριτική λαογραφία της ΝΔ Ευρώπης, Τέχνη και Πολιτισμός του 20^{ου} αιώνα I*) με πιθανή μετακίνησή τους στα επιλεγόμενα.

Στην παρούσα σύνθεση του Προγράμματος, τα μαθήματα χωρίζονται σε υποχρεωτικά (τριάντα πέντε - 35), εξ αυτών τα τρία υποχρεωτικά εργαστηριακά, και επιλογής υποχρεωτικά (δεκαέξι - 16· σύνολο προσφερόμενων: σαράντα πέντε - 45). Τα επιλογής υποχρεωτικά ξεκινούν από το Γ' εξάμηνο με την επιλογή Δεύτερης Σλαβικής γλώσσας, συνεχίζονται έως το πέρας των σπουδών και από το Ε' εξάμηνο είναι χωρισμένα σε κατηγορίες (γλωσσικά και άλλα), με υποχρεωτική επιλογή ενός από την κάθε κατηγορία. Σημειώνεται ότι τα γλωσσικά μαθήματα είναι χωρισμένα σε βαθμίδες γλωσσομάθειας, επομένως λογίζονται ως ξεχωριστά μαθήματα.

Το ποσοστό των μαθημάτων κορμού (Υποχρεωτικά) στο σύνολο των μαθημάτων απαιτούμενων για τη λήψη πτυχίου είναι 68,6% και στο σύνολο των προσφερόμενων μαθημάτων 43,7%. Στα ως άνω δεν έχει υπολογιστεί η πτυχιακή εργασία που από το έτος αναφοράς της παρούσας Έκθεσης και στο εξής δεν είναι υποχρεωτική.

Γενικά και με την παραδοχή ότι το υφιστάμενο Πρόγραμμα προσφέρει τις βάσεις των Σλαβικών Σπουδών και καλύπτει ιδιαίτερα αποτελεσματικά το ρωσικό σκέλος εκτιμάται ότι η δομή, η συνεκτικότητα και η λειτουργικότητά του είναι ικανοποιητικές.

³ Βλ. πίνακες 12.1 και 12.2.

Κατά το **πρώτο έτος** επιχειρείται η εξοικείωση των φοιτητών με το υπόβαθρο των Σλαβικών Σπουδών μέσω των μαθημάτων *Εισαγωγή στην Ιστορία και τον Πολιτισμό των Σλάβων*, *Εισαγωγή στη Σλαβική Φιλολογία*, την *Ιστορία των Σλαβικών Γλωσσών*. Για ευνόητους λόγους, ο κύκλος της βασικής μύησης των φοιτητών στις Σλαβικές Σπουδές περιλαμβάνει μαθήματα όπως *Βυζάντιο και Σλαβικός κόσμος*, *Βυζαντινή Λογοτεχνία και Σλάβοι*. Από το πρώτο έως το έβδομο εξάμηνο όλοι οι φοιτητές του Τμήματος Σλαβικών Σπουδών παρακολουθούν εντατικό πρόγραμμα εκμάθησης της *Ρωσικής Γλώσσας* από μηδενική βάση, καθώς η συντριπτική πλειονότητα των νεοεισερχόμενων φοιτητών δεν γνωρίζει τη συγκεκριμένη γλώσσα, ενώ και στις λιγοστές περιπτώσεις προγενέστερης εξοικείωσης (λ.χ. δυνάμει οικογενειακής παράδοσης) απαιτείται η μεθοδική επιστημονική προσέγγιση του αντικειμένου. Παράλληλα, τα προσφερόμενα μαθήματα άλλων τμημάτων της Φιλοσοφικής, όπως *Εισαγωγή στη Γλωσσολογία*, *Σημασιολογία*, *Κοινωνιολογία*, συμβάλλουν στην αρτιότητα γνώσεων στα βασικά εννοιολογικά και αναλυτικά εργαλεία. Η σειρά αυτή των μαθημάτων από άλλα προγράμματα σπουδών της οικείας Σχολής συνεχίζεται καθόλη τη διάρκεια των σπουδών. Επίσης, από το πρώτο έτος, ως υποχρεωτικά κατ' επιλογήν, προσφέρεται σειρά μαθημάτων που θεμελιώνουν την Παιδαγωγική και Διδακτική Επάρκεια. Έως το 2014-2015 ακ. έτος στα μαθήματα του πρώτου έτους συμπεριλαμβανόταν το υποχρεωτικό μάθημα *Τεχνικές συγγραφής επιστημονικών εργασιών*, το οποίο μετακινήθηκε πλέον στο πρόγραμμα του δεύτερου έτους, ώστε να απευθύνεται σε φοιτητές πιο ώριμους για την ανάπτυξη των απαιτούμενων δεξιοτήτων. Συνολικά, στο πρώτο έτος προσφέρονται 7 υποχρεωτικά μαθήματα και 8 υποχρεωτικά επιλογής, από τα οποία οι φοιτητές επιλέγουν 2. Ένα υποχρεωτικό και 6 υποχρεωτικά επιλογής, εκ των οποίων 4 της Παιδαγωγικής Επάρκειας, προσφέρονται από άλλα Τμήματα της οικείας Σχολής.

Η γενική σλαβολογική κατάρτιση συνεχίζεται στο **δεύτερο έτος** (*Παλαιοσλαβική γλώσσα*, *Εισαγωγή στην Παλαιοσλαβική γραμματεία*, *Ιστορία της χερσονήσου του Αίμου*), ενώ παράλληλα οι φοιτητές επιλέγουν μία *Δεύτερη Σλαβική Γλώσσα*, που διδάσκεται έως την περάτωση των σπουδών το όγδοο εξάμηνο. Στο σκέλος της διδασκαλίας των άλλων, πέραν της Ρωσικής, Σλαβικών Γλωσσών το Τμήμα αντιμετωπίζει δυσκολίες λόγω αβεβαιότητας στην εξασφάλιση των σχετικών κονδυλίων. Κατά το τρέχον ακαδ. έτος οι γλώσσες που διδάχθηκαν είναι η *Βουλγαρική*, η *Ουκρανική*, η *Πολωνική* και η *Σερβική/Κροατική*. Από το δεύτερο έτος ξεκινούν τα μαθήματα που εστιάζουν στον ανατολικοσλαβικό κλάδο του σλαβικού κόσμου και ιδιαίτερα στη ρωσική φιλολογία, όπως η *Λογοτεχνία των ανατολικών Σλάβων από τις απαρχές μέχρι τον 18^ο αι.*, *Ρωσική Λογοτεχνία 19^{ου}*

αι. *Πρώτη περίοδος, Ιστορία της Αυτοκρατορικής Ρωσίας (1689-1917), Φωνητική-Φωνολογία-Μορφολογία της Ρωσικής και η διδακτική της κ.ο.κ.* Συνολικά, στο δεύτερο έτος προσφέρονται 10 μαθήματα υποχρεωτικά και 6 μαθήματα υποχρεωτικά κατ' επιλογήν (Δεύτερη σλαβική γλώσσα), από τα οποία οι φοιτητές επιλέγουν δύο. Όλα τα μαθήματα του δεύτερου έτους είναι του οικείου Τμήματος.

Η εξειδίκευση στην Ανατολικοσλαβική κατεύθυνση αναπτύσσεται στα επόμενα, **τρίτο και τέταρτο** έτη με τη συνέχιση των γλωσσολογικών μαθημάτων που, επιπροσθέτως, θεμελιώνουν τη διδακτική επάρκεια της Ρωσικής γλώσσας, όπως *Διδασκαλία της Ρωσικής ως ξένης γλώσσας*: μαθημάτων για την ιστορία της Ρωσικής λογοτεχνίας έως τη *Σοβιετική λογοτεχνία – Σοσιαλιστικός ρεαλισμός* στο όγδοο εξάμηνο· μαθήματος *Θεωρία της Λογοτεχνίας: Ρωσικός φορμαλισμός*: μαθημάτων ιστορίας και πολιτισμού, όπως *Ιστορία της Σοβιετικής Ένωσης, Λαογραφία (Δημώδης προφορική παράδοση) των Ανατολικών Σλάβων*· μαθημάτων *Μετάφραση και Διερμηνεία: από τη θεωρία στην πράξη I και II*, όπου το πρακτικό μέρος αναπτύσσεται με χρήση της Ρωσικής.

Μαθήματα προσφερόμενα ως υποχρεωτικά κατ' επιλογήν, όπως *Συγκριτική Φιλολογία, Θέματα Βαλκανικής Ιστοριογραφίας, Ζητήματα Ελληνορωσικών διαπολιτισμικών σχέσεων*, αλλά και προσφερόμενα από άλλα τμήματα της οικείας Σχολής όπως *Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης*, στοχεύουν στη μύηση των φοιτητών στα αντίστοιχα αντικείμενα κατά τρόπο που τους παρακινεί πιο έμπρακτα στην ανάπτυξη δεξιοτήτων, καθώς στα περισσότερα προτείνονται προαιρετικές εργασίες. Συνολικά, στο τρίτο έτος προσφέρονται 9 υποχρεωτικά μαθήματα και 14 μαθήματα υποχρεωτικά επιλογής, από τα οποία οι φοιτητές επιλέγουν πέντε. Ένα υποχρεωτικό και 5 επιλογής προσφέρονται από άλλα Τμήματα. Στο τέταρτο έτος προσφέρονται 8 υποχρεωτικά μαθήματα (εκ των οποίων 3 υποχρεωτικά εργαστηριακά) και 10 υποχρεωτικά επιλογής, από τα οποία οι φοιτητές επιλέγουν τέσσερα. Ένα υποχρεωτικό επιλογής προσφέρεται από άλλα Τμήματα.

Έως το ακαδ. έτος 2014-2015 η πτυχιακή εργασία ήταν υποχρεωτική. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος οριστικοποιήθηκε το σχέδιο που είχε συζητηθεί και παλαιότερα, σύμφωνα με το οποίο η εκπόνηση πτυχιακής εργασίας θα εναπόκειται πλέον στην επιλογή των φοιτητών, με εναλλακτική δυνατότητα την παρακολούθηση και εξέταση σε δύο μαθήματα επιλογής.

Η ύλη των μαθημάτων σε γενικές γραμμές έχει ορθολογική έκταση, δεν

παρουσιάζει κενά, ενώ σε ετήσια βάση γίνεται προσπάθεια από την πλειονότητα των διδασκόντων για αναπροσαρμογή και επικαιροποίησή της, με βάση τα σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα. Επιπλέον, για τη σωστή οργάνωση και συντονισμό της ύλης έχει ληφθεί μέριμνα από τους διδάσκοντες συναφών μαθημάτων ώστε να μην υπάρχουν αλληλοεπικαλύψεις.

Ο διαχωρισμός των προσφερόμενων μαθημάτων σε μαθήματα (α) υποβάθρου (Υ), (β) επιστημονικής περιοχής (ΕΠ) και (γ) ανάπτυξης δεξιοτήτων (ΑΔ) έχει αποτυπωθεί στον Πίνακα 12.1, ενώ στην κατηγορία των μαθημάτων γενικών γνώσεων δεν περιλαμβάνεται κανένα (0%) εκ των προσφερόμενων μαθημάτων.

Στο Τμήμα δεν εφαρμόζεται το σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων με εξαίρεση τα μαθήματα τη Ρωσικής γλώσσας (αλυσίδα Ρωσικά IV- VII, με προαπαιτούμενα τα προηγούμενα επίπεδα) και τα υποχρεωτικά εργαστηριακά (*Ειδικά θέματα της Ρωσικής γλώσσας II, Μετάφραση και Διερμηνεία: από τη θεωρία στην πράξη II*, προαπαιτούμενα τα αντίστοιχα πρώτα). Το σύστημα αυτό κρίνεται αναγκαίο και λειτουργικό, καθώς εξασφαλίζει τον καλό μέσο όρο ανταπόκρισης στην ενδεδειγμένη κλιμάκωση του βαθμού δυσκολίας.

Μέρος των διδακτικών αναγκών του τμήματος καλύπτεται από προσφερόμενα μαθήματα άλλων τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής (Τμήμα Φιλολογίας, Τμήμα Φ.Π.Ψ., Τμήμα Ψυχολογίας), τα οποία είναι κοινά με το πρόγραμμα σπουδών του οικείου Τμήματος. Τα μαθήματα αυτά είναι: *Εισαγωγή στη Γλωσσολογία: θεωρία της γλώσσας* (Υπ., 711003), *Εξελικτική Ψυχολογία*, (Επ. Υποχρ., 711104), *Ψυχολογία της Μάθησης* (Επ. Υποχρ., 711105), *Σημασιολογία* (Επ. Υποχρ., 711103), *Κοινωνιογλωσσολογία* (712104), *Γνωστική Ψυχολογία* (712106), *Σχολική Ψυχολογία: Σύνδεση Θεωρίας και Πράξης* (712107), *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική* (Υποχρ., 715004), *Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης* (715108), *Κεμενογλωσσολογία* (715105), *Παιδαγωγική Ψυχολογία* (717103), *Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης* (715108), *Κεμενογλωσσολογία* (715105), *Παιδαγωγική Ψυχολογία* (717103), *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης* (716107), *Εκπαιδευτική Αξιολόγηση* (717108). Επίσης, το μάθημα επιλογής ΣΤ' εξαμήνου *Ιστορία και πολιτισμός των Ελλήνων του Εύξεινου Πόντου κατά την αρχαιότητα* που προσφέρθηκε κατά το τρέχον ακαδ. έτος (από τον Επίκουρο Καθηγητή του Δημοκρήτειου Πανεπιστημίου Ηλία Πετρόπουλο, ενώ στο μάθημα *Μετάφραση και Διερμηνεία: από τη θεωρία στην πράξη* (Υποχρ., 716002) το θεωρητικό μέρος διδάχθηκε από τον κ. Ι. Σαριδάκη, Επίκουρο Καθηγητή του Τμήματος Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών// Σχολή Οικονομικών

και Πολιτικών Επιστημών, ΕΚΠΑ.

Στο Τμήμα προσφέρονται πέντε (5) ξένες γλώσσες: μία υποχρεωτική (γλώσσα κορμού : Ρωσικά, 12 διδακτικές ώρες εβδομαδιαίως ανά εξάμηνο) και τέσσερις (4) επιλεγόμενες (από το δεύτερο έτος σπουδών, οι φοιτητές επιλέγουν μία: Βουλγαρικά, Πολωνικά, Σερβικά και Ουκρανικά. Έως το έτος 2012-13 οι εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας ανά εξάμηνο της Δεύτερης Σλαβικής γλώσσας (τότε Βουλγαρικά και Ουκρανικά) ήταν τέσσερις (4), από το 2013-14 αυξήθηκαν σε έξι (6).

3.1.3 Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

Υποστηρίζουμε την επιλογή των πολλαπλών αξιολογήσεων, μέσα από συνδυασμό προόδων, ατομικών και ομαδικών εργασιών, παρουσιάσεων, απαλλακτικών εργασιών και των τελικών εξετάσεων εξαμήνου. Στόχος είναι η αντικειμενικότητα και η συνεχής επαφή των φοιτητών με διαφορετικές μεθόδους εξέτασης κατά τα διεθνή πρότυπα.

Όσον αφορά στη διαφάνεια κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των φοιτητών, αυτή διασφαλίζεται με την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του υφιστάμενου νόμου πλαισίου (νόμος 4009/2011, άρθρο 33, παρ.8&9). Στην περίπτωση που φοιτητές επιθυμούν να λάβουν διευκρινίσεις αναφορικά με την αξιολόγησή τους, συνήθως απευθύνονται στους διδάσκοντες τα αντίστοιχα μαθήματα. Για την περίπτωση διαμαρτυρίας φοιτητών, προβλέπεται η ακόλουθη διαδικασία: ο/η Πρόεδρος εξετάζει σε Ολομέλεια της Π.Γ.Σ. του Τμήματος τις διαμαρτυρίες αυτές οι οποίες έχουν κατατεθεί εγγράφως και προβαίνει με τη σύμφωνη γνώμη της Π.Γ.Σ. σε όλα εκείνα τα μέτρα τα οποία προβλέπει ο νόμος για τις περιπτώσεις αυτές.

Σε αρκετά μαθήματα οι φοιτητές εκπονούν εργασίες, τις οποίες και παρουσιάζουν ενώπιον ακροατηρίου που συμμετέχει στον σχολιασμό. Στα γλωσσικά μαθήματα οι εξετάσεις περιλαμβάνουν δύο σκέλη, γραπτές και προφορικές, για τον πληρέστερο και ολοκληρωμένο έλεγχο του επιπέδου γλωσσομάθειας των φοιτητών. Στις προφορικές εξετάσεις η διασφάλιση της αξιοπιστίας της διαδικασίας απαιτεί την εξέταση ομάδας φοιτητών και όχι ενός και μόνον φοιτητή ή (και) την παρουσία και δεύτερου διδάσκοντος.

Η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης πτυχιακών εργασιών καλύπτεται επίσης από διαφάνεια. Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για την πτυχιακή εργασία, καθώς και για την ενδεδειγμένη διαδικασία, διατυπωμένες στο σχετικό έγγραφο στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Τα θέματα προσδιορίζονται σε

συνεργασία φοιτητή/φοιτήτριας με μέλος ΔΕΠ που εκείνος/εκείνη επιλέγει ως επόπτη/επόπτρια, ανατίθενται, έπειτα από έγκριση του Τμήματος, σε οριζόμενη κατά περίπτωση επιτροπή (επόπτης συν ένα ακόμα μέλος διδακτικού προσωπικού) και η πτυχιακή εργασία παρουσιάζεται –κατόπιν ανάρτησης σχετικής ανακοίνωσης στην ιστοσελίδα του Τμήματος– σε ακροατήριο φοιτητών και μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας του Τμήματος, όπου γίνονται ερωτήσεις και παρεμβάσεις που διασφαλίζουν την πλήρη διαφάνεια της αξιολόγησης.

3.1.4 Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών;

Η διεθνής διάσταση του Τμήματος διασφαλίζεται μέσα από σειρά δράσεων, όπως η συμμετοχή του στο πρόγραμμα ERASMUS MUNDUS HERMES και ERASMUS+, η συνεργασία με ρωσικά, βουλγαρικά, ουκρανικά, λευκορωσικά και πολωνικά πανεπιστήμια σε προγράμματα εκμάθησης των αντίστοιχων γλωσσών, η διδασκαλία μαθημάτων σε ξένη γλώσσα και η φοίτηση αριθμού αλλοδαπών φοιτητών.

Το Τμήμα μας συμμετέχει σε προγράμματα ERASMUS MUNDUS HERMES και ERASMUS+, καθώς και σε διμερείς συνεργασίες με σλαβόφωνα πανεπιστήμια του Εξωτερικού, τόσο εντός όσο και εκτός της Ε.Ε. Επί του παρόντος, το Τμήμα έχει υποδεχθεί επισκέπτες καθηγητές από το εξωτερικό που έδωσαν μεμονωμένες διαλέξεις, όπως: Επίσκεψη και διδασκαλία της αν. καθηγήτριας κ. Πίανα Puhalewa από το Πανεπιστήμιο της Σιλεσίας την άνοιξη του 2015· επίσκεψη και διδασκαλία της Αναπλ. Καθηγήτριας Ρωσικής Φιλολογίας του Τμήματος Σλαβικών Φιλολογιών του Πανεπιστημίου της Σόφιας κ. Ιλιάννα Τσέκοβα την άνοιξη του 2016· επίσκεψη και διδασκαλία της Καθηγήτριας Ρωσικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου του Κιέβου κ. Σβετλάνα Γκλαντούσινα την άνοιξη του 2016. Τον Δεκέμβριο του 2015 το Τμήμα επισκέφθηκε η κ. Zlatina Karavalcheva, υποψήφια διδάκτωρ της Σχολής Ιστορικών Ερευνών του Πανεπιστημίου της Σόφιας, η οποία έδωσε διάλεξη στα πλαίσια του Προγράμματος Erasmus+.

Το Τμήμα είναι έτοιμο να δεχθεί φοιτητές του εξωτερικού να παρακολουθήσουν μαθήματα μέσω των προγραμμάτων ERASMUS MUNDUS HERMES και ERASMUS+.

Ως προς τη χρήση γλωσσών στο εν ενεργεία πρόγραμμα σπουδών και αναφορικά στα μελλοντικά σχέδια του Τμήματος, σημειώνουμε τα ακόλουθα. Γλώσσες διδασκαλίας: Τα μαθήματα πολιτισμού και ιστορίας και όσα προσφέρονται από

άλλα Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής γίνονται στην ελληνική γλώσσα. Η διδασκαλία των σλαβικών γλωσσών (ρωσικής, ουκρανικής, βουλγαρικής, πολωνικής και σερβικής/κροατικής) γίνονται στη αντίστοιχη ξένη γλώσσα. Τα μαθήματα της ρωσικής γλωσσολογίας και λογοτεχνίας γίνονται στα ρωσικά. Η εξοικείωση των διδασκόμενων με το διεθνές επιστημονικό περιβάλλον επιδιώκεται συστηματικά, σε όλα τα μαθήματα, μέσω χορήγησης υποχρεωτικής και προαιρετικής διεθνούς βιβλιογραφίας. Σε προγράμματα διεθνούς κινητικότητας φοιτητών και υποδοχής από το Τμήμα φοιτητών της αλλοδαπής, οι υπεύθυνοι διδάσκοντες μεριμνούν για τη διαμόρφωση ανάλογων συνθηκών διδασκαλίας και παραγωγικών, για το σύνολο των διδασκόμενων, συνδυασμών των γλωσσικών κωδίκων διδασκαλίας.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, εννέα φοιτητές μετακινήθηκαν σε Ιδρύματα της Λευκορωσίας (BELARUSSIAN STATE UNIVERSITY), του Αζερμπαϊτζάν (AZERBAIJAN UNIVERSITY OF LANGUAGES), Αρμενίας (GAVAR STATE UNIVERSITY), και της Γεωργίας (IVANE JAVAKHISHVILI TBILISI STATE UNIVERSITY) στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS MUNDUS HERMES. Παράλληλα, φοιτητές του Τμήματος συμμετείχαν για πρώτη φορά στο πρόγραμμα ERASMUS+, παρακολουθώντας μαθήματα σε πανεπιστήμια της Βουλγαρίας, της Πολωνίας, της Γερμανίας και της Ρωσίας, ενώ ήδη ορισμένοι φοιτητές έχουν λάβει μέρος σε άλλες μορφές συνεργασίας και ανταλλαγής που προβλέπονται από το εν λόγω πρόγραμμα όπως το Πρόγραμμα ERASMUS+ ανταλλαγής νέων “*Music unites us all!*”, Lubień, Πολωνία (22. 02. 2015 - 28. 02. 2015).

Επίσης, εκτός προγράμματος ERASMUS, ένας φοιτητής έλαβε υποτροφία από την κυβέρνηση της Βουλγαρίας προκειμένου να παρακολουθήσει τα καλοκαιρινά μαθήματα Βουλγαρικής γλώσσας στο Πανεπιστήμιο του Βελίκο Τάρνοβο «Αγ. Κύριλλος και Αγ. Μεθοδίος»

Συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια της αλλοδαπής:

Αζερμπαϊτζάν	Baku Slavic University
	Baku State University
Αρμενία	Russian-Armenian (Slavonic) University

	Gavar State University
Βουλγαρία	Sofia University "St. Kliment Ohridski"
Γερμανία	Friedrich-Schiller-University Jena
Γεωργία	Ivane Javakhshvili Tbilisi State University
Λευκορωσία	Belarussian State University
Ουκρανία	National Pedagogical Dragomanov University
	Taurida National V.I. Vernadsky University
	Taras Shevchenko National University of Kyiv
	Ivan Franko National University of Lviv
Πολωνία	University of Silesia in Katowice
Ρωσία	Lomonosov Moscow State University
	State Academy of Slavonic Culture
	Moscow State Pedagogical University
	State University of Novosibirsk
Σλοβακία	Comenius University-Bratislava

Στα μαθήματα του Τμήματος έχει γίνει αντιστοίχιση σε πιστωτικές μονάδες του Ευρωπαϊκού Συστήματος Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων (ECTS). Η ενημέρωση των φοιτητών για το σύστημα μεταφοράς διδακτικών μονάδων γίνεται κατά περίπτωση από τους υπεύθυνους διδάσκοντες.

3.1.5 Πώς κρίνετε την πρακτική άσκηση των φοιτητών

Ο θεσμός της «Πρακτικής Άσκησης» υφίσταται στο Τμήμα με τη μορφή χρηματοδοτούμενου Προγράμματος. Δεν αποτελεί μέρος του Προγράμματος

Σπουδών, καθώς δεν είναι υποχρεωτική η συμμετοχή όλων των φοιτητών σε αυτή. Το ποσοστό των φοιτητών που ενδιαφέρεται να συμμετάσχει στο Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης κρίνεται ικανοποιητικό, δεδομένου το ότι μέρος των φοιτητών εργάζεται και αδυνατεί να αναλάβει επιπλέον υποχρεώσεις: περίπου το 50% των φοιτητών συμπληρώνει την αρχική αίτηση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για το Πρόγραμμα, ενώ τελικά σχεδόν το 40% αυτών συμμετέχει στο Πρόγραμμα. Η ενημέρωση των φοιτητών για τη δυνατότητα συμμετοχής τους στο Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης γίνεται από ανακοινώσεις του Επιστημονικού Υπευθύνου και μέσω διαδικτύου από την ιστοσελίδα του Τμήματος.

Η οργάνωση και λειτουργία της Πρακτικής Άσκησης γίνεται με βάση τις οδηγίες που δίνονται από το ΕΚΠΑ, καθώς αποτελεί ενιαίο Πρόγραμμα για όλα σχεδόν τα Τμήματα του Πανεπιστημίου Αθηνών. Η χρηματοδότησή της γίνεται από το Υπουργείο Παιδείας μέσω του ΕΣΠΑ. Οι φοιτητές μπορούν να ασκούνται για διάστημα 4 μηνών, ενώ την πληρωμή και ασφαλιστική τους κάλυψη αναλαμβάνει το ΕΚΠΑ.

Το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης αποβλέπει στην απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας, στην εξοικείωση των φοιτητών με το γνωστικό αντικείμενο του Τμήματος, με τον χώρο της έρευνας, αλλά και με τον παραγωγικό χώρο, γενικότερα. Επίσης, η Πρακτική Άσκηση βοηθά τους φοιτητές ώστε να ανταποκριθούν καλύτερα, μετά την απόκτηση του πτυχίου τους, στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.

Οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα, λόγω της ύπαρξης αρκετών ενδιαφερόμενων Επιστημονικών Φορέων, ιδιωτικών εταιρειών και Δημόσιων Οργανισμών και με σύμφωνη γνώμη του Επιστημονικού Υπευθύνου, να επιλέξουν Φορέα Υποδοχής, ανάλογα με τις επιστημονικές προτιμήσεις τους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η Πρακτική Άσκηση να είναι αποδοτική σε υψηλότερο βαθμό και να δίνει τη δυνατότητα απόκτησης σχετικών γνώσεων και εμπειρίας για το θέμα που τους ενδιαφέρει.

Η Πρακτική Άσκηση αφορά δύο επιστημονικούς τομείς – α) Ιστορίας και Πολιτισμού, β) Γλώσσας, φιλολογίας και γλωσσολογίας και πραγματοποιείται σε συνεργασία με επιλεγμένους φορείς από τον Δημόσιο και τον Ιδιωτικό τομέα, όπως την *Ελληνική Επιτροπή Σπουδών Νοτιοανατολικής Ευρώπης*, τους εκδοτικούς οίκους "Ηρόδοτος", το Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρυματος Ερευνών και το Εργαστήριο Ψηφιακής Αποτύπωσης Βυζαντινού Βίου &

Πολιτισμού του Πανεπιστημίου Αθηνών κ.ο.κ.

Δικαίωμα να υποβάλλουν αίτηση για συμμετοχή στο Πρόγραμμα έχουν οι φοιτητές όλων των εξαμήνων φοίτησης, αλλά δίνεται προτεραιότητα σε αυτούς που βρίσκονται σε προχωρημένο επίπεδο, ούτως ώστε να έχουν επαρκή γνώση των σλαβικών γλωσσών. Η διαδικασία επιλογής βασίζεται σε βαθμολογικά κριτήρια, ανάλογα με τον επιστημονικό τομέα τον οποίο επιλέγει ο φοιτητής για την άσκησή του.

Οι φορείς υποδοχής των φοιτητών προτείνονται από τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος βάσει των επιστημονικών επαφών τους με άλλες πανεπιστημιακές μονάδες, ερευνητικά ιδρύματα, επιστημονικές εταιρείες και ομίλους, εκδοτικούς οίκους κ.ο.κ. Κοινή επιδίωξη των μελών ΔΕΠ είναι ο κύκλος αυτός να διευρυνθεί και να συμπεριλάβει μεγαλύτερο αριθμό βιβλιοθηκών/ερευνητικών σπουδαστηρίων, αρχείων (λ.χ. το Ε.Λ.Ι.Α.), καθώς και άλλους κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς, με τους οποίους το Τμήμα έχει επαφές και συνεργασίες (βλ. πιο κάτω, 6).

3.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Το Τμήμα Σλαβικών Σπουδών δεν έχει ΠΜΣ

3.3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

Το Τμήμα Σλαβικών Σπουδών δεν έχει ΠΔΣ

4. Διδακτικό έργο

4.1. Πώς κρίνετε την αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού;

Από το ακαδ. έτος 2014-15 το Τμήμα επιχείρησε να εγκαθιδρύσει τη διαδικασία αξιολόγησης των μαθημάτων και διδασκόντων από τους φοιτητές μέσω ερωτηματολογίων που συμπληρώνονται στη διάρκεια της εξεταστικής περιόδου, με το σκεπτικό τα αποτελέσματα της αξιολόγησης να αξιοποιούνται στη συγγραφή της έκθεσης συνολικής αξιολόγησης του Τμήματος. Δείγμα του ερωτηματολογίου επισυνάπτεται στο Παράρτημα. Για τεχνικούς λόγους, η διαδικασία αυτή δεν εγκαθιδρύθηκε, ακόμα, ως τακτική. Σε δοκιμαστικές εφαρμογές επιχειρήθηκε και απέδωσε σημαντικά αποτελέσματα. Οι φοιτητές κλήθηκαν να αξιολογήσουν το περιεχόμενο των μαθημάτων (στόχοι, ύλη, βοηθήματα, εργασίες, κ.ά.), τους διδάσκοντες (οργάνωση της ύλης του

μαθήματος, συνέπεια κ.ά.), και τον βαθμό συνέπειας με τον οποίο παρακολουθούν οι ίδιοι και μελετούν τα μαθήματα.

Με βάση τα απογραφικά στοιχεία μαθημάτων εκτιμούμε πως η εικόνα που σχηματίζεται για την αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού είναι αρκετά ικανοποιητική. Η πρώτη κριτική αποτίμηση των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν ενισχύει πάντως την ανησυχία των μελών ΔΕΠ σχετικά με την ανεπάρκεια των υποδομών διδασκαλίας και συγκεκριμένα για την έλλειψη δυνατότητας προβολών στις περισσότερες αίθουσες, έλλειψη υπολογιστών. Οι διαπιστώσεις αυτές θα πρέπει να επιτείνουν τις προσπάθειες του Τμήματος για την εξασφάλιση καλύτερων συνθηκών διδασκαλίας.

Ο μέσος εβδομαδιαίος φόρτος μόνο του Διδακτικού Έργου (ώρες παραδόσεων μαθημάτων από μέλη ΔΕΠ) είναι από 6 έως 9 ώρες.

Με βάση τα δειγματοληπτικά αποτελέσματα που έχουν συγκεντρωθεί από τα ερωτηματολόγια φοιτητών, συνάγουμε τις ακόλουθες παρατηρήσεις:

- ως προς τη δήλωση-πραγμάτωση στόχων των μαθημάτων οι διδάσκοντες του Τμήματος κρίνονται από τους φοιτητές θετικά έως πολύ θετικά, με λιγοστές και διάσπαρτες αρνητικές κρίσεις·

-ως προς τη συνέπεια των διδασκόντων στη διδακτική διδασκαλία, την προσφορά στη συνεργασία κ.ο.κ. η συνολική κρίση είναι απολύτως θετική·

-ως προς την ικανότητα των διδασκόντων να διεγείρουν το ενδιαφέρον για το διδασκόμενο αντικείμενο οι γνώμες των φοιτητών εμφανίζουν χαρακτηριστική πολυφωνία, με αρκετές δηλώσεις δυσφορίας, που βρίσκονται, ωστόσο, σε αναμενόμενη αντιστοιχία με τον βαθμό δυσκολίας των εν λόγω μαθημάτων [βλ. και ακόλουθες επισημάνσεις, 4,2].

Υποστηρίζουμε, πάντως, την αρχή ότι η αποτελεσματικότητα του διδάσκοντα δεν μπορεί να κριθεί ευθύγραμμα από τα ποσοστά επιτυχίας των φοιτητών στην εξεταστική διαδικασία, ούτε από τα ποσοστά θετικών κρίσεων των φοιτητών στα ερωτηματολόγια, που αποτελούν ωστόσο ένα σημαντικό εργαλείο ανίχνευσης του βαθμού ανταπόκρισης/απορρόφησης της προσφερόμενης γνώσης.

4.2. Πώς κρίνετε την ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας;⁴

⁴ Βλ. Πίνακες 6 και 7.

Στο πλαίσιο της διδακτικής διαδικασίας χρησιμοποιείται ποικιλία μεθόδων, οι οποίες περιλαμβάνουν διαλέξεις σε αμφιθέατρο ή αίθουσα διδασκαλίας και πρακτικές ασκήσεις και εργαστήρια (στο πλαίσιο της διδασκαλίας ξένων γλωσσών).

Ως προς την επικαιροποίηση της ύλης των μαθημάτων, αυτή γίνεται σε κάθε περίπτωση με πρωτοβουλία του διδάσκοντος. Θα πρέπει, πάντως, να αναφερθεί ότι αρκετοί διδάσκοντες ανατροφοδοτούν συνεχώς τη διδακτική ύλη των μαθημάτων τους (π.χ. μέσω την Ηλεκτρονικής Τάξης), υποστηρίζοντας τη θετική συσχέτιση της διδακτικής διαδικασίας με τα πορίσματα της σύγχρονης έρευνας.

Το ποσοστό των φοιτητών που συμμετέχουν στις εξετάσεις, σύμφωνα με τα δεδομένα της χειμερινής και εαρινής εξεταστικών του υπό εξέταση ακαδημαϊκού έτους, είναι 66% (4017 το σύνολο των εγγραφών σε όλα τα μαθήματα, 2679 το σύνολο της συμμετοχής). Το ποσοστό επιτυχίας των φοιτητών, κατά τις ίδιες δύο εξεταστικές, είναι 78% (2114 επιτυχή γραπτά/εργασίες). Στην παρούσα Έκθεση δεν συμπεριλήφθηκε, ελλείπει συγκεντρωτικών στοιχείων, η αποτίμηση της εξεταστικής του Σεπτεμβρίου, που αποτελεί ωστόσο σημαντικό σκέλος της όλης διαδικασίας. Κατά γενική, πάντως, ομολογία των διδασκόντων, στις εξετάσεις αυτής της ύστερης περιόδου προσέρχονται 15-20% των εγγεγραμμένων, και ανταποκρίνονται με καλές έως πολύ καλές επιδόσεις.

Μέχρι το τρέχον ακαδ. έτος, ο μέσος βαθμός πτυχίου είναι 7,99 (βλ. Πίν.6).

Ως προς τη διάρκεια των σπουδών, που επί του παρόντος εμφανίζεται αυξημένη (μέσος όρος πέντε χρόνια στο σύνολο των αποφοίτων, βλ. Πίν.7· έξι χρόνια στο γενικό σύνολο), εκτός από τους προαναφερθέντες παράγοντες που επιβαρύνουν τη διδακτική διαδικασία, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι δυσχέρειες του νεοσύστατου Τμήματος, ιδιαίτερα πριν την εγκατάστασή του στο κτήριο της Φιλοσοφικής Σχολής, αλλά και κατά το πρώτο έτος λειτουργίας στο πανεπιστημιακό περιβάλλον (2014-15), με σοβαρά προβλήματα ως προς τη διαθεσιμότητα των αιθουσών διδασκαλίας και τις συνακόλουθες αρρυθμίες στο ωρολόγιο πρόγραμμα, λ.χ. την τοποθέτηση μαθημάτων σε προχωρημένες ώρες.

Τέλος, πολύ σοβαρό παράγοντα που υποβαθμίζει τις προσπάθειες των διδασκόντων αποτελούν οι ελλείψεις στην υλικοτεχνική υποδομή και η αδυναμία του Τμήματος να λειτουργήσει το σπουδαστήριο. Ιδιαίτερα το τελευταίο πρόβλημα πρέπει να επιλυθεί άμεσα, από τις αρμόδιες αρχές της Σχολής και της Πρυτανείας.

4.3. Πώς κρίνετε την οργάνωση και την εφαρμογή του διδακτικού έργου;

Το περιεχόμενο και οι μαθησιακοί στόχοι των μαθημάτων περιγράφονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος, στις εναρκτήριες παραδόσεις, στις περιγραφές μαθημάτων στην Ηλεκτρονική Τάξη, στις πανεπιστημιακές σημειώσεις. Η γνωστοποίηση της ύλης τους γίνεται προφορικά κατά τη διάρκεια του μαθήματος, με ανακοίνωση στον πίνακα ανακοινώσεων και με ανάρτηση στην Ηλεκτρονική τάξη (e-class). Σε εξέλιξη βρίσκεται η διαμόρφωση από τους διδάσκοντες ολοκληρωμένων προγραμμάτων (το διεθνώς καθιερωμένο syllabus ανά το μάθημα) με αναλυτική αναγραφή του περιεχομένου, των σκοπών, της βιβλιογραφίας και του τρόπου εξέτασης. Ιδιαίτερα επικοδομητική κρίνεται η προσπάθεια για περιληπτική αναγραφή του περιεχομένου των παραδόσεων ανά θεματικές ενότητες και ανά βδομάδα διδασκαλίας, ούτως ώστε οι φοιτητές που απουσιάζουν να έχουν τη δυνατότητα να κατατοπιστούν ανά πάσα στιγμή για την εξέλιξη του μαθήματος. Να σημειωθεί ότι προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση ήδη καταβάλλονταν από ορισμένους διδάσκοντες με τη σταδιακή καταχώρηση της ύλης στην ηλεκτρονική τάξη, πριν ή μετά την αντίστοιχη παράδοση.

Στα σχετικά ερωτήματα των φοιτητικών ερωτηματολογίων η πλειονότητα των φοιτητών απάντησε ότι οι στόχοι του μαθήματος ήταν πολύ έως πάρα πολύ σαφείς, ότι η ύλη που καλύφθηκε ανταποκρίνεται στους στόχους του μαθήματος (καλά – πολύ καλά) και ότι είναι καλά οργανωμένη (πολύ - πάρα πολύ).

Το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων τηρείται σε πολύ μεγάλο βαθμό. Ως προς την ορθολογική οργάνωση και δομή του ωρολογίου προγράμματος, ορισμένες διαταραχές που είχαν εμφανιστεί κατά τη διάρκεια της μετακίνησης και προσαρμογής του Τμήματος στο κτήριο της Φιλοσοφικής Σχολής έχουν απαλειφθεί.

Τα βασικά εισαγωγικά μαθήματα που διδάσκονται από μέλη ΔΕΠ των δύο ανωτέρων βαθμίδων είναι πέντε (5). Συγκεκριμένα : *Εισαγωγή στη Σλαβική Φιλολογία, Ευρωπαϊκά Πνευματικά Ρεύματα του 20^{ου} αιώνα I και III, Ιστορία των Σλαβικών Γλωσσών, Εισαγωγή στην Παλαιοσλαβική γραμματεία.*

Όλα τα μέλη ΔΕΠ, καθώς και το μέλος ΕΕΔΙΠ και οι πανεπιστημιακοί υπότροφοι, διδάσκουν μαθήματα που εμπίπτουν στα γνωστικά τους πεδία.

4.4. Πώς κρίνετε τα εκπαιδευτικά βοηθήματα;

Στην πλειονότητα των γνωστικών αντικείμενων του Τμήματος (πλην των γλωσσικών μαθημάτων) παρέχεται πολλαπλή βιβλιογραφία –βιβλιογραφία του μαθήματος και ενδεικτική αντίστοιχη βιβλιογραφία– και διδακτικά συγγράμματα τα οποία συμπληρώνονται από επιστημονικά άρθρα είτε σε ηλεκτρονική μορφή είτε σε μορφή φωτοτυπιών. Στο σημείο αυτό, πρέπει να σημειώσουμε τη δυσχέρεια του Τμήματος, τα τελευταία τρία έτη, να προμηθεύεται ξενόγλωσσα συγγράμματα. Το ζήτημα αυτό, αυτονόητης σοβαρότητας δεδομένου του χαρακτήρα του Τμήματος, αποτελεί αντικείμενο επίμονων προσπαθειών για εξεύρεση δυνατοτήτων στήριξης του Τμήματος από κρατικούς και κοινωνικούς φορείς των σλαβικών χωρών, τα πολιτιστικά κέντρα των σλαβικών πρεσβειών.

Σημειώνουμε τη χρήση των νέων τεχνολογιών στη διδασκαλία των μαθημάτων του Τμήματος, δηλαδή τη χρήση της Ηλεκτρονικής Τάξης (e-class) με την οποία εξοικειώνονται τόσο οι φοιτητές όσο και οι καθηγητές και μέσω της οποίας διοχετεύεται επιπλέον υλικό προς πραγμάτευση (επιστημονικά άρθρα, ιστοσελίδες, ασκήσεις και διδακτικό υλικό). Λόγω της προσφάτου δημιουργίας ακαδημαϊκού προγράμματος Σλαβικών Σπουδών στην χώρα μας, παρατηρούνται ελλείψεις σε συγγράμματα στην ελληνική γλώσσα, είτε πρωτότυπα είτε μεταφρασμένα, με αποτέλεσμα τμήματα της διδασκόμενης ύλης να καλύπτεται από Σημειώσεις των διδασκόντων. Τα βοηθήματα (και οι Σημειώσεις) διανέμονται καθ' όλη τη διάρκεια των εξαμήνων. Δεν έχει προκύψει ανάγκη συντονισμένης μέριμνας για επικαιροποίηση, καθώς τα μαθήματα έχουν διαμορφωθεί πρόσφατα και ειδικά για τις ανάγκες του Τμήματος. Να σημειωθεί ωστόσο ότι το σύνολο των διδασκόντων του Τμήματος μεριμνά για τη διαρκή βελτίωση της υποστηρικτικής βάσης της διδασκαλίας και το υψηλό επίπεδο της παρεχόμενης γνώσης. Εκτός των συγγραμμάτων που διανέμονται στους φοιτητές, παρέχεται από τους διδάσκοντες περαιτέρω βιβλιογραφική υποστήριξη με ενδεικτικές και ειδικές βιβλιογραφίες. Κεντρικός τόπος αναφορών που θεωρητικά υποστηρίζει τους σπουδαστές ολόκληρης της Φιλοσοφικής είναι ο ηλεκτρονικός κατάλογος της Βιβλιοθήκης, που ωστόσο, ως γνωστόν, βρίσκεται υπό αναδιαμόρφωση και μελλοντική μετακίνηση. Δεδομένων και αυτών των ειδικών συνθηκών, αλλά και από πιο πριν, στις υποχρεωτικές και προαιρετικές βιβλιογραφικές υποδείξεις/προτάσεις των μαθημάτων καταβάλλεται προσπάθεια χρήσης των διαδικτυακά διαθέσιμων

πηγών, ανάγκη ιδιαίτερα επιτακτική λόγω και της προσωρινής αναγκαστικής αδράνειας του Σπουδαστηρίου του Τμήματος, αλλά και της περιορισμένης δυνατότητας συνεχούς ενημέρωσης της συλλογής του.

4.5. Πώς κρίνετε τα διαθέσιμα μέσα και υποδομές;

Από τον Οκτώβριο του 2014 η διδασκαλία πραγματοποιείται αποκλειστικά στο κτήριο της Φιλοσοφικής Σχολής, στην Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου, γεγονός που αποτελεί θετικό στοιχείο και συμβάλλει στη λειτουργικότητά του Τμήματος. Διαθέτει πλέον 5 αίθουσες διδασκαλίας (στον 6^ο όροφο), όπου διεξάγονται αποκλειστικά μαθήματα του Τμήματος, ενώ ένας μεγάλος αριθμός μαθημάτων πραγματοποιείται και σε άλλα αμφιθέατρα/αίθουσες της Φιλοσοφικής Σχολής. Τρεις από αυτές τις αίθουσες είναι αμφιθέατρα μεγάλης χωρητικότητας, τα οποία χρησιμοποιούνται και από άλλα Τμήματα. Τα περισσότερα μαθήματα του Τμήματος έως σήμερα διεξάγονται σε αίθουσες που δεν διαθέτουν τις υποδομές για χρήση οπτικοακουστικού υλικού.

Το Τμήμα διαθέτει εργαστήριο πληροφορικής, όπου μπορούν να διενεργούνται οι εργαστηριακές ασκήσεις/γλωσσικά μαθήματα που απαιτούν χρήση Η/Υ. Επισημαίνεται ωστόσο ότι το εργαστήριο βρίσκεται εκτός Πανεπιστημιούπολης και η χωρητικότητά του είναι περιορισμένη (βλ. 5.3 και 8.1). Παρόλα αυτά, προσφέρει λύση για τη διεξαγωγή μαθημάτων σε χωριστές ομάδες φοιτητών, καθώς επίσης λύση στέγασης για το υπό εκπόνηση σχέδιο συμμετοχής του Τμήματος στη διαδικασία πιστοποίησης γλωσσομάθειας.

Το Τμήμα απέκτησε χώρο για το Σπουδαστήριό του, στον 6ο όροφο της Φιλοσοφικής Σχολής, μόλις τον Ιανουάριο του 2015. Ως πολύ θετικό στοιχείο αναφέρεται το ότι η συλλογή του Τμήματος εμπλουτίζεται συνεχώς και αριθμεί περί τις 3000 βιβλία, αριθμός ιδιαίτερα σημαντικός με δεδομένο τον βραχύ της βίο. Στα αρνητικά συγκαταλέγεται το ήδη αισθητό ζήτημα χωρητικότητας της αίθουσας που μας έχει παραχωρηθεί, που σύντομα δεν θα επαρκεί για να καλύψει τις λειτουργικές ανάγκες. Το μεγαλύτερο εμπόδιο στην λειτουργία του Σπουδαστηρίου είναι η έλλειψη βιβλιοθηκονόμου. Έως το ακαδ. έτος 2013-14, και ενώ η συλλογή φιλοξενούνταν στη Γραμματεία του Τμήματος (οδός Καπλανών 6, Αθήνα), το Τμήμα απασχολούσε συμβασιούχο βιβλιοθηκονόμο. Ωστόσο, τα ελάχιστα κονδύλια που διατίθενται πλέον στο Τμήμα δεν επαρκούν για την επαναπρόσληψή της. Ως εκ τούτου, το Σπουδαστήριο δεν μπορεί να λειτουργήσει.

Σημειώνεται, ακόμη, το σοβαρό πρόβλημα του Τμήματος με χώρους εργασίας των διδασκόντων. Από την εγκατάσταση του Τμήματος στο κτήριο της Φιλοσοφικής Σχολής του χορηγήθηκε μικρός χώρος 15 τ.μ. που έως σήμερα χρησιμοποιείται από τα 4 μέλη ΔΕΠ και τους 12 εξωτερικούς συνεργάτες – Πανεπιστημιακούς υπότροφους. Το πρώτο γραφείο για μέλος ΔΕΠ του Τμήματος παρασχέθηκε από την Κοσμητεία μόλις τον Ιούνιο του 2015. Εννοείται ότι αυτά τα δεδομένα δυσχεραίνουν κατά πολύ τις συνθήκες εργασίας των διδασκόντων. Όσον αφορά τα μέλη ΔΕΠ, η ανυπαρξία γραφείων καθιστά αδύνατη την εύρυθμη ανταπόκρισή τους σε σειρά καθηκόντων και συνιστά απαράδεκτη υποβάθμιση της πανεπιστημιακής τους ιδιότητας. Επισημαίνεται επίσης ότι εκτός από χώρους εργασίας διδασκόντων, το Τμήμα χρειάζεται και τον απαραίτητο υποστηρικτικό εξοπλισμό.

Η Γραμματεία του Τμήματος είναι στελεχωμένη με μία (1) Γραμματέα, μία (1) διοικητική υπάλληλο και έναν (1) τεχνικό υπάλληλο. Το προσωπικό της Γραμματείας είναι ανεπαρκές και επιβάλλεται να ενισχυθεί με διοικητικό προσωπικό εξειδικευμένο στις σύγχρονες τεχνολογίες. Στην κατεύθυνση αυτή έχει ήδη ζητηθεί από τις Πρυτανικές Αρχές η τοποθέτηση του απαραίτητου προσωπικού. Επισημαίνεται ότι η ανάγκη ενίσχυσης της γραμματειακής κάλυψης είναι επιτακτική.

4.6. Πώς κρίνετε τον βαθμό αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών;

Σε αρκετές παραδόσεις των μαθημάτων γίνεται χρήση βασικών ΤΠΕ (Microsoft Power Point). Σε ορισμένα μαθήματα χρησιμοποιούνται επίσης δεδομένα από το διαδίκτυο στις παραδόσεις. Επισημάνθηκαν ωστόσο πιο πάνω οι δυσκολίες που απορρέουν από το γεγονός ότι στις περισσότερες αίθουσες που χρησιμοποιεί το Τμήμα δεν υπάρχουν υποδομές για χρήση ΤΠΕ.

Όλα τα μέλη ΔΕΠ και οι φοιτητές του Τμήματος έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης σε ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και άλλες δικτυακές υπηρεσίες, οι οποίες είναι διαθέσιμες και υποστηρίζονται τεχνικά από το Κέντρο Λειτουργίας και Διαχείρισης Δικτύου (Κ.ΛΕΙ.ΔΙ) του ΕΚΠΑ. Ο βαθμός χρήσης ορισμένων από τις δυνατότητες αυτές είναι υψηλός. Στην «η-τάξη» υπάρχουν 70 διαθέσιμα (ενεργά και ανενεργά) μαθήματα του Τμήματος για το σύνολο του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών. Οι προσφερόμενες από την η-τάξη δυνατότητες επικοινωνίας, καθώς και το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο

χρησιμοποιούνται εντατικά για τη συνεργασία μεταξύ διδασκόμενων και διδασκόντων. Θα πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι μεγάλη μερίδα των φοιτητών δεν έχει ακόμη εξοικειωθεί επαρκώς ή (και) αμελεί τη συστηματική χρήση της η-τάξης, γεγονός που περιορίζει την αποτελεσματικότητά της. Το ζήτημα αυτό θα πρέπει να προβληματίσει το Τμήμα, καθώς, δεδομένων και των ελλείψεων που έχουν ήδη αναφερθεί (συγγράμματα, τεχνικά μέσα στις παραδόσεις), το μέσο αυτό της διδασκαλίας είναι εξαιρετικά χρήσιμο και θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες ώστε να εδραιωθεί η ευρεία και τακτική του χρήση.

Σχετικά με την αξιοποίηση των ΤΠΕ επισημαίνουμε, τέλος, ότι τα μέλη ΔΕΠ δεν διαθέτουν ατομικούς υπολογιστές, επομένως το μεγαλύτερο μέρος της πανεπιστημιακής δουλειάς που απαιτεί χρήση ΤΠΕ το διεξάγουν κατ' οίκον και χωρίς τη δυνατότητα τεχνικής στήριξης από εξειδικευμένο προσωπικό. Υπό τις συνθήκες αυτές, η ζητούμενη από την πλειονότητα των διδασκόντων επέκταση του διδακτικού έργου στη σφαίρα των ΤΠΕ καθίσταται προβληματική.

4.7. Πώς κρίνετε την αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων και τη μεταξύ τους συνεργασία;

Η σχέση μεταξύ διδασκόντων διδασκομένων προκύπτει από τον συνολικό αριθμό ενεργών φοιτητών (προπτυχιακών και επί πτυχίω) και από τον συνολικό αριθμό διδασκόντων (μελών ΔΕΠ, ΕΔΙΠ και Πανεπιστημιακών Υποτρόφων) ως εξής: 377/17 ήτοι 22 φοιτητές ανά διδάσκοντα (βλ. πίνακες με τα μαθήματα στα οποία φαίνεται ο αριθμός των δηλωσάντων το κάθε μάθημα καθ' όλη την διάρκεια του τρέχοντος έτους). Η αναλογία, βέβαια, μεταξύ φοιτητών και μελών ΔΕΠ είναι απολύτως εξωπραγματική: 75.4 φοιτητές ανά μέλος ΔΕΠ.

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να επισημανθεί ότι ο διαρκώς αυξανόμενος αριθμός εισακτέων, σε συνδυασμό με τη στασιμότητα του αριθμού των μελών ΔΕΠ (5), δυσχεραίνει κατά πολύ την αποτελεσματικότητα του διδακτικού έργου στο Τμήμα.

Τονίζεται πάντως ότι στην πλειονότητά τους οι διδάσκοντες (μέλη ΔΕΠ, μέλος ΕΔΙΠ, Πανεπιστημιακοί υπότροφοι) έχουν καλή συνεργασία μεταξύ τους, βρίσκονται πάντοτε κοντά στους φοιτητές, ανταποκρινόμενοι σε κάθε αίτημα για βοήθεια σε επίλυση ακαδημαϊκών θεμάτων και αντιμετωπίζοντάς του με προσήνεια και κατανόηση σε τυχόν προσωπικά τους ζητήματα.

Ως προς τις «ώρες γραφείου», οι διευκρινίσεις ως προς τις πιεστικές ελλείψεις του

Τμήματος έχουν δοθεί πιο πάνω. Σημειώνουμε ότι η συνεργασία με τους φοιτητές διεξάγεται, εκ περιτροπής, στον μικροσκοπικό χώρο που έχει διατεθεί στο Τμήμα ή, κατόπιν αναζήτησης, σε άλλους χώρους της Φιλοσοφικής.

4.8. Πώς κρίνετε τον βαθμό σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα;

Η εκπαίδευση των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία μεθοδεύεται μέσω εκτέλεσης και αξιολόγησης εργασιών, που περιλαμβάνουν ως συνιστώσα τη βιβλιογραφική έρευνα, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις, ανάλογα με την κλίση του φοιτητή/της φοιτήτριας η προαιρετική εργασία μπορεί να λάβει πιο προχωρημένο ερευνητικό χαρακτήρα. Επίσης γίνονται ειδικές διαλέξεις και οι φοιτητές ενθαρρύνονται να αναζητούν βιβλιογραφία μέσω των ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων του πανεπιστημίου.

Κατά τα προηγούμενα έτη, μέλη ΔΕΠ είχαν φιλοξενήσει στο πλαίσιο των μαθημάτων τους συναδέλφους-ερευνητές με ομιλίες συναφείς με το ερευνητικό τους έργο. Ενδεικτικά αναφέρουμε την ομιλία της Γιουλιάνας Μπόιτσεβα, ερευνήτριας του Ινστιτούτου Μεσογειακών Σπουδών, για το ερευνητικό της πρόγραμμα «Διαδρομές της ρωσικής εικόνας στα Βαλκάνια και την Ελλάδα». Θεωρούμε σημαντικό η πρωτοβουλία αυτή να αναπτυχθεί.

Σημαντικό θετικό στοιχείο στην ανάπτυξη θετικής συσχέτισης μεταξύ διδασκαλίας/μάθησης και έρευνας είναι η συγγραφή διπλωματικής εργασίας για την απόκτηση πτυχίου. Η εκπόνηση της πτυχιακής, η οποία είναι προαιρετική, περιλαμβάνει όλα τα στάδια της ερευνητικής διαδικασίας, δηλαδή τον καθορισμό ερευνητικών στόχων, τη συλλογή πρωτογενών δεδομένων, την αναζήτηση και κριτική επισκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας, την επεξεργασία των δεδομένων και τη συγγραφή.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί η Πρώτη Ημερίδα Φοιτητών του Τμήματος Σλαβικών Σπουδών, που διοργανώθηκε από τον Συλλόγο Φοιτητών του Τμήματος με τη στήριξη των διδασκόντων και πραγματοποιήθηκε στο Κεντρικό Κτήριο του Πανεπιστημίου τον Μάιο του 2015. Επίσης, αξιοσημείωτες είναι οι συμμετοχές των φοιτητών του Τμήματος στην:

α) Έρευνα-συμμετοχή της Ε. Μίνεβα στο ερευνητικό πρόγραμμα “EUROJOS, Concepts of HOME, EUROPE, FREEDOM, WORK and HONOUR in the Axiology of Slavs and their neighbours”.

β) Στο Δεύτερο Διεθνές Διεπιστημονικό Συνέδριο για προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς φοιτητές και υποψήφιους διδάκτορες, με θέμα *Bulgaria in the*

21st century: between traditions and innovation., 3.12.2015 - 5.12.2015 – συνδιοργάνωση των Παν/μίων Βιέννης, Φράιμπουργκ και Bulgarisches Kulturinstitut Haus Wittgenstein. Υπό την καθοδήγηση του εξωτερικού συνεργάτη του Τμήματος, διδάσκοντος της Βουλγαρικής, Γκέντσο Μπάνεβ, ομάδα δεκατεσσάρων φοιτητών εκπόνησε και παρουσίασε επιτυχώς έξι ομαδικές εργασίες, οι οποίες θα δημοσιευτούν στα πρακτικά.

γ) Επιπλέον, το τρέχον ακαδ. έτος ομάδα φοιτητών του Τμήματος, επίσης υπό την επιστημονική καθοδήγηση του Γκ. Μπάνεβ, συμμετείχε σε διεθνές ερευνητικό πρόγραμμα *Πινακοθήκη Λόγου για τη Βουλγαρία – Λογοτεχνικά ταξίδια στη Βουλγαρία* Στο πρόγραμμα λαμβάνουν μέρος τα τμήματα σλαβικών σπουδών άλλων οκτώ πανεπιστημίων από τις χώρες Αυστρία, Γαλλία, Ουκρανία, Πολωνία, Ρωσία και Βουλγαρία. Στο διάστημα 12–18 Σεπτεμβρίου 2015 έλαβε χώρα το συνέδριο του προγράμματος στη Βουλγαρία, το οποίο πραγματοποιήθηκε σε διαδοχικές συνεδρίες στη Σόφια (στην Ακαδημία και στο Πανεπιστήμιο), στο Πανεπιστήμιο Φιλιπούπολης και στο Διεθνές Κολέγιο Τουρισμού στην πόλη Ντόμπριτς. Το Τμήμα μας συμμετείχε σε δύο συνεδρίες με θέματα: α) «*Το χιούμορ στη βουλγαρική λογοτεχνία και κουλτούρα*», β) «*Ένα ταξίδι στη βουλγαρική Ροδόπη με οδηγό τον Ιβάν Βάζωφ*». Στο συνέδριο παρουσιάστηκαν και ομαδικές εργασίες που πραγματοποιήθηκαν από τους φοιτητές των μαθημάτων Βουλγαρικής Γλώσσας του Τμήματος. Πρόκειται για τη μετάφραση δύο θεατρικών έργων από τη συλλογή με παραμύθια για μικρούς και μεγάλους του επιφανούς βούλγαρου συγγραφέα Βαλέρου Πετρόφ.

δ) Τέλος, φοιτητές του Τμήματος, υπό την καθοδήγηση του διδάσκοντος κ. Γκέντσο Μπάνεβ, συμμετείχαν κατά την περίοδο 25-26 Νοεμβρίου 2016 στο επετειακό συνέδριο Βουλγαρικών Σπουδών που πραγματοποιήθηκε στο Ινστιτούτο Δυτικών και Νότιων Σλαβικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Βαρσοβίας.

Στη μύηση των φοιτητών στον κόσμο της έρευνας συμβάλλει και το πρόγραμμα πρακτικής άσκησης. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στο πλαίσιο αυτό φοιτητές του Τμήματος απέκτησαν εμπειρίες εργασίας στο Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών του ΕΙΕ, αλλά και στη Βιβλιοθήκη της Ελληνικής Επιτροπής Σπουδών ΝΑ Ευρώπης, είχαν την εμπειρία αποτύπωσης τμημάτων της συλλογής με σλαβόφωνα βιβλία.

Στην ανάπτυξη ερευνητικού περιβάλλοντος συμβάλλουν αποτελεσματικά οι επιστημονικές διοργανώσεις του Τμήματος, όπως τα τέσσερα Διεθνή Επιστημονικά Συνέδρια και Ημερίδες που οργάνωσε το Τμήμα, κατά τα ακαδημαϊκό έτος 2015-16, οι οποίες στέφθηκαν με απόλυτη επιτυχία, τόσο από

πλευράς επιστημονικής, όσο και από απόψεως προσέλευσης φοιτητών καθώς και γενικότερα ενδιαφερομένων. Συγκεκριμένα στις 26 Μαΐου 2015 πραγματοποιήθηκε, σε συνεργασία με το Ίδρυμα «Αλέξανδρος Σολζενίτσιν» της Μόσχας, ημερίδα με θέμα «Η Ρωσική διασπορά στον ελληνικό χώρο και στα Βαλκάνια». Τα πρακτικά είναι υπό δημοσίευση. Τον Οκτώβριο, στα πλαίσια του «Αφιερωματικού έτους Ελλάδας-Ρωσίας 2016» και σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο διοργανώθηκε Διεθνές Συνέδριο με θέμα: "Ελληνορωσικές σχέσεις κατά την νεότερη και σύγχρονη περίοδο (18ος – 20ος αι.)". Παράλληλα με τις εργασίες του συνεδρίου, το Τμήμα οργάνωσε στο Κτήριο "Κωστής Παλαμάς" Έκθεση βιβλίου με θέμα «Έλληνες συγγραφείς μεταφρασμένοι στα Ρωσικά», με βιβλία από την προσωπική συλλογή του Καθηγητή κ. Δημήτρη Γιαλαμά. Συμμετέχοντας στο «Αφιερωματικό έτος Ελλάδας-Ρωσίας 2016», τον Νοέμβριο το Τμήμα πραγματοποίησε, σε συνεργασία με το Νότιο Ομοσπονδιακό Πανεπιστήμιο του Ροστόφ παρά τον Δον (Ροστόφ να Ντονού, Southern Federal University), και το Φιλανθρωπικό Ίδρυμα Ιβάν Ι. Σαββίδη, Διεθνές επιστημονικό Συνέδριο με θέμα «Ελλάδα-Ρωσία: Η γλώσσα ως διάυλος επικοινωνίας και διαπολιτισμικών επαφών», (Γλώσσα, Λογοτεχνία, Πολιτισμός)». Τέλος, τον Δεκέμβριο το Τμήμα διοργάνωσε, μαζί με το Τμήμα Τουρκικών Σπουδών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών του ΕΚΠΑ, μια ακόμα Διεθνή Επιστημονική Ημερίδα με τίτλο: «Ο ρόλος της Ρωσίας στην εμπέδωση της ειρήνης και ασφάλειας στη Μεσόγειο».

Οι φοιτητές ενημερώνονται και παρακινούνται από τους διδάσκοντες να παρακολουθούν ομιλίες, σεμινάρια, ερευνητικές εκδηλώσεις άλλων φορέων. Αρκετά ζωηρό είναι το ενδιαφέρον τους για εκδηλώσεις, στις οποίες λαμβάνουν μέρος οι διδάσκοντες του Τμήματος. Εκτιμούμε ωστόσο ότι η παρακίνηση πρέπει να είναι γενική, ώστε να εμπλουτίζει τον ορίζοντα των φοιτητών με εμπειρίες από διαφορετικά περιβάλλοντα ερευνητικών κοινοτήτων. Εποικοδομητική λ.χ. ήταν η παρακολούθηση ορισμένων συνεδριών, όπως λ.χ. του Τρίτου Ελληνο-Βαλκανικού Συμποσίου του τότε Ινστιτούτου Νεοελληνικών Ερευνών/ Εθνικό ίδρυμα Ερευνών «Ελληνοσερβικές σχέσεις, 18^{ος}-19^{ος} αι.», 1-2/10/2010, των Μορφωτικών Εκδηλώσεων του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (επί σειρά ετών), του Επιστημονικού Συμποσίου «Ελληνικότητα και ετερότητα: Πολιτισμικές διαμεσολαβήσεις και «εθνικός χαρακτήρας» στον 19^ο αιώνα» (Τμήμα Θεατρικών Σπουδών ΕΚΠΑ – Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών, ΕΙΕ, Μάιος 2015).

Και στο πλαίσιο αυτής της θεματικής, επισημαίνουμε την ανάγκη να λειτουργήσει το Σπουδαστήριο του Τμήματος. Είναι γνωστό το πόσο καταλυτική μπορεί να είναι η συμβολή του ειδικού βιβλιοθηκονόμου στη μετάγχιση στους φοιτητές της ερευνητικής διάθεσης.

4.9. Πώς κρίνετε τις συνεργασίες με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο;

Το Τμήμα συνεργάζεται με διάφορους ερευνητικούς, εκπαιδευτικούς και ΚΠΠ φορείς. Τα σχετικά στοιχεία παρατίθενται στα πεδία 3.1.4 (σχετικά με τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος), 3.1.5 (πρόγραμμα πρακτικής άσκησης φοιτητών), 5.6. (ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος) και στην ενότητα 6 (σχέσεις του Τμήματος με κοινωνικούς και πολιτιστικούς/παραγωγικούς –ΚΠΠ– φορείς).

Συνολικά, το εύρος των επαφών του Τμήματος κρίνεται πολύ ικανοποιητικό. Πολύ ενθαρρυντικό επίσης είναι το ενδιαφέρον των φοιτητών. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι με πρωτοβουλίες των διδασκόντων οι φοιτητές ενημερώνονται για της δραστηριότητες διεθνών φοιτητικών ενώσεων που στοχεύουν στην ανταλλαγή, διαμονή και προσφορά υπηρεσιών των μελών τους στο εξωτερικό όπως είναι AIESEC. Μέλημα του Τμήματος αποτελεί επίσης η ενημέρωση των φοιτητών για τις δυνατότητες συνέχισης των σπουδών τους σε προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών της ημεδαπής και αλλοδαπής. Σχετικές ανακοινώσεις αναρτώνονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Επίσης, πιο αναλυτικές ενημερώσεις γίνονται στο πλαίσιο των διεθνών επαφών του Τμήματος, καθώς και των συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς. Ενδεικτικά αναφέρεται η συμμετοχή των φοιτητών του Τμήματος σε ημερίδα του Ρωσικού Κέντρου Επιστημών και Πολιτισμού (Αθήνα, 1/4/2015), όπου συναντήθηκαν με απόφοιτους άλλων ΑΕΙ που επισκέφτηκαν τη Ρωσία στο πλαίσιο του προγράμματος «Ρωσική συνεργασία» και ενημερώθηκαν για τις συνθήκες και δυνατότητες μεταπτυχιακών σπουδών σε ΑΕΙ της Ρωσίας. Στο σημείο αυτό, πρέπει να αναφερθεί ότι το Τμήμα ήταν σε θέση να εξασφαλίσει υποτροφίες για μεταπτυχιακές σπουδές στη Ρωσία σε τέσσερις (4) από τους έως σήμερα αποφοίτους του, από το ερχόμενο ακαδ. έτος.

Η κριτική επισήμανση που πρέπει πάντως να διατυπωθεί αφορά την υλοποίηση ορισμένων από τους προγραμματιζόμενους στόχους, ιδιαίτερα όσον αφορά τις διεθνείς συνεργασίες του Τμήματος. Είναι ευνόητο ότι οι οικονομικές δυσχέρειες, τις οποίες αντιμετωπίζουν και οι φορείς με τους οποίους το Τμήμα έχει συνάψει ή πραγματεύεται συμφωνίες για συνεργασία (όπως τα πανεπιστήμια της Ρωσίας και της Ουκρανίας), αποτελούν σοβαρό ανασταλτικό παράγοντα. Η εξεύρεση τρόπων που θα επιτρέψουν τη μετάβαση από τον σχεδιασμό στην πράξη πρέπει να αποτελέσει σημαντική προτεραιότητα του Τμήματος.

4.10. Πώς κρίνετε την κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών;⁵

Εκτιμούμε ότι η κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών συνιστά σημαντική προτεραιότητα στην περαιτέρω ανάπτυξη του Τμήματος, καθώς οι δράσεις που έως σήμερα έχουν αναπτυχθεί προς την κατεύθυνση αυτή είναι περιορισμένες. Ως ανασταλτικοί παράγοντες αναφέρονται οι δυσχέρειες των τελευταίων ετών (που είναι ελακριβώς τα έτη στα οποία το Τμήμα κλήθηκε να αναπτύξει το έργο του) και, πιο συγκεκριμένα, οι πιεστικές καθημερινές ανάγκες που δεν ευνοούν την παρατεταμένη απουσία των μελών της ολιγάριθμης ομάδας μελών ΔΕΠ, καθώς θα επέφερε επιζήμιες αρυθμίες στη λειτουργία του προγράμματος σπουδών.

Ως θετικά και θεμελιακά για την περαιτέρω ανάπτυξη στοιχεία αναφέρονται:

α) η συμμετοχή του Τμήματος στο πρόγραμμα ERASMUS MUNDUS HERMES, στο πλαίσιο του οποίου εννέα (9) φοιτητές φοίτησαν κατά το τρέχον έτος στα πανεπιστήμια BELARUSSIAN STATE UNIVERSITY, GAVAR STATE UNIVERSITY/ ARMENIA, AZERBAIJAN UNIVERSITY OF LANGUAGES και IVANE JAVAKHISHVILI TBILISI STATE UNIVERSITY/ ΓΕΩΡΓΙΑ·

β) η συνέχιση, κατά το χειμερινό εξάμηνο και εαρινό εξάμηνο του τρέχοντος έτους, του προγράμματος ERASMUS+, στο πλαίσιο του οποίου έξι (6) φοιτήτριες συμμετείχαν στα πανεπιστήμια IENAS/ΓΕΡΜΑΝΙΑ (D-Jena 01), ΣΙΛΕΣΙΑΣ/ΠΟΛΩΝΙΑ (PL Katowice01), ΣΟΦΙΑΣ/ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ (BG SOFIA 06)·

γ) το γεγονός ότι το Τμήμα έχει συμφωνίες διμερούς συνεργασίας με πανεπιστήμια της αλλοδαπής (βλ.3.1.4) και ο κατάλογος αυτός διευρύνεται.

Ως προς την κινητικότητα των μελών ΔΕΠ, αναφέρεται ότι δύο μέλη ΔΕΠ έχουν διδάξει στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του Πανεπιστημίου της Σιλεσίας (2015· βλ. Πίν.9).

Επί του παρόντος, ο αριθμός συναδέλφων από πανεπιστήμια της αλλοδαπής που έχουν προσφέρει μαθήματα στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος είναι μικρός:

α) επίσκεψη και διδασκαλία της καθηγήτριας κ. Piiana Ruhalewa από το Πανεπιστήμιο της Σιλεσίας την άνοιξη του 2015· β) επίσκεψη και διδασκαλία της Αν. καθηγήτριας ρωσικής Φιλολογίας του Τμήματος Σλαβικών Φιλολογιών του Πανεπιστημίου της Σόφιας κ. Ιλιάννα Τσέκοβα την άνοιξη του 2016· γ) επίσκεψη και διδασκαλία της Καθηγήτριας Ρωσικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου του

⁵ Βλ. Πίνακα 9.

Κιέβου κ. Σβετλάνα Γκλαντούσινα την άνοιξη του 2016· δ) επίσκεψη και διδασκαλία της κ. Zlatina Karavalcheva, υποψήφιας διδάκτωρ της Σχολής Ιστορικών Ερευνών του Πανεπιστημίου της Σόφιας, η οποία έδωσε διάλεξη στα πλαίσια του Προγράμματος Erasmus+.

5. Ερευνητικό έργο

5.1. Πώς κρίνετε την προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος;

Το Τμήμα επιδιώκει τη θετική συσχέτιση του διδακτικού έργου με το ερευνητικό, εκτιμώντας την ως απαραίτητη προϋπόθεση για την αποτελεσματική λειτουργία του. Όλα τα μέλη ΔΕΠ είχαν σημαντικό, διεθνώς αναγνωρισμένο ερευνητικό έργο πριν διοριστούν στο Τμήμα και συνεχίζουν αυτή τη δράση τους. Το ίδιο μπορεί να ειπωθεί για το μέλος ΕΔΙΠ και αρκετούς Πανεπιστημιακούς Υποτρόφους που επιλέγονται από το Τμήμα για τη διδασκαλία μαθημάτων όπως τα γλωσσολογικά μαθήματα της Ρωσικής γλώσσας (*Φωνητική- Φωνολογία-Μορφολογία, Σύνταξη, Υφολογία*), τα μαθήματα *Ιστορία της Αυτοκρατορικής Ρωσίας, Ρωσική Πρωτοπορία* κ.ά.

Στον βραχύ ως τώρα βίο της η ολιγομελής ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος έχει συμβάλει στην προαγωγή της έρευνας κυρίως μέσω των ατομικών ερευνητικών προσπαθειών. Στο πλαίσιο αυτών των δραστηριοτήτων αναπτύσσονται μια σειρά από ερευνητικά αντικείμενα που συχνά συνδέονται μεταξύ τους, βρίσκονται στο επίκεντρο της διεθνούς έρευνας και των σύγχρονων επιστημονικών εξελίξεων. Ενδεικτικά αναφέρονται ζητήματα σχετικά με βυζαντινοσλαβικές ιστορικές και φιλολογικές σχέσεις, τη μεσαιωνική ιστορία και γραμματεία των νότιων Σλάβων, ζητήματα ελληνορωσικών διαπολιτισμικών σχέσεων, θέματα συγκριτικής φιλολογίας, θέματα σλαβικών λογοτεχνιών, θέματα ιστορίας των ιδεών, οι εικόνες του άλλου στο ευρύ φάσμα του σλαβικού κόσμου και στις επαφές του με τον ελληνικό κόσμο, η πνευματική και λογοτεχνική κληρονομιά του 20^{ου} αιώνα, η διεθνής πρόσληψη της ρωσικής λογοτεχνίας, οι αντικατοπτρισμοί στον χώρο της λογοτεχνίας των σύγχρονων ζητημάτων της κοινωνίας, όπως η μετανάστευση κ.ά.

Ως εποικοδομητικά βήματα προς την ανάπτυξη της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος εκτιμώνται οι έως σήμερα επιστημονικές διοργανώσεις του. Στους

σκοπούς αυτών και μελλοντικών διοργανώσεων συγκαταλέγονται: α) η δημοσιοποίηση των ερευνητικών πρωτοβουλιών που αναλαμβάνουν τα μέλη ΔΕΠ, ΕΔΙΠ και Πανεπιστημιακοί υπότροφοι και η ανίχνευση σημείων σύγκλισης ανάμεσα στα ερευνητικά ενδιαφέροντα του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος με στόχο τον καλύτερο προγραμματισμό συλλογικών ερευνών και β) η ανάπτυξη-προβολή και συμμετοχή σε διδακτικές/ερευνητικές πρωτοβουλίες που προάγουν τις Σλαβικές σπουδές, την ενεργή ανάπτυξή τους μέσω συμμετοχής σε ευρωπαϊκά προγράμματα, στο ευρωπαϊκό πλαίσιο, αλλά και στις πέραν αυτού περιοχές.

Η υλοποίηση της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος παρακολουθείται από τις υπηρεσίες του ΕΛΚΕ του ΕΚΠΑ, καθώς οι περισσότερες ερευνητικές δραστηριότητες δεσμεύονται με συμβάσεις μεταξύ του ΕΛΚΕ και του φορέα χρηματοδότησης. Ο απολογισμός υλοποίησης της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος πραγματοποιείται ουσιαστικά μέσω δημοσιεύσεων σε ελληνικά και διεθνή περιοδικά, ανακοινώσεων σε διεθνή και ελληνικά συνέδρια και τελικών εκθέσεων των προγραμμάτων.

Το Γραφείο Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων του Ε.Κ.Π.Α. και ο Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας προωθεί και ενημερώνει, μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) και έντυπων ανακοινώσεων, για την ύπαρξη προσκλήσεων και προκηρύξεων χρηματοδότησης έρευνας. Η Επιτροπή Ερευνών του Ε.Κ.Π.Α. διοργανώνει τακτικά ενημερωτικές Ημερίδες σχετικά με τις δυνατότητες χρηματοδότησης, συχνά σε συνεργασία με άλλους φορείς. Τα μέλη ΔΕΠ ενημερώνονται επίσης για προκηρύξεις ερευνητικών προγραμμάτων από ανακοινώσεις στον Τύπο, από σχετικούς διαδικτυακούς τόπους, από τις επιστημονικές εταιρείες στις οποίες διατελούν μέλη, από τις ευρύτερες επιστημονικές επαφές τους.

Όσον αφορά στην υποστήριξη της ερευνητικής διαδικασίας, σε επίπεδο διαχείρισης, αυτή παρέχεται από τον ΕΛΚΕ. Για τις δυστυχώς ανεπαρκέστερες ερευνητικές υποδομές βλ. 5.3.

Το Τμήμα δεν διαθέτει θεσμοθετημένες υποτροφίες για την έρευνα.

Σχετικά με τους τρόπους κοινοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων στο εσωτερικό του Τμήματος: Η ακαδημαϊκή – ερευνητική κοινότητα του Τμήματος είναι σχετικά ολιγομελής και ως εκ τούτου δεν αντιμετωπίζει –θεωρητικά

τουλάχιστον, και ως έναν μεγάλο βαθμό πραγματικά- δυσκολίες επικοινωνίας, διακίνησης ιδεών- προτάσεων-πληροφοριών. Στο εσωτερικό του Τμήματος τα ερευνητικά αποτελέσματα διαχέονται, επί του παρόντος, μέσω της άτυπης αλληλοενημέρωσης μεταξύ των συναδέλφων, μέσω των Ημερίδων, των ανταλλαγών απόψεων που διατυπώνονται [και διασταυρώνονται] στις παρουσιάσεις πτυχιικών εργασιών (ορισμένες από τις οποίες σχεδιάζονται με γνώμονα το ενδιαφέρον των φοιτητών για μελλοντική ανάπτυξη της έρευνάς τους σε συναφή/ ευρύτερα πεδία). Με αφορμή τη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης, προτάθηκε πάντως και εκιμάται ως εποικοδομητικό μέσον για την καλύτερη οργάνωση του ενδο-επιστημονικού διαλόγου του Τμήματος ο θεσμός των τακτικών, ίσως καταληκτήριων των εξαμήνων, επιστημονικών συνεδριάσεων των διδασκόντων του Τμήματος.

Εκτός Τμήματος τα ερευνητικά αποτελέσματα των συνεργατών του διαχέονται κατά κύριο λόγο μέσα από δημοσιεύσεις που προκύπτουν σε ελληνικά και διεθνή περιοδικά, και συμμετοχή με ανακοινώσεις-παραουσιάσεις σε διεθνή συνέδρια του εσωτερικού και εξωτερικού.

Ως προς την αξιοποίηση από το Τμήμα των ερευνητικών πορισμάτων του σημειώνεται, βέβαια, ότι το ερευνητικό έργο τροφοδοτεί τα διδασκόμενα μαθήματα. Επίσης, ζητούμενο του Τμήματος που συζητήθηκε σε Π.Γ.Σ. αποτελεί η δραστηριοποίηση στον τομέα των Διατμηματικών Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων που αποτελεί σημαντικό μελλοντικό στόχο. Πρέπει να σημειωθεί ότι, ανεξάρτητα από τον συλλογικό προγραμματισμό, μέλος ΔΕΠ έχει ήδη συμμετάσχει σε ΜΠΣ άλλου ΑΕΙ: Α. Ιωαννίδου, μάθημα «Η πρόσληψη της σοβιετικής λογοτεχνίας στην Ελλάδα» στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του τομέα Νεοελληνικής Φιλολογίας του Τμήματος Μεσαιωνικών και Νεοελληνικών Σπουδών στο ΑΠΘ (χειμερινό εξάμηνο 2012-2013), ενώ συνέβαλε με διαλέξεις της στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του Ινστιτούτου Σλαβικών Σπουδών του πανεπιστημίου της Ιένας κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014.

Τέλος, εκτιμάται ότι στον τομέα της έρευνας το Τμήμα έχει τη δυνατότητα να προβεί άμεσα σε ουσιαστικές βελτιώσεις της εικόνας που παρουσιάζει επί του παρόντος, ενισχύοντας τη συλλογικότητα των προσπαθειών, αναπτύσσοντας τα ερευνητικά σχέδια που έχουν τεθεί σε εφαρμογή και προχωρώντας στην υλοποίηση των σχεδίων που καταρτίζει. Σημαντικό μέλημα θα πρέπει να αποτελέσει η καλύτερη δημοσιοποίηση της ερευνητικής δραστηριότητας του

Τμήματος. Εκτιμούμε, λ.χ., ότι οι εκδηλώσεις που έχουν προγραμματιστεί για το έτος 2016 θα συμβάλουν ουσιαστικά προς αυτή την κατεύθυνση.

5.2. Πώς κρίνετε τα ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα;

Όπως αναφέρθηκε, προς το παρόν η προαγωγή της έρευνας διεξάγεται κυρίως μέσω των ατομικών ερευνητικών πρωτοβουλιών που αναπτύσσουν όλα ανεξαιρέτως τα μέλη ΔΕΠ, καθώς και αρκετοί από τους συνεργαζόμενους-διδάσκοντες του Τμήματος. Ανάμεσα σε αυτές υπάρχουν συγκλίσεις, επομένως δρομολογούνται και συλλογικές προσπάθειες. Αναφέρουμε ενδεικτικά, ως απτό αποτέλεσμα επιστημονικής/ερευνητικής πρόσκλησης του Τμήματος την έκδοση των Πρακτικών της Α' Επιστημονικής Ημερίδας του με τίτλο «Σλάβοι και Ελληνικός κόσμος» (εκδ. Πελεκάνος, Αθήνα 2014), της οποίας τον σχεδιασμό και την επιστημονική επιμέλεια είχε ο Π. Σοφούλης. Η πρόταση για συμμετοχή στην Ημερίδα, που πραγματοποιήθηκε τον Δεκέμβριο του 2013, απευθύνθηκε σε διακεκριμένους επιστήμονες από την Ελλάδα και το εξωτερικό (ΗΠΑ, Βουλγαρία, Γερμανία). Τελικά, στάθηκε δυνατή η συμμετοχή είκοσι ερευνητών, οι οποίοι παρουσίασαν πρωτότυπες εργασίες από όλο το φάσμα των ερευνητικών πεδίων που αφορούν τις ελληνο-σλαβικές σχέσεις από τον μεσαίωνα μέχρι σήμερα.

Ως συλλογικό ερευνητικό έργο που εκπονείται προς το παρόν εκ των ενόντων, μεθοδεύεται όμως η προοπτική ένταξής του σε καθεστώς χρηματοδοτούμενου ερευνητικού προγράμματος, αναφέρουμε τη διερεύνηση του αρχείου του Ρωσικού Γηροκομείου Αργυρουπόλεως Αττικής (υπεύθυνη η Ε. Στεργιοπούλου).

Πρόκειται για έναν άγνωστο θησαυρό τεκμηρίων της προεπαναστατικής Ρωσίας και της ρωσικής διασποράς του πρώτου μισού του 20ου αιώνα. Το Ίδρυμα διαθέτει πλούσιο υλικό, όπως βιβλιοθήκη με σπάνιες εκδόσεις και αρχεία, και το μεταβιβάζει στο Τμήμα. Ταυτόχρονα το Τμήμα πραγματοποιεί την ψηφιακή τεκμηρίωση του αρχείου του Ιδρύματος.

Μελετώντας την κληρονομιά της ρωσικής διασποράς το Τμήμα ανέπτυξε επιστημονική συνεργασία με το Ίδρυμα "Α. Σολζενίτσιν" της Μόσχας – έναν από τους πιο έγκυρους θεσμούς σ' αυτό το ερευνητικό πεδίο. Από κοινού, το Τμήμα και το Ίδρυμα, διοργάνωσαν τον Ιούνιο του 2014 επιστημονική ημερίδα με θέμα "Εκατό χρόνια από την έναρξη του Α' Παγκόσμιου Πολέμου. Η ρωσική διασπορά στον ελλαδικό χώρο και στα Βαλκάνια", με συμμετοχή διακεκριμένων

επιστημόνων από την Ελλάδα και το εξωτερικό, αλλά και νέων ερευνητών. Τα πρακτικά της ημερίδας βρίσκονται υπό έκδοση. Στο πλαίσιο του "Αφιερωματικού έτους Ελλάδας – Ρωσίας", σε συνεργασία με το Ίδρυμα Σολζενίτσιν, οι εξής θεματικές εκδηλώσεις παρουσίασαν μέρος των ερευνητικών πορισμάτων:

1. Έκθεση βιβλίων, χειρογράφων και φωτογραφικών τεκμηρίων με θέμα την ιστορία του Ναού της Αγίας Τριάδος στην Αθήνα (γνωστού ως "Ρωσική εκκλησία") και τον βίο της ρωσικής διασποράς στην Αθήνα, με δεδομένο πως για τους ρώσους της Ελλάδας, ο συγκεκριμένος ναός υπήρξε, για πάνω από 150 χρόνια, κοινό σημείο αναφοράς. Η έκθεση ("Ο ναός της Αγίας Τριάδος: πνευματική εστία της ρωσικής ορθόδοξης κοινότητας στην Ελλάδα") φιλοξενήθηκε στους χώρους του Ιδρύματος "Α. Σολζενίτσιν" στη Μόσχα.
2. Στο πλαίσιο της έκθεσης έλαβε χώρα ημερίδα με συμμετοχή ελλήνων και ρώσων ιστορικών, εκπροσώπων του Τμήματος Σλαβικών Σπουδών του ΕΚΠΑ και του Ιδρύματος "Α. Σολζενίτσιν", της Ελληνικής και της Ρωσικής Ορθόδοξης Εκκλησίας.

Μέλη ΔΕΠ συμμετέχουν σε διεθνή ερευνητικά προγράμματα. Ενδεικτικά αναφέρεται η συμμετοχή της Ε. Μίνεβα στο πρόγραμμα "EUROJOS, Concepts of HOME, EUROPE, FREEDOM, WORK and HONOUR in the Axiology of Slavs and their neighbours" υπό την αιγίδα των Institute of Polish Studies, Marie Curie Skłodowska University, Lublin, Poland, Institute of Slavic Studies, Polish Academy of Sciences etc. (<http://ispan.waw.pl/default/en/research-projects/eurojos>), 2015.

Να σημειωθεί, τέλος, ότι μέλη ΔΕΠ συμμετέχουν σε ομάδες εργασίας ερευνητικών προγραμμάτων που βρίσκονται σε εξέλιξη/διαδικασία υποβολής σε εγχώριους και διεθνείς φορείς. Ενδεικτικά αναφέρεται η συμμετοχή της Ο. Αλεξανδροπούλου στο πρόγραμμα *ROUTES OF RUSSIAN ICONS IN GREECE AND IN THE BALKANS, 16TH - early 20th centuries* (Υπεύθυνη προγράμματος Δρ. Γιουλιάννα Μπόιτσεβα, ερευνητικά αντικείμενα: αρχαιακά τεκμήρια της Μονής Αγ. Ιωάννη Θεολόγου της Πάτμου, μαρτυρίες ρώσων περιηγητών).

5.3. Πώς κρίνετε τις διαθέσιμες ερευνητικές υποδομές;

Οι διαθέσιμες ερευνητικές υποδομές είναι ανεπαρκείς. Αναφέρθηκε πιο πάνω ότι το Τμήμα αντιμετωπίζει οξύτατο πρόβλημα με χώρους εργασίας και τεχνικό εξοπλισμό των μελών ΔΕΠ, με αποτέλεσμα η έρευνα να διεξάγεται κατ' οίκον, σε βιβλιοθήκες και αρχεία και σε ερευνητικά ταξίδια.

Το εργαστήριο πληροφορικής, που προορίζεται για τη διδακτική διαδικασία, στεγάζεται στον 3ο όροφο πολυκατοικίας επί της οδού Δαμάρεως (Παγκράτι), μακριά από την Φιλοσοφική Σχολή, γεγονός που δυσχεραίνει την πρόσβαση σε αυτό. Παρ' όλο που ο εξοπλισμός (υπολογιστές, οπτικοακουστικά μέσα) είναι σχετικά σύγχρονος, σε καλή κατάσταση και σχετικά επαρκής δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί επαρκώς λόγω της στενότητας του χώρου, καθώς δεν καλύπτει τις ανάγκες στα εργαστηριακά (γλωσσικά) μαθήματα.

5.4. Πώς κρίνετε τις επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία;

Η ερευνητική συγκομιδή της τελευταίας πενταετίας παρουσιάζεται συνοπτικά στον Πίν.15 και αναλυτικά στο Παράρτημα, στον κατάλογο δημοσιευμάτων των μελών ΔΕΠ.

Σε γενικές γραμμές, εκτιμούμε ότι η εικόνα που σχηματίζεται από την αναγραφή των δημοσιευμάτων των μελών ΔΕΠ είναι καλή. Αντιπροσωπεύει αρκετά καλά το εύρος της επιστημονικής δράσης των μελών ΔΕΠ, ενώ οι επιμέλειες, διαλέξεις και οι εργασίες που καταχωρίζονται στην κατηγορία «Άλλες» μαρτυρούν την πολυσχιδή προσφορά στην προαγωγή των ελληνοσλαβικών/ελληνορωσικών διαπολιτισμικών σχέσεων.

Ως σχόλιο για τα στοιχεία που το Τμήμα παρουσιάζει ως ερευνητική δράση των μελών του επισημαίνουμε ότι ο φόρτος του διδακτικού έργου, η διαμόρφωση των μαθημάτων για το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος, η συνεργασία με τους φοιτητές απορροφούν μεγάλο μέρος των ερευνητικών δραστηριοτήτων των μελών ΔΕΠ με αποτέλεσμα ορισμένα τουλάχιστον από αυτά να διαπιστώνουν ότι ο βαθμός δημοσιοποίησης των ερευνών τους, κατά την αξιολογούμενη περίοδο, απέχει από τον επιθυμητό.

Ως παράλειψη της παρούσας Έκθεσης σημειώνεται στο σημείο αυτό η μη αναφορά στο ερευνητικό έργο και τα δημοσιεύματα των υπόλοιπων διδασκόντων του Τμήματος, ήτοι του μέλους ΕΔΙΠ και των Πανεπιστημιακών υποτρόφων. Η άρτια και πολυσχιδής επιστημονική τους δράση εκτιμάται ότι συμβάλλει εποικοδομητικά τόσο στο επιστημονικό περιβάλλον του Τμήματος, όσο και στο διδακτικό του έργο. Σημειώνεται ότι σε μελλοντικές αξιολογήσεις/απολογισμούς του Τμήματος κρίνεται απαραίτητη η περισυλλογή και η δημοσιοποίηση αυτών των δεδομένων.

5.5. Πώς κρίνετε τον βαθμό αναγνώρισης της έρευνας που γίνεται στο Τμήμα από τρίτους;

Η αναγνώριση του Ερευνητικού Έργου των μελών του Τμήματος και η συμβολή του στην επιστήμη προκύπτει από την έγκριση, μετά από αξιολόγηση, και δημοσίευση σημαντικού αριθμού εργασιών σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά, τις αναφορές από άλλους ερευνητές στο δημοσιευμένο έργο, τη συμμετοχή μελών του Τμήματος σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων και εκδόσεων, τις προσκλήσεις για διαλέξεις/ομιλίες/παρουσιάσεις. Τα στοιχεία που αφορούν στην απήχηση του δημοσιευμένου ερευνητικού έργου των μελών ΔΕΠ του Τμήματος κατά την τελευταία επταετία έχουν συνοψιστεί στην Ενότητα 11, Πίν. 16, ενώ οι διαλέξεις αναγράφονται στο Παράρτημα, στο τέλος του καταλόγου δημοσιευμάτων.

Ως προς τις ετεροαναφορές, τα μέλη ΔΕΠ επισημαίνουν ότι η σχετική καταγραφή δεν έχει αποτελέσει αντικείμενο συστηματικής φροντίδας εκ μέρους τους, ως εκ τούτου τα στοιχεία που προσκομίζονται στην παρούσα Έκθεση, Πίν.16, είναι ελλιπή και καταχωρίζονται μόνον ενδεικτικά. Με ασφάλεια πάντως μπορούμε να δηλώσουμε ότι όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έχουν εγνωσμένο κύρος στα ερευνητικά τους πεδία, γεγονός που τεκμηριώνεται επαρκώς από τα λοιπά κριτήρια αυτής της κατηγορίας.

Επίσης θα πρέπει να αναφερθεί ότι προγενέστερες μονογραφίες και αρκετές άλλες εργασίες των μελών ΔΕΠ εκτιμώνται ως σημαντικές συμβολές στη διερεύνηση των αντίστοιχων επιστημονικών πεδίων, αποτελώντας σημεία αναφοράς στη σχετική ειδική βιβλιογραφία.

5.6. Πώς κρίνετε τις ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος;

Οι ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος κρίνονται ιδιαίτερος ικανοποιητικές τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Όλα τα μέλη ΔΕΠ συμμετείχαν και συνεχίζουν να συμμετέχουν σε ερευνητικές συνεργασίες με άλλες ακαδημαϊκές μονάδες ή ιδρύματα της Ελλάδας και του εξωτερικού.

Ενδεικτικά αναφέρονται ακαδημαϊκές μονάδες του ιδρύματος (ΕΚΠΑ) και φορείς και Ιδρύματα του εσωτερικού:

- Τμήμα Φιλολογίας ΕΚΠΑ
- Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ
- Τμήμα Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης, Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών
- Θεολογική Σχολή ΕΚΠΑ

- Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών
- Ελληνική Επιτροπή Σπουδών Νοτιοανατολικής Ευρώπης
- ΕΛΙΑΜΕΠ
- Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης
- Ένωση Ελλήνων Σλαβολόγων
- Ελληνική Επιτροπή Βυζαντινών Σπουδών
- Όμιλος Μελέτης του Ελληνικού Διαφωτισμού
- Εταιρεία Μελέτης Νέου Ελληνισμού
- Κέντρο Ελληνορωσικών Ιστορικών Ερευνών

Φορείς και Ιδρύματα του εξωτερικού:

Αζερμπαϊτζάν	Baku Slavic University
	Baku State University
Αρμενία	Russian-Armenian (Slavonic) University
	Gavar State University
Βουλγαρία	Sofia University "St. Kliment Ohridski"
Γερμανία	Friedrich-Schiller-University Jena Freie Universtität Berlin
Γεωργία	Ivane Javakhshvili Tbilisi State University
Λευκορωσία	Belarussian State University
Ουκρανία	National Pedagogical Dragomanov University
	Taurida National V.I. Vernadsky University
	Taras Shevchenko National University of Kyiv
	Ivan Franko National University of Lviv

Πολωνία	University of Silesia in Katowice Warsaw State University
Ρωσία	Lomonosov Moscow State University State Academy of Slavonic Culture Southern Federal University-Rostov Moscow State Pedagogical University State University of Novosibirsk
Σλοβακία	Ακαδημία Επιστημών της Ρωσίας Commenius University-Bratislava

Το εύρος των επιστημονικών ενδιαφερόντων, επαφών και συνεργασιών των μελών ΔΕΠ μαρτυρείται από το γεγονός ότι όλοι διατελούν μέλη σημαντικών επιστημονικών εταιρειών/ερευνητικών ομίλων κ. ά.:

Ε. Στεργιοπούλου : Ένωση Συγγραφέων Ρωσίας (Μόσχα), Ελληνική Επιτροπή Σπουδών Νοτιοανατολικής Ευρώπης, Διεθνής Ένωση Καθηγητών Ρωσικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας (MAPRIAL), Μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου του λογοτεχνικού περιοδικού «Алије Рагуса (σε Ρωσική γλώσσα), που εκδίδεται από την Ένωση Συγγραφέων της Κριμαίας, στη Συμφερούπολη, Μέλος της συντακτικής επιτροπής του διαπανεπιστημιακού επιστημονικού φιλολογικού περιοδικού του Ταυρικού Εθνικού Πανεπιστημίου Βερνάντσκι, “Studia Philologica”, Μέλος της συντακτικής επιτροπής του διεθνούς επιστημονικού-λογοτεχνικού περιοδικού “COLLEGIUM”, του Εθνικού Πανεπιστημίου Κιέβου «Τάρας Σεβτσένκο» (Ουκρανία), Μέλος της συντακτικής επιτροπής του διεθνούς επιστημονικού φιλολογικού περιοδικού “СТЕФАНОС”, του Κρατικού Πανεπιστημίου της Μόσχας «Λομονόσωφ» (Ρωσία), Μέλος της συντακτικής επιτροπής του διεθνούς επιστημονικού φιλολογικού περιοδικού “ВЕСТНИК – СЕРИЯ ФИЛОЛОГИЯ”, του Κρατικού Πανεπιστημίου Νοβοσιμπίρσκ (Ρωσία).

Α. Ιωαννίδου : Κέντρο Ερευνών Μειονοτικών Ομάδων (ΚΕΜΟ), Ελληνική Εταιρεία Σλαβικών Μελετών, British Association for Slavonic and East European Studies (BASEES).

Ο. Αλεξανδροπούλου : Ελληνική Εταιρεία Σλαβικών Μελετών, Ελληνική Επιτροπή Σπουδών Νοτιοανατολικής Ευρώπης, Εταιρεία Μελέτης Νέου Ελληνισμού, Κέντρο Ελληνορωσικής Αρχαιογραφίας (Μόσχα), Όμιλος Μελέτης

του Ελληνικού Διαφωτισμού, Κέντρο Ελληνορωσικών Ιστορικών Ερευνών. Μέλος της συντακτικής επιτροπής των επιστημονικών εκδοτικών σειρών *Россия и Христианскиѣ Восток*, *Россия и Христианскиѣ Восток- Библиотека* (Η Ρωσία και η Χριστιανική Ανατολή, Η Ρωσία και η Χριστιανική Ανατολή-Βιβλιοθήκη).

Π. Σοφούλης : Ελληνική Επιτροπή Σπουδών Νοτιοανατολικής Ευρώπης (ΕΕΣΝΑΕ), Ελληνική Εταιρεία Βυζαντινών Σπουδών, Ελληνική Ιστορική Εταιρεία, Ένωση Ελλήνων Σλαβολόγων, The Early Slavic Studies Association (ESSA), Society for the Promotion of Byzantine Studies (SPBS), Међународни центар за православне студије (Διεθνές Κέντρο Ορθόδοξων Σπουδών). Μέλος της συντακτικής επιτροπής του επιστημονικού περιοδικού *Црквене студије* (Νις, Σερβία).

Ε. Μίνεβα : Association of Byzantinists and Medievalists in Bulgaria.

5.7. Πώς κρίνετε τις διακρίσεις και τα βραβεία ερευνητικού έργου που έχουν απονεμηθεί σε μέλη του Τμήματος;

5.8. Πώς κρίνετε τον βαθμό συμμετοχής των φοιτητών/σπουδαστών στην έρευνα;

Όπως αναφέρθηκε (βλ.4.8), Το Τμήμα επιδιώκει τη μύηση των φοιτητών στην έρευνα και επί του παρόντος τη μεθοδεύει κυρίως μέσω προαιρετικών εργασιών στο πλαίσιο των μαθημάτων, της εκπόνησης της πτυχιακής εργασίας, του προγράμματος πρακτικής άσκησης. Βλ. 4.8.

6. Σχέσεις με κοινωνικούς/πολιτιστικούς/παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς

6.1. Πώς κρίνετε τις συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς;

Η ενεργής σχέση με κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς αποτελεί στόχο του Τμήματος στο πλαίσιο της κοινής αντίληψης των μελών του για την προσφορά της πανεπιστημιακής μονάδας στην κοινωνία. Επίσης, εκτιμάται ότι οι επαφές και συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς επενεργούν θετικά στους φοιτητές, διευρύνοντας τους ορίζοντές τους, υποβοηθώντας τους να σχηματίσουν καλύτερη αντίληψη για τη σύγχρονη κοινωνία εντός και εκτός Ελλάδας, για τις προοπτικές της περαιτέρω επιστημονικής και επαγγελματικής τους πορείας. Επιπλέον, καθώς το Τμήμα είναι

υποχρεωμένο να αναζητά πρόσθετους πόρους για την καλύτερη υλοποίηση των στόχων και την ανάπτυξή του, είναι αυτονόητο ότι η καλλιέργεια της εξωστρέφειας αποτελεί σημαντική προϋπόθεση για την επίτευξη και αυτής της επιδίωξής του.

Ο θεσμός της Πρακτικής Άσκησης αποτελεί μία από τις κατευθύνσεις μέσα από τις οποίες επιδιώκεται και πραγματοποιείται η ανάπτυξη των σχέσεων του Τμήματος και των ΚΠΠ. Οι φορείς υποδοχής των φοιτητών προτείνονται από τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος βάσει των επιστημονικών επαφών τους με άλλες πανεπιστημιακές μονάδες, ερευνητικά ιδρύματα, επιστημονικές εταιρείες και ομίλους, εκδοτικούς οίκους κ.ο.κ. Η δράση αυτή και η συμμετοχή των φοιτητών έχουν περιγραφεί πιο πάνω (3.1.5.). Όπως επισημίναμε, κοινή επιδίωξη των μελών ΔΕΠ είναι να διευρυνθεί ο κύκλος των φορέων υποδοχής, ώστε να έλθει σε καλύτερη αντιστοιχία με το εύρος των επαφών του Τμήματος με τους ΚΠΠ φορείς.

Στις έως σήμερα επαφές και συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς έχουν συμβάλει όλα τα μέλη ΔΕΠ, το μέλος ΕΔΙΠ και αρκετοί εξωτερικοί συνεργάτες (Π.Δ.407/Πανεπιστημιακοί υπότροφοι). Περιλαμβάνουν, όπως ενδεικτικά θα αναφερθεί στη συνέχεια, ομιλίες και διαλέξεις, συμμετοχή σε πολιτιστικές εκδηλώσεις, επαφές με πολιτιστικούς φορείς των πρεσβειών των Σλαβικών και άλλων χωρών, με διεθνή εμπορικά και βιομηχανικά επιμελητήρια. Η επιτυγχανόμενη ευαισθητοποίηση και συμμετοχή των φοιτητών κρίνονται πολύ ικανοποιητικές.

Οι δράσεις ανακοινώνονται συνήθως στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Από το 2014 οι περισσότερες ανακοινώσεις αποστέλλονται στη σελίδα που οι φοιτητές του Τμήματος έχουν δημιουργήσει στο facebook. Έχει παρατηρηθεί ότι με τον τρόπο αυτόν η ενημέρωση είναι πιο άμεση και ευρεία.

Με αφορμή τη σύνταξη της παρούσας Έκθεσης διαπιστώνουμε ότι η σχετική πληροφόρηση όπως γινόταν έως τώρα δεν είναι επαρκής, κυρίως ως προς τη διάχυσή της προ τα έξω, και πρέπει να μεθοδευτεί καλύτερα ώστε και να προβάλλεται με πιο αντιπροσωπευτικό τρόπο. Προτείνεται, επί παραδείγματι, να υιοθετηθεί η πρακτική της δημοσιοποίησης των σχετικών αποτελεσμάτων υπό μορφήν ετήσιου απολογισμού στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

6.2. Πώς κρίνετε τη δυναμική του Τμήματος για ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς;

Όπως αναφέρθηκε, τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Σλαβικών Σπουδών αντιμετωπίζουν θετικά την ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς. Οι σχετικές πρωτοβουλίες του Τμήματος και μεμονωμένα των διδασκόντων κατά το αξιολογούμενο χρονικό διάστημα ήταν πολυάριθμες, οι δε εκδηλώσεις ενδιαφέροντος, πρωτοβουλίες και ανταποκρίσεις των ΚΠΠ φορέων κρίνονται εξαιρετικά ικανοποιητικές.

Είναι αυτονόητο ότι οι υποδομές του Τμήματος αξιοποιούνται (κτηριακές υποδομές του Πανεπιστημίου, τεχνικός εξοπλισμός του Τμήματος), τονίζουμε ωστόσο ότι οι ελλείψεις που έχουν αναφερθεί πιο πάνω, η ανεπάρκεια χρηματικών πόρων, η υποστελέχωση της γραμματείας θέτουν σοβαρούς ή και ανυπερβλήτους, επί του παρόντος, περιορισμούς στην ευόδωση των σχεδίων. Ενδεικτικά αναφέρεται το ερευνητικό σχέδιο ψηφιακής τεκμηρίωσης του πολύτιμου αρχείου του Ρωσικού Οίκου ευγηρίας, παρά τη Ρωσική εκκλησία Αθηνών, που έχει τεθεί σε εφαρμογή το τρέχον έτος υπό άριστους όρους εμπιστοσύνης του προϊστάμενου ιερέα προς το Τμήμα, τα μέλη ΔΕΠ και τους δύο Πανεπιστημιακούς Υποτρόφους που συμμετέχουν σε εθελοντική βάση, προχωρεί όμως αργά λόγω μεγάλου φόρτου των τακτικών διδακτικών υποχρεώσεων των συμμετεχόντων και ανεπάρκειας του τεχνικού εξοπλισμού. Ενδεικτικά επίσης αναφέρεται ότι οι ως άνω ανασταλτικοί παράγοντες δεσμεύουν την ανάπτυξη και εφαρμογή σχεδίων όπως λ.χ. η συνεργασία του Τμήματος με παλαιοβιβλιοπωλεία για τη συγκρότηση βιβλιογραφικής βάσης δεδομένων (και ει δυνατόν μερικής ψηφιοποίησης) ελληνικών δημοσιευμάτων σλαβολογικού ενδιαφέροντος, όπως, για παράδειγμα, ελληνικές μεταφράσεις της ρωσικής λογοτεχνίας (Επισημαίνεται ότι οι διαθέσιμες και πολύτιμες βάσεις ψηφιακών τεκμηρίων των Πανεπιστημίων Κρήτης, Πάτρας και ΑΠΘ δεν είναι επαρκείς, καθώς στην επιλογή του υλικού δεν ελήφθη συστηματικά υπόψη το σλαβολογικό κριτήριο).

Το πεδίο δράσης στο οποίο το Τμήμα μπορεί και οφείλει να αναπτύξει πρωτοβουλίες, προς όφελος και των φοιτητών του, είναι πολυσχιδές, το Τμήμα επιδιώκει, στο μέτρο του δυνατού, την ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς, δεν έχει ωστόσο αναπτύξει κάποια συγκεκριμένη διαδικασία ή μηχανισμό προς αυτή την κατεύθυνση, καθώς οι δυσχέρειες που αντιμετωπίζει είναι μεγάλες και προτεραιότητα έχει η ενίσχυση του διδακτικού έργου.

6.3. Πώς κρίνετε τις δραστηριότητες του Τμήματος προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και ενίσχυσης συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς;

Το Τμήμα έχει προβεί σε σειρά διοργανώσεων που είχαν στόχο την ανάδειξη του επιτελούμενου διδακτικού και ερευνητικού έργου, τη διεύρυνση των επιστημονικών επαφών και την ενημέρωση ΚΠΠ φορέων σχετικά με τους σκοπούς, το αντικείμενο και το παραγόμενο έργο του Τμήματος. Οι πιο σημαντικές από αυτές ήταν:

α) Α' Επιστημονική Ημερίδα των φοιτητών του Τμήματος Σλαβικών Σπουδών «Οι Σλαβικές Σπουδές από την οπτική των νέων» (28/9/2015)

β) Εκδήλωση βράβευσης των φοιτητών του Τμήματος που συμμετείχαν στον διαγωνισμό Αριστείας στη Βουλγαρική Γλώσσα. Ο διαγωνισμός διεξήχθη σε συνεργασία με την Πρεσβεία της Βουλγαρίας στην Ελλάδα. Τα δύο χρηματικά βραβεία των νικητών ήταν χορηγία του ομίλου Eurobank. Το τρίτο βραβείο ήταν μία υποτροφία για συμμετοχή σε θερινό σεμινάριο στο Πανεπιστήμιο του Βελίκο Τάρνοβο «Αγ. Κύριλλος και Αγ. Μεθοδίος» (2-6-2016)

γ) Διεθνές Συνέδριο με θέμα: "Ελληνορωσικές σχέσεις κατά την νεότερη και σύγχρονη περίοδο (18ος – 20ος αι.)", με την ευκαιρία του «Αφιερωματικού έτους Ελλάδας-Ρωσίας 2016», σε συνεργασία με το Κρατικό Πανεπιστήμιο Λομονόσοφ της Μόσχας (20-22/10/2016).

δ) Στα πλαίσια του παραπάνω συνεδρίου, διοργάνωση Έκθεσης βιβλίου με θέμα «Έλληνες συγγραφείς μεταφρασμένοι στα Ρωσικά», με βιβλία από την προσωπική συλλογή του Καθηγητή κ. Δημήτρη Γιαλαμά.

ε) Διεθνές επιστημονικό Συνέδριο με θέμα «Ελλάδα-Ρωσία: Η γλώσσα ως διάυλος επικοινωνίας και διαπολιτισμικών επαφών» (Γλώσσα, Λογοτεχνία, Πολιτισμός)», στα πλαίσια του «Αφιερωματικού έτους 2016», σε συνεργασία με το Νότιο Ομοσπονδιακό Πανεπιστήμιο του Ροστώφ επί του Δον (Ροστώφ να Ντονού, Southern Federal University), και το Φιλανθρωπικό Ίδρυμα Ιβάν Ι. Σαββίδη, διεθνές επιστημονικό Συνέδριο (11-12/11/2016)

στ) Επιστημονική Ημερίδα με τίτλο: «Ελληνο-σλαβικοί λογοτεχνικοί διάλογοι» (15-12-2016)

ζ) Διεθνής Επιστημονική Ημερίδα με τίτλο: «Ο ρόλος της Ρωσίας στην εμπέδωση της ειρήνης και ασφάλειας στην Μεσόγειο», στα πλαίσια του «Αφιερωματικό έτους 2016», και σε συνεργασία με το Τμήμα Τουρκικών Σπουδών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών του ΕΚΠΑ

Στη δημοσιοποίηση της αποστολής και του έργου του Τμήματος συμβάλλουν αποτελεσματικά οι συμμετοχές με εισηγήσεις/ομιλίες των μελών ΔΕΠ και των εξωτερικών συνεργατών του Τμήματος σε πολυάριθμες εκδηλώσεις ΚΠΠ φορέων. Ενδεικτικά αναφέρονται οι συμμετοχές:

στην Ημερίδα με θέμα «Ελληνο-Ρωσικές προσεγγίσεις ναυτικής ιστορίας», που οργάνωσε το Κέντρο Ελληνο-Ρωσικών ιστορικών Ερευνών, στο Ναυτικό Μουσείο στον Πειραιά (Δεκέμβριος 2016, Ε. Στεργιοπούλου)· στο Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών με τίτλο: *Επιστημονικές και διδακτικές προσεγγίσεις στην ιστορία και τον πολιτισμό των Βαλκανικών λαών* που διοργάνωσε η Ελληνική Επιτροπή Σπουδών ΝΑ Ευρώπης και το Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών, ΕΙΕ (Οκτώβριος 2015, Π. Σοφούλης)· στον Δ' κύκλο ομιλιών του Ινστιτούτου Ιστορικών Ερευνών/ΕΙΕ με θέμα: *Το Βυζάντιο και η ανατολική Κεντρική Ευρώπη. Νέα κέντρα στην περιφέρεια του Βυζαντινού κόσμου* (Μάρτιος 2015, Π. Σοφούλης, Α. Παπαγεωργίου)· στο διεπιστημονικό μεταπτυχιακό σεμινάριο «Νίκος Οικονομίδης» του Τμήματος Ιστορίας & Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ και του Ινστιτούτου Ιστορικών Ερευνών, ΕΙΕ, υπό τον γενικό τίτλο: *Βυζαντινή Θεσσαλονίκη: σταθμοί στην ιστορία, κοινωνία και καθημερινότητα, πνευματική ζωή, τέχνη και ακτινοβολία* (Απρίλιος 2016, Π. Σοφούλης)

6.4. Πώς κρίνετε τον βαθμό σύνδεσης της συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς με την εκπαιδευτική διαδικασία;

Το πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης έχει ήδη αναφερθεί.

Όλες οι σχετικές δράσεις του Τμήματος ανακοινώνονται στους φοιτητές με σκοπό να πλαισιώσουν εποικοδομητικά τη διδακτική διαδικασία. Πέραν των όσων μνημονεύτηκαν πιο πάνω, επισημαίνουμε ότι το Τμήμα επικροτεί τις πρωτοβουλίες των διδασκόντων για εκπαιδευτικές επισκέψεις σε χώρους των ΚΠΠ φορέων. Ενδεικτικά αναφέρονται: Η διάδοση του θρησκευτικού πίνακα στη Ρωσία και τα Βαλκάνια, 16^{ος}-19^{ος} αι.» (Ιανουάριος 2014, Ό. Αλεξανδροπούλου/ ξενάγηση από την επιμελήτρια της έκθεσης, ερευνήτρια των Ινστιτούτου Μεσογειακών Ερευνών Γιουλιάννα Μπόιτσεβα)· στ) επίσκεψη και ξενάγηση στην Έκθεση «Το Φως των Γραμμάτων», Πρεσβεία της Βουλγαρίας –

Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο (Μάιος 2015, Γκέντσο Μπάνεβ, εξωτερικός συνεργάτης του Τμήματος, διδάσκων της Βουλγαρικής).

Να σημειωθεί επίσης ότι κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του Τμήματος έχουν διοργανωθεί συναντήσεις των φοιτητών με μέλη ελληνοσλαβικών επιμελητηρίων με σκοπό την αναλυτική ενημέρωση για την κατάσταση και τις προοπτικές των οικονομικών σχέσεων μεταξύ Ελλάδας και σλαβικών κρατών, τις δυνατότητες επαγγελματικής απασχόλησης των αποφοίτων. Ενδεικτικά αναφέρεται η συνάντηση με τον Πρόεδρο του Ελληνοβουλγαρικού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου (2015), ο οποίος πληροφόρησε τους φοιτητές σχετικά με την οικονομική και κοινωνική κατάσταση στη Βουλγαρία και τις προοπτικές επαγγελματικής αποκατάστασής τους στο πλαίσιο των εμπορικών και οικονομικών σχέσεων μεταξύ Ελλάδας και Βουλγαρίας. Επαναληπτικές συναντήσεις έχουν διοργανωθεί από το Ελληνοουκρανικό Επιμελητήριο. Επιτυχής και πολύ διαφωτιστική υπήρξε η πολύπτυχη παρουσίαση που διοργανώθηκε για τους φοιτητές του Τμήματος από την Πρεσβεία του Καζακστάν, με εισηγήσεις των ακόλουθων επί των μορφωτικών, εμπορικών και πολιτιστικών υποθέσεων (2014) και αναλυτικές πληροφορίες για τις προοπτικές φοίτησης (προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα) σε διεθνή και ρωσόφωνα τμήματα των ΑΕΙ της χώρας.

Συστηματικές προσπάθειες καταβάλλονται για διοργάνωση συναντήσεων των φοιτητών, στο πλαίσιο των διδασκόμενων μαθημάτων και σε έκτακτες εκδηλώσεις, με εκπροσώπους των γραμμάτων και τεχνών. Συχνές και ποικίλης θεματολογίας εκδηλώσεις πραγματοποιούνται στο Κέντρο Επιστήμης και Πολιτισμού παρά την Πρεσβεία της Ρωσίας και παρακολουθούνται από φοιτητές και διδάσκοντες του Τμήματος. Σε αρκετές από αυτές, ιδίως τα σεμινάρια σχετικά με ζητήματα διδασκαλίας της Ρωσικής ως ξένης γλώσσας, έχουν λάβει μέρος οι εξωτερικοί συνεργάτες του Τμήματος.

6.5. Πώς κρίνετε τη συμβολή του Τμήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη;

Η κύρια συμβολή του Τμήματος στην εθνική ανάπτυξη είναι η εκπλήρωση της αποστολής του, όπως έχει διατυπωθεί στο ιδρυτικό Π.Δ. και, από τον Αύγουστο το 2016, στο Π.Δ. μετονομασίας του (βλ. παραπάνω, 2.3.1).

Παρά τις δυσχέρειες που έχουν επισημανθεί τόσο στην πρώτη όσο και στη

παρούσα Έκθεση, οι στόχοι του Τμήματος επιτυγχάνονται σε μεγάλο βαθμό. Προτεραιότητα δίδεται στο διδακτικό έργο προκειμένου οι απόφοιτοι του Τμήματος να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της μέλλουσας επιστημονικής/επαγγελματικής σταδιοδρομίας τους, συμβάλλοντας στην προαγωγή των διαπολιτισμικών σχέσεων και συνεργασιών της Ελλάδας με τις χώρες του Σλαβικού κόσμου.

Κεντρικό μέλημα των μελών ΔΕΠ και όλων των διδασκόντων του Τμήματος είναι η ανάδειξη του Τμήματος στον διεθνή επιστημονικό χάρτη σε σημαντικό φυτώριο νέων επιστημόνων και αξιολογη, πρωτοποριακή ερευνητική μονάδα, με άξια συμβολή στην προαγωγή των Σλαβικών Σπουδών εν γένει και της Ρωσικής φιλολογίας ως οργανικού τους σκέλους ειδικότερα. Για τον σκοπό αυτόν, το Τμήμα καλλιεργεί το έδαφος για την ανάπτυξη ακαδημαϊκών συνεργασιών με άλλα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης της ημεδαπής και αλλοδαπής. Οι ενεργείες διεθνείς ακαδημαϊκές συνεργασίες του Τμήματος έχουν αποτυπωθεί πιο πάνω, βλ. 5.6.

Οι συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς είναι βιώσιμες, καθώς διέπονται από αμοιβαία εμπιστοσύνη και άριστη συνεννόηση, και αυξανόμενες. Θεωρούμε ότι το σύνολο των ενδεικτικών αναφορών που προηγήθηκαν συγκροτεί πολύ ικανοποιητική εικόνα για την προσφορά, τη διάδραση και τη συνεργασία του Τμήματος με το περιβάλλον του. Αναφέρουμε εδώ και το μεταφραστικό έργο των μελών ΔΕΠ που αποτελεί σημαντική και πολυσχιδή προσφορά στην προαγωγή των ελληνοσλαβικών σχέσεων. Αξιοσημείωτο επίσης το γεγονός ότι όλα τα μέλη ΔΕΠ και αρκετοί εξωτερικοί συνεργάτες του Τμήματος διατελούν ενεργά μέλη διεθνών επιστημονικών εταιρειών και ομίλων.

Ως προς τη συμμετοχή του Τμήματος σε εθνικά και διεθνή ερευνητικά και ακαδημαϊκά δίκτυα, τα μέλη ΔΕΠ και οι διδάσκοντες καταβάλλουν προσπάθειες για την ενεργοποίηση αυτών των λειτουργιών του Τμήματος. Ενδεικτικά αναφέρεται η συμμετοχή της Ε. Μίνεβα στο ερευνητικό πρόγραμμα “EUROJOS, Concepts of HOME, EUROPE, FREEDOM, WORK and HONOUR in the Axiology of Slavs and their neighbours” υπό την αιγίδα των Insitute of Polish Studies, Marie Curie Skłodowska University, Lublin, Poland, Institute of Slavic Studies, Polish Academy of Sciences etc. (<http://ispan.waw.pl/default/en/research-projects/eurojos>). Στην έρευνα συμμετείχαν και οι φοιτητές του Τμήματός μας. Τα αποτελέσματα του προγράμματος θα δημοσιευτούν έως το τέλος του 2015. Πρέπει επίσης να αναφερθεί η συμμετοχή των φοιτητών στο Δεύτερο Διεθνές

Διεπιστημονικό Συνέδριο για προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς φοιτητές και υποψήφιους διδάκτορες, με θέμα *Bulgaria in the 21st century: between traditions and innovation.*, 3.12.2015 - 5.12.2015 (συνδιοργάνωση των Παν/μίων Βιέννης, Φράμπουργκ και Bulgarisches Kulturinstitut Haus Wittgenstein), όπως επίσης και στο διεθνές ερευνητικό πρόγραμμα *Πινακοθήκη Λόγου για τη Βουλγαρία – Λογοτεχνικά ταξίδια στη Βουλγαρία*», στο οποίο λαμβάνουν μέρος τα τμήματα σλαβικών σπουδών άλλων οκτώ πανεπιστημίων από τις χώρες Αυστρία, Γαλλία, Ουκρανία, Πολωνία, Ρωσία και Βουλγαρία. Στο διάστημα 12–18 Σεπτεμβρίου 2015 έλαβε χώρα το συνέδριο του προγράμματος στη Βουλγαρία, το οποίο πραγματοποιήθηκε σε διαδοχικές συνεδρίες στη Σόφια, στο Πανεπιστήμιο Φιλιππούπολης και στο Διεθνές Κολέγιο Τουρισμού στην πόλη Ντόμπριτς. Τέλος, φοιτητές του Τμήματος συμμετείχαν κατά την περίοδο 25-26 Νοεμβρίου 2016 στο ετεπειτικό συνέδριο Βουλγαρικών Σπουδών που πραγματοποιήθηκε στο Ινστιτούτο Δυτικών και Νότιων Σλαβικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Βαρσοβίας. Υπεύθυνος των δράσεων αυτών είναι ο εξωτερικός συνεργάτης του τμήματος, διδάσκων της Βουλγαρικής, Γκέντσο Μπάνεβ.

Στις συμπερασματικές διαπιστώσεις που έχουν ήδη διατυπωθεί στα παραπάνω πεδία αυτής της κατηγορίας προσθέτουμε την επισήμανση ότι, σε πνεύμα ευρύτερης συλλογικότητας, το Τμήμα μπορεί και οφείλει να προβεί σε από κοινού συζήτηση των προοπτικών και δυνατοτήτων σύσφιξης των σχέσεων του με ΚΠΠ φορείς σε αμοιβαία επωφελή βάση, καθώς και σε αναζήτηση και κατάρτιση χρηματοδοτούμενων ερευνητικών προγραμμάτων που θα επιτρέψουν την ενίσχυση των σχεδίων που ήδη έχουν τεθεί σε εφαρμογή (όπως το σχετικό με το αρχείο του Ρωσικού οίκου Ευγηρίας), καθώς και την υλοποίηση ικανού αριθμού σχεδίων που βρίσκονται σε προπαρασκευαστικό στάδιο. Αναγνωρίζεται επίσης ότι η μέριμνα για τις πιεστικές καθημερινές ανάγκες του Τμήματος δεν του επέτρεψαν προς το παρόν την επιθυμητή σύσφιξη επαφών με άλλα Τμήματα των ελληνικών ΑΕΙ πέραν της οικείας Σχολής. Πρέπει ωστόσο να επισημανθεί ότι τα μέλη ΔΕΠ διατηρούν στενές και γόνιμες σχέσεις με μέλη ΔΕΠ άλλων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης, όπως το το ΑΠΘ, το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, το Δημοκρήτειο Πανεπιστήμιο, το Πάντειο Πανεπιστήμιο, το Πανεπιστήμιο Κρήτης, την Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών και καλλιεργούν το έδαφος για συνεργασίες σε διατμηματικό επίπεδο. Μέλημα του Τμήματος θα πρέπει επίσης να αποτελέσει η ανάπτυξη και διεύρυνση των επαφών του με Κοινωφελή Ιδρύματα, όπως λ.χ. με το Ίδρυμα Αλέξανδρος Ωνάσης, με το οποίο δύο μέλη ΔΕΠ (Ο. Αλεξανδροπούλου, Α. Ιωαννίδου) είχαν κατά το παρελθόν γόνιμες συνεργασίες, η Α. Ιωαννίδου είχε προχωρήσει σε συνεννόηση για προνομιακή πρόσβαση των φοιτητών του

Τμήματος στις πολιτιστικές εκδηλώσεις της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών. Τέλος, ως σημαντικό σκέλος της διάδρασης του Τμήματος με το περιβάλλον, μεθοδεύεται η ανάπτυξη των επαφών του Τμήματος με φορείς της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Επί του παρόντος, το Τμήμα έχει συνάψει επαφές με ορισμένα σχολεία της Αθήνας, όπως το Βαρβάκειο Πρότυπο Πειραματικό Γυμνάσιο και Λύκειο. Τα σχέδια δραστηριοποίησης του Τμήματος προς αυτήν την κατεύθυνση βρίσκουν ιδιαίτερα θερμή ανταπόκριση στη φοιτητική κοινότητα του Τμήματος. Εκτιμάται ότι η υλοποίηση των συναφών σχεδίων με την ενεργή συμμετοχή των φοιτητών θα έχει πολλαπλά οφέλη, καθώς θα συμβάλλει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων δημόσιας παρουσίασης και ταυτόχρονα θα προάγει τη δημοσιοποίηση του έργου του Τμήματος.

7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης

7.1 Πώς κρίνετε τη στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;

Όλα τα μέλη του Τμήματος μετέχουν στη διαμόρφωση των αναπτυξιακών στρατηγικών του στο πλαίσιο των Συνελεύσεων, όπου συζητούνται σχετικά θέματα.

- Το Τμήμα συγκεντρώνει τα στοιχεία και τους δείκτες της ακαδημαϊκής ανάπτυξής του, ώστε τεκμηριωμένα να προβαίνει στον ανάλογο σχεδιασμό.
- Οι προσπάθειες προς την κατεύθυνση προσέλκυσης μελών *ακαδημαϊκού προσωπικού υψηλού επιπέδου* εστιάζουν κυρίως στη διεθνή παρουσία του Τμήματος μέσω της συμμετοχής του σε ερευνητικές και ακαδημαϊκές υψηλού επιπέδου δραστηριότητες.
- Ο προγραμματισμός προσλήψεων και εξελίξεων μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού εξαρτάται από τα διαθέσιμα κονδύλια της Πολιτείας, όπως και ο αριθμός εισακτέων από κάθε κατηγορία. Το Τμήμα διατυπώνει μεν προτάσεις, μικρότερου αριθμού ως προς τους εισακτέους φοιτητές από τους τελικώς εισαγόμενους και μεγαλύτερου αριθμού ως προς τον προγραμματισμό προσλήψεων μελών ΔΕΠ, ΕΕΠ, ΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ από εκείνον που εν τέλει παρέχεται. Υπάρχει, επομένως, αναντιστοιχία μεταξύ σχεδιασμού ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος και παροχών από την Πολιτεία.
- Προκειμένου να προσελκύσει φοιτητές υψηλού επιπέδου το Τμήμα οργανώνει δράσεις ενημέρωσης σε μαθητικό κοινό που επισκέπτεται την Φιλοσοφική Σχολή, συμμετέχει στο Πρόγραμμα Ανοιχτών Πυλών του ΕΚΠΑ καθώς και σε κάθε σχετική συλλογική δράση της Φιλοσοφικής Σχολής.

7.2. Πώς κρίνετε τη διαδικασία διαμόρφωσης στρατηγικής ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;

Η διαδικασία διαμόρφωσης στρατηγικής ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος κρίνεται ικανοποιητική, καθώς πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι τα μέλη ΔΕΠ και ΕΔΙΠ του Τμήματος ασχολούνται όχι μόνο με το διδακτικό, ερευνητικό και διοικητικό έργο, αλλά και με την υλοποίηση των στόχων που το Τμήμα έχει θέσει για την ακαδημαϊκή ανάπτυξή του.

Επισημαίνουμε ότι με την Πράξη 67/11-11-2014 (Θέμα 4.10) του Διοικητικού Συμβουλίου του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) διασφαλίστηκε πως το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος παρέχει την από τον νόμο απαιτούμενη Πιστοποίηση Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας στους αποφοίτους του, εισαχθέντες από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 και εξής, και υποβλήθηκε από το ΙΕΠ εισήγηση στο Υπουργείο Παιδείας προς έγκριση αυτού.

8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές

8.1. Πώς κρίνετε την αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών;

Η Γραμματεία του Τμήματος είναι στελεχωμένη με μία Γραμματέα, μία γραμματειακή υπάλληλο και έναν διοικητικό υπάλληλο που με μεγάλο κόπο καλύπτουν τις ανάγκες του Τμήματος. Επιβάλλεται η άμεση ενίσχυση με προσωπικό εξειδικευμένο στις σύγχρονες τεχνολογίες. Στην κατεύθυνση αυτή έχει ήδη ζητηθεί από τις Πρυτανικές Αρχές η τοποθέτηση του απαραίτητου προσωπικού. Σημειώνεται ότι η ανεπάρκεια της γραμματειακής και διοικητικής υποστήριξης αποφέρει σημαντική επιβάρυνση στα μέλη ΔΕΠ, γεγονός που δυσχεραίνει το διδακτικό και ερευνητικό τους έργο.

Η Γραμματεία του Τμήματος δέχεται τους φοιτητές και το κοινό κάθε Τρίτη και Πέμπτη και ώρες 10.00-14.00, ενώ είναι προσβάσιμη στο διδακτικό προσωπικό καθ' όλες τις εργάσιμες ημέρες και ώρες. Οι ώρες υποδοχής φοιτητών και κοινού από τη Γραμματεία του Τμήματος θεωρούνται επαρκείς, δεδομένου ότι μέρος από τις παρεχόμενες υπηρεσίες προς τους φοιτητές διεκπεραιώνεται ηλεκτρονικά, μέσω της διαδικτυακής περιοχής των γραμματειών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (δήλωση μαθημάτων, έλεγχος βαθμολογίας τους, αιτήσεις για έκδοση πιστοποιητικών).

Η συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος με εκείνες της κεντρικής διοίκησης του Ιδρύματος είναι ικανοποιητική. Παρόλα αυτά, συχνά καθυστερεί η παραλαβή εισερχομένων εγγράφων, τα οποία προωθούνται μέσω των κεντρικών υπηρεσιών από εξωτερικούς φορείς και πολλές φορές παραλαμβάνονται λίγες ημέρες πριν την προθεσμία υλοποίησης των στόχων που αναφέρουν.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω (4.5), παρά το γεγονός ότι το Τμήμα απέκτησε πρόσφατα δικό του Σπουδαστήριο, στον 6ο όροφο του κτηρίου της Φιλοσοφικής Σχολής, το γεγονός ότι δεν διαθέτει μόνιμο βιβλιοθηκονόμο ή έστω τα κονδύλια για να προσλάβει ωρομίσθιο συνεργάτη, δεν επιτρέπουν, μέχρι στιγμής, τη λειτουργία του. Στην κατεύθυνση αυτή έχει ζητηθεί από τις Πρυτανικές Αρχές η τοποθέτηση του απαραίτητου και εξειδικευμένου προσωπικού.

Το εργαστήριο πληροφορικής (βλ. και 4.5, 5.3) του Τμήματος φιλοξενείται σε πολυκατοικία στο κέντρο των Αθηνών, σε μεγάλη απόσταση από την Φιλοσοφική Σχολή, γεγονός που δυσχεραίνει την πρόσβαση σε αυτό. Παρ' όλο που ο

εξοπλισμός είναι σχετικά σύγχρονος και σε καλή κατάσταση, δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί επαρκώς λόγω της στενότητας του χώρου, καθώς δεν καλύπτει τις ανάγκες των πρωτοετών στο εργαστηριακά (γλωσσικά) μαθήματα. Παρά τα ανωτέρω προβλήματα, οι υπάρχουσες υποδομές, κάτω απ' αυτές τις συνθήκες, χρησιμοποιούνται στο έπακρο.

Το Κέντρο Λειτουργίας και Διαχείρισης Δικτύου (Κ.ΛΕΙ.ΔΙ) του Ε.Κ.Π.Α. είναι άρτια εξοπλισμένο και υποστηρίζει τις υπηρεσίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών του Τμήματος. Διασφαλίζει υψηλής ποιότητας δικτυακές υπηρεσίες για το σύνολο των μελών του Ιδρύματος και έχει αναλάβει την οργάνωση και λειτουργία του δικτύου τηλεματικής του Ε.Κ.Π.Α., δηλαδή την ενιαία δομημένη καλωδιακή υποδομή, τον ενεργό εξοπλισμό και τις υπηρεσίες του τηλεφωνικού δικτύου και του δικτύου δεδομένων.

8.2. Πώς κρίνετε τις υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας;

Οι φοιτητές του Τμήματος επωφελούνται από τις κοινές για όλους τους φοιτητές του Πανεπιστημίου Αθηνών παροχές όπως το Ταμείο Αρωγής Φοιτητών, ιατρική περίθαλψη, δραστηριότητες της Πανεπιστημιακής Λέσχης, τη Μονάδα Προσβασιμότητας Φοιτητών με αναπηρία, το γυμναστήριο, το φοιτητικό εισιτήριο, κ.ά. Επιπλέον, δίνεται η δυνατότητα στους φοιτητές του Τμήματος μέσω του Κ.ΛΕΙ.ΔΙ και των υπηρεσιών πληροφορικής που αυτό παρέχει, να ενημερώνονται σε θέματα επιστημονικής βιβλιογραφίας κατά τη διαδικασία εκπόνησης των πτυχιακών ή άλλων εργασιών. Η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών υποστηρίζεται αποτελεσματικά από τις δικτυακές υπηρεσίες του Ιδρύματος, όπως το δίκτυο Αθηνά, την *Πλατφόρμας Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης* η-Τάξη (e-class) του Ε.Κ.Π.Α κ.α.

Ο θεσμός του Συμβούλου Καθηγητή δεν εφαρμόζεται στο Τμήμα Σλαβικών Σπουδών, κυρίως λόγω του μικρού αριθμού μελών ΔΕΠ (5).

Στο Τμήμα δεν υπάρχουν οργανωμένες υπηρεσίες στήριξης φοιτητών που δεν ολοκληρώνουν εμπρόθεσμα τις σπουδές τους. Παρόλα αυτά και κατά περίπτωση, σε πολλά μαθήματα διεξάγονται επαναληπτικά μαθήματα πριν την περίοδο των εξετάσεων. Ο υπεύθυνος καθηγητής/διδάσκων καλεί τους φοιτητές για συμμετοχή τους στην «επαναληπτική» διαδικασία, με ανακοίνωση που εκδίδει και αναρτά στον Πίνακα Ανακοινώσεων ή στην ηλεκτρονική τάξη. Γενικά στο ΕΚΠΑ

υπάρχουν μια σειρά από υπηρεσίες για την υποστήριξη των φοιτητών, όπως μεταξύ άλλων το Ταμείο Αρωγής Φοιτητών, το Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών, η Μονάδα Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης και η Μονάδα Προσβασιμότητας Φοιτητών με αναπηρία.

Το ΕΚΠΑ διαχειρίζεται διάφορα Κληροδοτήματα ειδικού σκοπού που χορηγούν υποτροφίες και βραβεία κάθε χρόνο για σπουδές, με διαγωνισμό ή με επιλογή. Επιπροσθέτως στο Τμήμα, σύμφωνα με απόφαση της Συγκλήτου για τα ακαδημαϊκά έτη 2008-09, 2009-10, 2010-11, 2011-12, 2012-13 θεσπίστηκε η χορήγηση βραβείου στον πρώτο βαθμολογικά πτυχιούχο φοιτητή/φοιτήτρια.

Το Τμήμα κάθε χρόνο διοργανώνει ημέρα υποδοχής για τους νεοεισερχόμενους φοιτητές, κατά την οποία ο Πρόεδρος του Τμήματος και ορισμένα μέλη ΔΕΠ ενημερώνουν τους νεοεισερχόμενους φοιτητές για τους στόχους του Τμήματος, το Πρόγραμμα Σπουδών και γενικά για το γνωστικό αντικείμενο το οποίο επέλεξαν. Επιπλέον, ειδικές ενημερώσεις πραγματοποιούνται από τα μέλη ΔΕΠ κατά τα πρώτα μαθήματα του Α' Εξαμήνου. Ως αποτέλεσμα των παραπάνω η ένταξη των νεοεισερχόμενων φοιτητών θεωρείται αποτελεσματική. Επισημάνθηκε ωστόσο ότι το ζήτημα αυτό χρήζει περαιτέρω σπουδής (βλ. 4.2). Η συμμετοχή των φοιτητών στη ζωή του Τμήματος Σπουδών είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς οι σπουδές στο Τμήμα περιλαμβάνουν αρκετές ώρες υποχρεωτικών μαθημάτων. Αυτό, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η πλειοψηφία των μελών ΔΕΠ συνεργάζονται με τους φοιτητές σε καθημερινή βάση, έχει σαν αποτέλεσμα την έντονη παρουσία και συμμετοχή τους στη ζωή του Τμήματος. Οι φοιτητές παρακολουθούν και συμμετέχουν στις επιστημονικές δραστηριότητες του Τμήματος, ενώ όπως αναφέρθηκε παραπάνω, τον Μάιο του 2015 διοργανώθηκε με δική τους πρωτοβουλία φοιτητική ημερίδα με θέμα την εξέλιξη και τις προοπτικές των σλαβικών σπουδών στη χώρα μας. Με πρωτοβουλία των φοιτητών έχει πραγματοποιηθεί Χριστουγεννιάτικη εκδήλωση το 2013, ενώ τα Χριστούγεννα του 2015 και 2016 διευρυμένες ομάδες φοιτητών από διαφορετικά έτη συνεργάστηκαν με τους διδάσκοντες για τη διοργάνωση εορταστικής εκδήλωσης με θέμα τα χριστουγεννιάτικα έθιμα των Σλαβικών Λαών που πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα «Κωστής Παλαμάς» του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός».

8.3. Πώς κρίνετε τις υποδομές πάσης φύσεως που χρησιμοποιεί το Τμήμα;

Οι υποδομές που έχουν παρασχεθεί στο Τμήμα από τη Φιλοσοφική Σχολή (από το έτος 2013-2014) είναι ανεπαρκέστατες (βλ. και 4.5).

Από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 στεγάζεται στον 6ο όροφο του κτηρίου της Φιλοσοφικής Σχολής, με τη Γραμματεία του εγκατεστημένη στο γρ. 626, το Σπουδαστήριο στο γρ. 625 και το γρ. 620 να λειτουργεί ως κοινόχρηστος χώρος όλων των διδασκόντων του Τμήματος. Συμπληρωματικά σημειώνεται ότι κατά το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 η Κοσμητεία της Σχολής βρήκε τη δυνατότητα να χορηγήσει το γρ. 627 στην Καθηγήτρια του Τμήματος και νυν Πρόεδρό του κα Ελένη Στεργιοπούλου.

Οξεία πλέον η έλλειψη υποδομών (γραφείων και εξοπλισμού γραφείου των μελών ΔΕΠ) που παρεμποδίζει και τη γενικότερη εύρυθμη λειτουργία του Τμήματος.

Ως προς την επάρκεια και ποιότητα χώρων Γραμματείας Τμήματος: Ο χώρος, στον οποίον μετακινήθηκε η Γραμματεία μόλις τον Ιούλιο του 2014, κρίνεται ανεπαρκέστατος λόγω μικρής χωρητικότητας.

Το Τμήμα δεν διαθέτει δικό του χώρο συνεδριάσεων. Οι συνεδρίες της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος, πραγματοποιούνται σε χώρους οι οποίοι σε καμία περίπτωση δεν είναι επαρκείς.

Χώρος για Σπουδαστήριο παρασχέθηκε στο Τμήμα τον Ιανουάριο του 2015. Επιστημάνθηκε και πιο πάνω ότι είναι μικρός και σύντομα δεν θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες. Η βιβλιοθήκη του Τμήματος εμπλουτίζεται συνεχώς (σήμερα αριθμεί περί τα 3000 βιβλία), αριθμός ιδιαίτερα σημαντικός με δεδομένο το νεαρό της ηλικίας της. Αξίζει να σημειωθεί ότι από την αρχή της λειτουργίας του το Τμήμα είναι αποδέκτης σημαντικών δωρεών βιβλίων για την επιστημονική του βιβλιοθήκη, ενώ από το 2013-14 έχει την ενεργή στήριξη των Υπουργείων Παιδείας της Βουλγαρίας και της Πολωνίας για τη διδασκαλία των αντίστοιχων γλωσσών, και παράλληλα εξασφαλίζει αξιόλογες χρηματικές χορηγίες για την ενίσχυση του διδακτικού του έργου όσον αφορά τη Ρωσική, Ουκρανική και Σερβοκροατική. Παρόλα αυτά, το Τμήμα αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα όσον αφορά την προμήθεια ξενόγλωσσων βιβλίων για τη διδασκαλία και, επίσης, για την ενημέρωση της επιστημονικής του βιβλιοθήκης.

Το Τμήμα χρησιμοποιεί τις υποδομές του κτηρίου της Φιλοσοφικής Σχολής και τη Μονάδα Προσβασιμότητας Φοιτητών με αναπηρία (ΦμεΑ) του Πανεπιστημίου Αθηνών. Οι υποδομές αυτές έχουν αναβαθμιστεί τα τελευταία χρόνια με τη συχνή

συντήρηση των ανελκυστήρων και σήμανση των χώρων για φοιτητές με προβλήματα όρασης.

Οι υποδομές και ο εξοπλισμός του Τμήματος είναι προσβάσιμος σε όλα τα μέλη του. Την ευθύνη της πρόσβασης σε υποδομές και εξοπλισμό έχουν ο/η Πρόεδρος και τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

8.4. Πώς κρίνετε τον βαθμό αξιοποίησης νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου);

Η Γραμματεία του Τμήματος είναι συνδεδεμένη με το δίκτυο του Πανεπιστημίου και διεκπεραιώνει μεγάλο μέρος της δραστηριότητάς της ηλεκτρονικά (ηλεκτρονικές δηλώσεις μαθημάτων, συγγραμμάτων, ανακοινώσεις κ.α.). Η συντριπτική πλειονότητα των φοιτητών, όσο και το ακαδημαϊκό προσωπικό, χρησιμοποιούν συστηματικά τις εν λόγω υπηρεσίες.

Προσωπική ιστοσελίδα στο διαδίκτυο διαθέτει η αν. καθ. Αλεξάνδρα Ιωαννίδου: <http://scholar.uoa.gr/alioannidou/home>

Άλλα μέλη ΔΕΠ και διδάσκοντες αρκούνται προς το παρόν στις υπηρεσίες του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Ο ιστότοπος του Τμήματος ανανεώνεται κάθε χρόνο.

8.5. Πώς κρίνετε τον βαθμό διαφάνειας και την αποτελεσματικότητα στη χρήση υποδομών και εξοπλισμού;

Με δεδομένες τις ελλείψεις και τα γενικότερα προβλήματα που περιγράψαμε παραπάνω, η χρήση των διαθέσιμων υποδομών του Τμήματος είναι δεόντως ορθολογική.

Η χρήση του διαθέσιμου εξοπλισμού, ο οποίος κρίνεται ανεπαρκής, γίνεται με τον αποτελεσματικότερο δυνατό τρόπο.

8.6. Πώς κρίνετε τον βαθμό διαφάνειας και την αποτελεσματικότητα στη διαχείριση οικονομικών πόρων;

Η διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη διαχείριση των οικονομικών πόρων είναι πλήρεις και εξασφαλίζονται με την τήρηση από το Τμήμα των οδηγιών της Γενικής Διεύθυνσης Περιουσίας & Οικονομικών του Ιδρύματος, η οποία έχει την

ευθύνη του προϋπολογισμού του Ε.Κ.Π.Α.

9. Συμπεράσματα

9.1. Ποια, κατά την γνώμη σας, είναι τα κυριότερα θετικά και αρνητικά σημεία του Τμήματος, όπως αυτά προκύπτουν μέσα από την Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης;

Το Τμήμα Σλαβικών Σπουδών, παρά το νεαρό της ηλικίας του και τις έντονα αντίξοες συνθήκες –ειδικά σε θέματα αριθμητικής δύναμης διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού (μη αυτοδύναμο Τμήμα), διοικητικού προσωπικού, ανεπαρκών συμβάσεων Πανεπιστημιακών Υποτρόφων, ελλιπούς υλικοτεχνικής υποδομής, ελλιπούς κτηριακής υποδομής, ανεπαρκούς χρηματοδότησης επιστημονικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων– ήδη παράγει αξιόλογο έργο τόσο στη διδασκαλία, όσο και στην έρευνα. Το Τμήμα βελτιώνει διαρκώς την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητά του, με αποτέλεσμα να αναγνωρίζεται ευρύτερα ως το μοναδικό στην Ελλάδα Τμήμα το οποίο θεραπεύει τον γνωστικό χώρο των Σλαβικών Σπουδών, με εμβριθή προσέγγιση των τομέων γλώσσα-γλωσσολογία, λογοτεχνία, ιστορία, πολιτισμός των Σλαβικών χωρών, εκπαιδεύοντας ταυτόχρονα τους φοιτητές του στο ανώτερο δυνατό επίπεδο γλωσσομάθειας των σλαβικών γλωσσών.

Στην παρούσα Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης, τηρώντας τους βασικούς άξονες κριτηρίων αξιολόγησης: 1) Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος, 2) Διδακτικό έργο, 3) Ερευνητικό έργο, 4) Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης, 5) Σχέσεις με κοινωνικούς, πολιτιστικούς φορείς παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς και 6) Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές εκθέσαμε, με αντιπροσωπευτικό τρόπο, τα έως σήμερα πεπραγμένα.

Συνοψίζοντας, τονίζουμε:

- Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2008-09 έως το τρέχον το Τμήμα Σλαβικών Σπουδών πέτυχε σε ιδιαιτέρως ικανοποιητικό βαθμό τους στόχους του, όπως αυτοί προκύπτουν από το ΦΕΚ Ίδρυσής του, ήτοι την καλλιέργεια και προαγωγή της διδασκαλίας και της έρευνας, της γλώσσας – γλωσσολογίας, λογοτεχνίας, ιστορίας και πολιτισμού των Σλαβικών χωρών.
- Ο αρχικός σχεδιασμός του Τμήματος περιλάμβανε τρεις κατευθύνσεις: Ανατολικών, Δυτικών και Νοτίων Σλαβικών Σπουδών, με πτυχίο ενιαίο και για τις τρεις κατευθύνσεις και τίτλο: «Πτυχίο Τμήματος Σλαβικών Σπουδών». Κατά τον αρχικό σχεδιασμό, στα δύο πρώτα εξάμηνα το πρόγραμμα σπουδών προβλεπόταν ενιαίο, με έμφαση στη Ρωσική γλώσσα. Από τα επόμενα εξάμηνα οι φοιτητές θα επέλεγαν υποχρεωτικά μία από

τις άλλες Σλαβικές γλώσσες (ως δεύτερη ή ως πρώτη) και, αναλόγως, θα δρομολογούσαν τις περαιτέρω σπουδές τους στον σλαβικό κόσμο.

- Παρά τις δυσχέρειες των καιρών, το Τμήμα έχει διαμορφώσει τα ερείσματα για τη βασική σλαβολογική κατάρτιση και την περαιτέρω διακλάδωση και την εμπάθυνση/εξειδίκευση στις Σλαβικές σπουδές. Από το δεύτερο έτος προσφέρεται στους φοιτητές η δυνατότητα επιλογής δεύτερης σλαβικής γλώσσας [Ουκρανική, Βουλγαρική, Πολωνική, Σερβική/Κροατική – αναφέρονται κατά τη σειρά που στάθηκε δυνατό να διδάσκονται στο Τμήμα]. Επί του παρόντος, το πρόγραμμα σπουδών ανταποκρίνεται ικανοποιητικά στη διαμόρφωση της βασικής σλαβολογικής κατάρτισης και εξαιρετικά ικανοποιητικά στην ανάπτυξη των Ρωσικών Σπουδών.
- **Ως εκ τούτου, δρομολογήθηκε από το Τμήμα η μετονομασία του σε Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών, με σκοπό τη σαφέστερη διατύπωση (και αναγνωρισιμότητα) του χορηγούμενου πτυχίου, με τη σαφή δήλωση της θεραπευόμενης επαρκώς (ή σχεδόν επαρκώς, ζητούμενης της αριστείας) κατεύθυνσης και την εξίσου σαφή δήλωση της προσμενόμενης ανάπτυξης και άλλων κλάδων της σλαβολογικής επιστήμης.**
- Επί του παρόντος, η επιτυχημένη λειτουργία του Τμήματος οφείλεται στις προσπάθειες των υπηρετούντων μελών ΔΕΠ (5 στον αριθμό) και την αφοσίωση στο Τμήμα των Πανεπιστημιακών Υποτρόφων, οι οποίοι αντιμετωπίζουν σοβαρότατα προβλήματα οικονομικής και ασφαλιστικής φύσεως. Οι ελλείψεις σε ανθρώπινο δυναμικό (μέλη ΔΕΠ και Διοικητικό Προσωπικό) και υποδομές είναι σοβαρές.
- Το συνολικό έργο του διδακτικού προσωπικού καθώς και η ποιότητα της διδασκαλίας κρίνονται ως ικανοποιητικά (έως εξαιρετικά) και, πάντως, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.
- Η ποιότητα και η διεθνής διάσταση του παρεχομένου διδακτικού έργου επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι οι φοιτητές Erasmus του Τμήματος, οι οποίοι φοιτούν σε πανεπιστήμια του εξωτερικού για ορισμένο χρονικό διάστημα, ελαξίως ανταπεξέρχονται στις απαιτήσεις ενός προγράμματος σπουδών το οποίο δεν κάνει διακρίσεις μεταξύ γηγενών φοιτητών και φοιτητών Erasmus.

- Υπάρχει σημαντικό ενδιαφέρον από την κοινωνία για το Τμήμα, όπως αυτό αποτυπώνεται στην κάλυψη των προσφερόμενων θέσεων. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για το τρέχον έτος, οι επιτυχόντες στις πανελλαδικές ήταν 81, ενώ ο τελικός αριθμός των εισακτέων όλων των κατηγοριών διαμορφώθηκε σε 88. Συνεπώς υπερκαλύφθηκαν οι προσφερόμενες θέσεις.
- Δηλωτική της αυξανόμενης προσέλευσης αποτελεί η διαπίστωση ότι στα μηχανογραφικά των υποψηφίων, το Τμήμα δηλώνεται ως πρώτη ή δεύτερη επιλογή. Σημαντική ζήτηση έχει το Τμήμα από τους ομογενείς των Σλαβικών και άλλων χωρών του πάλαι ποτέ «ανατολικού μπλοκ». Σημειώνεται ιδιαίτερα η αξιόλογη προσέλευση στο Τμήμα αποφοίτων άλλων Α.Ε.Ι., που συμβάλλουν αισθητά στην εγρήγορση του όλου διδασκόμενου κοινού.
- Το διδακτικό προσωπικό του Τμήματος παρουσιάζει σημαντικό δημοσιευμένο ερευνητικό έργο, ανταποκρινόμενο, καιρία, σε πολλαπλά ζητούμενα των σλαβικών σπουδών και ελληνοσλαβικών διαπολιτισμικών επαφών, των παλαιότερων και των απολύτως σύγχρονων.

9.2. Επισήμανση προβλημάτων και αδυναμιών

- Σημαντικό πρόβλημα εξακολουθεί να αποτελεί το γεγονός ότι το Τμήμα είναι «μη αυτοδύναμο» σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 15 του Ν. 2454/97 (ΦΕΚ 7 Α'), διότι δεν έχει εκλεγμένα «εννέα (9) μέλη Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού, εκ των οποίων τουλάχιστον τα τέσσερα (4) στις βαθμίδες του Καθηγητή ή του Αναπληρωτή Καθηγητή και οπωσδήποτε τα δύο εξ αυτών στη βαθμίδα του καθηγητή...». Παραταύτα δεν υπάρχουν σοβαρά προβλήματα στην υλοποίηση του σημαντικού διδακτικού και ερευνητικού έργου του τμήματος. Αφενός διότι απασχολεί έντεκα (12) Διδάσκοντες οι περισσότεροι εκ των οποίων απασχολούνται ως συμβασιούχοι βάσει του προεδρικού διατάγματος 407/80 (Πανεπιστημιακοί Υπότροφοι) και αφετέρου διότι μέρος των διδακτικών αναγκών του Τμήματος καλύπτεται, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, από προσφερόμενα μαθήματα άλλων τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η υποχρηματοδότηση του Τμήματος καθιστά δύσκολη την πραγματοποίηση όλων των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που προβλέπονται, δεδομένου ότι μεγάλο μέρος των μαθημάτων πραγματοποιείται από Πανεπιστημιακούς Υποτρόφους.
- Ένα ακόμη αρνητικό σημείο φαίνεται να είναι η υπερβολική εξάρτηση από εξωτερικούς συνεργάτες και διδάσκοντες, αφενός διότι δεν είναι σίγουρο ότι το Τμήμα θα μπορεί πάντοτε να καλύπτει το κόστος μισθοδοσίας τους, αφετέρου διότι δεν μπορεί να δημιουργηθεί μια ομάδα μονίμων συνεργατών η οποία θα αναπτύξει εσωτερική κουλτούρα Τμήματος και δυναμική ανάπτυξης.
- Παρά το γεγονός ότι η ποιότητα των αποφοίτων του Τμήματος είναι πολύ καλή, με μέσο όρο βαθμολογίας “Λίαν καλώς” (7,99), είναι γεγονός ότι αριθμός τους είναι μικρός συγκριτικά με άλλα τμήματα. Σε μεγάλο βαθμό αυτό οφείλεται στην ύπαρξη του θεσμού των προαπαιτούμενων στα μαθήματα ρωσικής γλώσσας, μαθήματα τα οποία εκτείνονται από το ε' έως και το η' εξαμήνο σπουδών και που καταλαμβάνουν σημαντικό μέρος του συνόλου των εξαμηνιαίων μαθημάτων. Είναι αλήθεια ότι ο συγκεκριμένος θεσμός καθυστερεί τους φοιτητές ως προς τον χρόνο αποφοίτησή τους, εξασφαλίζει, όμως, τους στόχους του Τμήματος ως προς τη γλωσσομάθεια των φοιτητών στην Ρωσική γλώσσα: “επαρκής χρήστης” της Ρωσικής, επίπεδο Γ του ΚΕΠΑ, στόχος απαραίτητος για την ανταγωνιστικότητα του

Πτυχίου τους. Εξίσου σημαντικοί παράγοντας είναι ο χαμηλός μέσος όρος εξοικείωσης των φοιτητών με βασικές έννοιες των θεραπευόμενων επιστημών, η προσήλωση ικανού αριθμού των φοιτητών στην αποστήθιση και η αδυναμία να εξοικειωθούν με έναν πιο δημιουργικό, συνθετικό και κριτικό τρόπο σκέψης, η αδυναμία να συγκροτούν συνεκτική γνώση. Αισθητή και στα προγράμματα διδασκαλίας γλωσσών είναι η φυγοπονία ικανού αριθμού των φοιτητών κατά τη διάρκεια του εξαμήνου και η ακόλουθη αποκαρδίωση κατά την εξεταστική περίοδο. Επιβαρυντικό για την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας παράγοντα αποτελεί το γεγονός ότι αρκετά μεγάλος αριθμός φοιτητών εργάζεται.

- Ο βαθμός αξιοποίησης της διαθέσιμης στο Τμήμα κτηριακής και υλικοτεχνικής υποδομής από τους διδάσκοντες κρίνεται ως απολύτως ικανοποιητικός. Είναι, ωστόσο, πολύ λιγοστές αυτές οι υποδομές για τις ανάγκες του Τμήματος. Απολύτως επιτακτική έχει καταστεί η ανάγκη χορήγησης γραφείων και τεχνικού εξοπλισμού σε όλα τα μέλη ΔΕΠ.
- Ελλιπές διδακτικό προσωπικό. Η δυναμική που έχει αναδείξει το Τμήμα, η προσέλευση φοιτητών με αυξανόμενες απαιτήσεις/δυνατότητες, η ανάγκη υποστήριξης της ενεργούς προβολής του Τμήματος σε διεθνές επίπεδο και, από την άλλη πλευρά, η αβεβαιότητα που διέπει τις συνεργασίες με τους επί συμβάσει διδάσκοντες, η αδυναμία –λόγω μη αυτοδυναμίας- να δρομολογηθούν οι μεταπτυχιακές και διδακτορικές σπουδές καθιστούν απολύτως επιτακτική την ενίσχυση του Τμήματος σε μόνιμο διδακτικό προσωπικό.
- Ελλιπές διοικητικό προσωπικό. Επί του παρόντος (Δεκέμβριος 2017-Ιανουάριος 2018), η γενική συνθήκη έχει βελτιωθεί. Παραμένει ωστόσο επιτακτική η ανάγκη να λειτουργήσει το σπουδαστήριο, με ειδικό βιβλιοθηκονόμο.

9.3 Ευκαιρίες αξιοποίησης θετικών σημείων

- Είναι αυτονόητη αλλά και αξίζει να εξαρθεί η στρατηγική σημασία για την Ελλάδα της διατήρησης και ενίσχυσης αυτού του τμήματος, το οποίο προάγει και αναπτύσσει τη συνεργασία, την εκπαίδευση και την έρευνα ως προς τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και διασφαλίζει έτσι τη σύνδεση του ΕΚΠΑ με ένα μεγάλο, αναπτυσσόμενο και ιστορικά συνδεδεμένο με την Ελλάδα γεωγραφικό χώρο, που περιλαμβάνει δεκατρείς σλαβικές χώρες (από τις οποίες έξι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης) στον οποίον, ως σημειωθεί, υπάρχουν πάνω από εκατό Τμήματα Κλασικών και Νέων Ελληνικών Σπουδών.
- Η συνεργασία με τα υπόλοιπα Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών. Μέρος των διδακτικών αναγκών του τμήματος καλύπτεται από προσφερόμενα μαθήματα άλλων τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής (Τμήμα Ιστορίας Αρχαιολογίας, Τμήμα Φιλολογίας), τα οποία είναι κοινά με το πρόγραμμα σπουδών του τμήματος Σλαβικών Σπουδών.
- Επέκταση του προγράμματος Erasmus/Erasmus Mundus ώστε μεγαλύτερος αριθμός φοιτητών του Τμήματος να επισκεφθεί τις χώρες, ο πολιτισμός και η γλώσσα των οποίων αποτελεί το αντικείμενο σπουδών στο Τμήμα.
- Η οργάνωση μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών σε συνεργασία είτε με Τμήματα του Πανεπιστημίου Αθηνών είτε με Τμήματα πανεπιστημίων των σλαβικών χωρών.

10. Σχέδια βελτίωσης

Σχετικά με τον σχετικά υψηλό αριθμό φοιτητών που δεν ολοκληρώνουν εγκαίρως τις σπουδές τους προβλέπονται τα εξής:

- Η μείωση των μαθημάτων πτυχίου από 52 σε 48 (σε πρώτη φάση).
- Η εισαγωγή περισσότερων μαθημάτων κορμού και γλώσσας στα πρώτα έτη.
- Η μείωση του φόρτου εργασίας των φοιτητών τόσο σε παρακολούθηση όσο και σε εργασίες.
- Η επανεξέταση του ζητήματος της εισαγωγής στο Τμήμα μέσω Πανελλαδικών Εξετάσεων χωρίς την εξέταση σε ειδικό μάθημα Γλώσσας (Ρώσικα)
- Η επανεξέταση της παρακολούθησης μαθημάτων από άλλα προγράμματα σπουδών σε άλλα Τμήματα της Φιλοσοφικής εφόσον παρουσιάζονται σε αυτά υψηλός βαθμός αποχής ή αποτυχία.

Όσον αφορά τον αριθμό των αποφοίτων του Τμήματος και την επαγγελματική τους αποκατάσταση:

- Προβλέπεται η σύνταξη, διανομή και επεξεργασία ερωτηματολογίου με σκοπό την καταγραφή των αναγκών επαγγελματικής αποκατάστασης των αποφοίτων ώστε να διαφανούν οι ανάγκες και να αναληφθούν πρωτοβουλίες για την καλύτερη δυνατή διασφάλιση των δικαιωμάτων τους.

Όσον αφορά το θέμα της κτηριακής και υλικοτεχνικής υποδομής καθώς και το θέμα των ελλείψεων που παρατηρούνται σε διδακτικό και διοικητικό προσωπικό, απαιτούνται η άμεση εξασφάλιση σχετικών κονδυλίων, η προκήρυξη θέσεων μελών ΔΕΠ/ΕΕΠ και η στελέχωση του Τμήματος με διοικητικό προσωπικό. Αναγκαία κρίνεται, ομοίως, η άμεση λειτουργία του ήδη οργανωμένου Εργαστηρίου Πληροφορικής, καθώς και του Σπουδαστηρίου του Τμήματος που αδρανει λόγω έλλειψης βιβλιοθηκονόμου.

Προς προαγωγή της επιστήμης και της παραγωγής ποιοτικού ερευνητικού έργου χρειάζεται να εμπλουτισθεί το Τμήμα με οργανωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών καθώς και με κύκλο Διδακτορικών Σπουδών.

Τέλος, για τη βέλτιστη εν γένει λειτουργία του Τμήματος και τη διασφάλιση και

βελτίωση της ποιότητας της έρευνας και της διδασκαλίας, των σπουδών και των λοιπών υπηρεσιών που παρέχονται από το Τμήμα, χρήσιμη θα είναι η συγκέντρωση και συστηματοποίηση των ανηρημένων στον ιστότοπο αποφάσεων της ΠΓΣ, των σχετικών με τη λειτουργία του Τμήματος, ο εμπλουτισμός τους και η κατάρτιση τον Εσωτερικού Κανονισμού του Τμήματος, όπου οι φοιτητές, οι διδάσκοντες αλλά και κάθε ενδιαφερόμενος θα μπορούσαν να ανατρέχουν προκειμένου να γνωρίζουν επακριβώς τον τρόπο οργάνωσης και τους κανονισμούς λειτουργίας του Τμήματος.

11. Πίνακες

ΕΠΙΤΟΜΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

ΤΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΙΔΡΥΜΑ: ΕΘΝΙΚΟ & ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΤΜΗΜΑ :

ΤΜΗΜΑ ΡΩΣΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΛΑΒΙΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ

Αριθμός προσφερόμενων κατευθύνσεων:

Αριθμός μεταπτυχιακών προγραμμάτων: -

Σχετικός πίνακας	Ακαδημαϊκό έτος	Τρέχον έτος (2015-16)	T-1	T-2	T-3	T-4	T-5
# 1	Συνολικός αριθμός μελών ΔΕΠ	5	5	4	4	2	2
# 1	Διδάσκοντες επί συμβάσει	12	12	9	10	9	8
# 1	Λοιπό προσωπικό	3	3	3	3	2	2
# 2	Συνολικός αριθμός προπτυχιακών φοιτητών σε κανονικά έτη φοίτησης (ν X 2)	377	319	266	182	128	80
# 3	Προσφερόμενες από το Τμήμα θέσεις στις πανελλαδικές	81	81	86	64	55	45
# 3	Συνολικός αριθμός νεοεισερχομένων φοιτητών	88	88	94	69	61	49
# 7	Αριθμός αποφοίτων	23	10	5	1		
# 6	Μ.Ο. βαθμού πτυχίου	7,6	7,5	7,5	9,5		
# 4	Προσφερόμενες από το Τμήμα Θέσεις ΠΜΣ	-	-	-			
# 4	Αριθμός αιτήσεων για ΠΜΣ	-	-				
# 12.1	Συνολικός αριθμός μαθημάτων για την απόκτηση πτυχίου	51	52	52	52	52	51
# 12.1	Σύνολο υποχρεωτικών μαθημάτων (Υ)	35	39	39	39	39	38
# 12.1	Συνολικός αριθμός προσφερόμενων μαθημάτων επιλογής υποχρεωτικώς (Ε/Υ)	45	39	40	27	24	24
# 15	Συνολικός αριθμός δημοσιεύσεων ΔΕΠ	36	39	23	15	14	10
# 16	Αναγνώριση ερευνητικού έργου (σύνολο)	1	17	26	20	14	16
# 17	Διεθνείς συμμετοχές	1	1		1	1	

Πίνακας 1. Εξέλιξη του προσωπικού του Τμήματος

		Τρέχον έτος (2015-16)		Προηγ. Έτος (2014-15)		Τρέχον έτος-1 (2014-15)		Τρέχον έτος- 2 (2013-14)		Τρέχον έτος - 3 (2012- 13)	
		A	Θ	A	Θ	A	Θ	A	Θ	A	Θ
Καθηγητές	Σύνολο		1		1		1		1		
	Από εξέλιξη										
	Νέες προσλήψεις								1		
	Συνταξιοδοτήσεις Παραιτήσεις										
Αναπληρωτές Καθηγητές	Σύνολο		2		2		2				1
	Από εξέλιξη										
	Νέες προσλήψεις								1		
	Συνταξιοδοτήσεις Παραιτήσεις										
Επίκουροι Καθηγητές	Σύνολο										1
	Από εξέλιξη										
	Νέες προσλήψεις										
	Συνταξιοδοτήσεις Παραιτήσεις										
Λέκτορες	Σύνολο	1	1	1	1	1		1			
	Νέες προσλήψεις				1			1			
	Συνταξιοδοτήσεις										
	Παραιτήσεις										
Μέλη ΕΕΔΙΠ	Σύνολο		1		1						
Διδάσκοντες επί συμβάσει**	Σύνολο	3*	10	3*	10	2*	8	2	8	1	8
Τεχνικό προσωπικό εργαστηρίων Διοικητικό προσωπικό	Σύνολο	1	0		1		1		1		
	Σύνολο	2	0	0	1	0	1	0	1	0	1

** Αναφέρεται σε αριθμό συμβάσεων – όχι διδασκόντων (π.χ. αν ένας διδάσκων έχει δύο συμβάσεις, χειμερινή και εαρινή, τότε μετρώνται δύο συμβάσεις).

A: Άρρες, Θ: Θήλεις / * 1 θέση λέκτορα πενταετούς θητείας, χρηματοδοτούμενη από το Υπουργείο Παιδείας της Βουλγαρίας

Πίνακας 2. Εξέλιξη του συνόλου των εγγεγραμμένων φοιτητών του Τμήματος σε όλα τα έτη σπουδών

	2015-16	2014-2015	2013-14	2012-2013	2011-2012	2010-2011
Προπτυχιακοί	377 (όλα τα έτη μαζί)	337	266	182	128	80

Πίνακας 3. Εξέλιξη του αριθμού των νέο-εισερχομένων προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος

Εισαχθέντες με:	2015-16	2014-2015	2013-14	2012-2013	2011-2012	2010-2011
Εισαγωγικές εξετάσεις	81	81	86	64	55	45
Μετεγγραφές (εισροές προς το Τμήμα)						
Μετεγγραφές (εκροές προς άλλα Τμήματα)		11	5	4	6	9
Κατατακτήριες εξετάσεις (Πτυχιούχοι ΑΕΙ/ΤΕΙ)	7	7	8	5	6	4
Άλλες κατηγορίες						
Σύνολο	88	88	94	69	61	49

Πίνακας 4. Εξέλιξη του αριθμού των θέσεων και των αποφοίτων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ)*

Πίνακας 5. Εξέλιξη του αριθμού των θέσεων και των αποφοίτων* του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών

Το Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών δεν έχει ΠΜΣ, ΠΔΣ.

2012-13	1							1
2013-14	1	3	2					5
2014-15	1	7	2					10
2015-16	0	9	5	9				23

K = Κανονική διάρκεια σπουδών (4 έτη), K+1=5 έτη κ.ο.κ.

Πίνακας 8. Επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Χρονικό διάστημα επαγγελματικής ένταξης μετά την αποφοίτηση (σε μήνες)**			
		6	12	24	Μη ενταχθέντες – συνέχεια σπουδών
Τρέχον έτος – 4					
Τρέχον έτος – 3	1	1			
Τρέχον έτος -2	5	3	1		
Προηγ. έτος (2014-15)	10				4
Τρέχον έτος (2015-16)	23	-	-		8
<i>Σύνολο</i>	39	4	1		

Πίνακας 9. Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά ή Διατμηματικά Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών

			2015-2016	2014-2015	2013-14	2012-13	2011-12	Τρέχον έτος – 5	Σύνολο
Φοιτητές του Τμήματος που φοίτησαν σε άλλο Α.Ε.Ι. ή σε άλλο Τμήμα	Εσωτερικού								
	Εξωτε- ρικού	Ευρ.**	6						
		Άλλα	9	3					
Επισκέπτες φοιτητές άλλων Α.Ε.Ι. ή Τμημάτων στο Τμήμα	Εσωτερικού								
	Εξωτε- ρικού	Ευρ.**							
		Άλλα							
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος που δίδαξαν σε άλλο Α.Ε.Ι. ή σε άλλο Τμήμα	Εσωτερικού		1						
	Εξωτε- ρικού	Ευρ.**	1	1			1		
		Άλλα							
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Α.Ε.Ι. ή Τμημάτων που δίδαξαν στο Τμήμα	Εσωτερικού								
	Εξωτε- ρικού	Ευρ.**	1	2					
		Άλλα							
Σύνολο									

Πίνακας 10. Επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών. Το ΤΣΣ δεν έχει ΠΜΣ.

Πίνακας 11. Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά ή Διατμηματικά Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών

		2015-16	2014-15	2013-14	2012-13	Τρέχον έτος – 4	<i>Σύνολο</i>
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος που δίδαξαν σε άλλο Α.Ε.Ι. ή σε άλλο Τμήμα	Εσωτερικού						
	Εξωτε- ρικού	Ευρ.**			1		1
		Άλλα					

Πίνακας 12.1 Μαθήματα Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (Ακαδημ. έτος 2015-16)

Εξάμηνο Σπουδών	Μαθήματα Προγράμματος Σπουδών (ανά εξάμηνο)	Κωδικός Μαθήματος	Πιστ. Μονάδες ECTS	Κατηγορία μαθήματος*	Υποβάθρου (Υ) Επιστ. Περιοχής (ΕΠ) Γενικών Γνώσεων (ΓΓ) Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (ΑΔ)	Ωρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα	Σε ποιο εξάμηνο σπουδών αντιστοιχεί; (1 ^ο , 2 ^ο κλπ.)	Προαπαιτούμενα μαθήματα	Ιστότοπος
1ο	Ρωσική γλώσσα Ι	711001	5	Υ	ΑΔ	12	1ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
1ο	Η Εικόνα των Σλάβων στο Βυζάντιο	711006	4	Ε	Υ	3	1ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
1ο	Εισαγωγή στη Σλαβική Φιλολογία	711007	5	Υ	Υ	3	1ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
1ο	Εισαγωγή στη Γλωσσολογία : θεωρία της γλώσσας	711004	5	Υ	Υ	3	1ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
1ο	Βυζαντινή Λογοτεχνία και Σλάβοι: Βυζαντινά κείμενα για τους Σλάβους	711102	4	Ε	ΕΠ	3	1ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
1ο	Εξελεκτική Ψυχολογία	711104	4	Ε	ΕΠ	3	1ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
1ο	Ψυχολογία της Μάθησης	711005	4	Ε	ΕΠ	3	1ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
2ο	Ρωσική Γλώσσα ΙΙ	712001	5	Υ	ΑΔ	12	2ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
2ο	Εισαγωγή στην Ιστορία και τον Πολιτισμό των Σλάβων	712006	5	Υ	Υ	3	2ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
2ο	Ιστορία των Σλαβικών Γλωσσών	712004	5	Υ	ΕΠ	3	2ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
2ο	Βυζάντιο και Σλαβικός Κόσμος	712005	5	Υ	ΕΠ	3	2ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
2ο	Σημασιολογία	711103	3	Ε	ΕΠ	3	2ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
2ο	Κοινωνιογλωσσολογία	712104	3	Ε	ΕΠ	3	2ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
2ο	Γνωστική Ψυχολογία	712106	3	Ε	ΕΠ	3	2ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
2ο	Σχολική Ψυχολογία: Σύνδεση Θεωρίας και Πράξης	712107	3	Ε	ΕΠ	3	2ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
3ο	Ρωσική Γλώσσα ΙΙΙ	713001	5	Υ	ΑΔ	12	3ο	OXI	Ηλεκτρονική

									τάξη
3ο	Λογοτεχνία των Ανατολικών Σλάβων (μέχρι τον 18 ^ο αιώνα)	713002	5	Y	ΕΠ	3	3ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
3ο	Παλαιοσλαβική Γλώσσα	713003	5	Y	ΑΔ	3	3ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
3ο	Γλωσσολογία: Φωνητική – Φωνολογία – Μορφολογία	713004	5	Y	ΕΠ	3	3ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
3ο	Ιστορία της χειρσονήσου του Αίμου	713005	5	Y	ΕΠ	3	3ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
3ο	Βουλγαρική Γλώσσα I	713101	5	E	ΑΔ	6	3ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
3ο	Σερβική/Κροατική Γλώσσα I	713103	5	E	ΑΔ	6	3ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
3ο	Πολωνική Γλώσσα I	713104	5	E	ΑΔ	6	3ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
4ο	Ρωσική Γλώσσα IV	714001	5	Y	ΑΔ	12	4ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
4ο	Εισαγωγή στην Παλαιοσλαβική γραμματεία	714003	5	Y	ΕΠ	3	4ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
4ο	Ρωσική λογοτεχνία 19 ^{ου} αιώνα. Πρώτη περίοδος (1800-1825)	714004	5	Y	ΕΠ	3	4ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
4ο	Ιστορία της Αυτοκρατορικής Ρωσίας (1689-1917)	714005	5	Y	ΕΠ	3	4ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
4ο	Βουλγαρική Γλώσσα II	714101	5	E	ΑΔ	6	4ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
4ο	Πολωνική Γλώσσα II	714104	7	E	ΑΔ	6	4ο	NAI	Ηλεκτρονική τάξη
4ο	Σερβική/Κροατική Γλώσσα II	714103	5	E	ΑΔ	6	4ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
4ο	Τεχνικές συγγραφής επιστημονικών εργασιών	711006	3	Y	ΑΔ	3	1ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
5ο	Ρωσική Γλώσσα V	715001	5	Y	ΑΔ	12	5ο	NAI (Ρωσική Γλώσσα IV)	Ηλεκτρονική τάξη
5ο	Κειμενογλωσσολογία	715105	2	E	ΕΠ	3	5ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
5ο	Διδακταλία της Ρωσικής ως ξένης γλώσσας	715002	5	Y	ΕΠ	3	5ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
5ο	Ρωσική λογοτεχνία 19 ^{ου} αιώνα. Δεύτερη περίοδος (1825-1860).	715003	5	Y	ΕΠ	3	5ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
5ο	Εισαγωγή στην Παιδαγωγική	715004	5	Y	ΕΠ	3	5ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
5ο	Συγκριτική Φιλολογία	712101	4	E	ΕΠ	3	5ο	OXI	Ηλεκτρονική

									τάξη
5ο	Θέματα Βαλκανικής Ιστοριογραφίας	712105	4	E	ΕΠ	3	5ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
5ο	Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης	715108	4	E	ΕΠ	3	5ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
5ο	Βουλγαρική Γλώσσα III	715101	5	E	ΑΔ	6	5ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
5ο	Σερβική Γλώσσα III	715106	5	E	ΑΔ	6	5ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
5ο	Πολωνική Γλώσσα III	715107	5	E	ΑΔ	6	5ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
5ο	Σύνταξη της Ρωσικής και η διδακτική της	714002	5	Y	ΑΔ	3	4ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
6ο	Κράτος και Εξουσία στα Μεσαιωνικά Βαλκάνια	716110	4	E	ΕΠ	3	6ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
6ο	Ρωσική Γλώσσα VI	716001	5	Y	ΑΔ	12	6ο	NAI (Ρωσική Γλώσσα V)	Ηλεκτρονική τάξη
6ο	Μετάφραση και Διερμηνεία: από τη θεωρία στην πράξη I	716002	5	Y	ΕΠ	5	6ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
6ο	Ρωσική Πεζογραφία β' μισού 19 ^{ου} – αρχών 20 ^{ου} αιώνα	716003	5	Y	ΕΠ	3	6ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
6ο	Ρωσικός Συμβολισμός (Αργυρός αιώνας)	716004	5	Y	ΕΠ	3	6ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
6ο	Βουλγαρική Γλώσσα IV	716101	5	E	ΑΔ	6	6ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
6ο	Σερβική Γλώσσα IV	716112	5	E	ΑΔ	6	6ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
6ο	Πολωνική Γλώσσα IV	716108	5	E	ΑΔ	6	6ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
6ο	Παιδαγωγική Ψυχολογία	717103	5	E	ΕΠ	3	6ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
6ο	Ιστορία και πολιτισμός των Ελλήνων του Ευξείνου Πόντου κατά την αρχαιότητα	716109	5	E	ΕΠ	3	6ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
6ο	Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης	716107	5	E	ΕΠ	3	6ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
7ο	Ρωσική Γλώσσα VII	717001	5	Y	ΑΔ	12	7ο	NAI (Ρωσική Γλώσσα VI)	Ηλεκτρονική τάξη
7ο	Θεωρία της Λογοτεχνίας : Ρωσικός Φορμαλισμός	717002	5	Y	ΕΠ	3	7ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
7ο	Ρωσική Πρωτοπορία του 20 ^{ου} αιώνα	717003	5	Y	ΕΠ	3	7ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
7ο	Ειδικά θέματα της Ρωσικής γλώσσας - διδακτικές ασκήσεις I	717005	3	Y	ΑΔ	6	7ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη

7ο	Βουλγαρική Γλώσσα V	717101	5	E	ΑΔ	6	7ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
7ο	Ουκρανική Γλώσσα V	717102	5	E	ΑΔ	6	7ο	OXI	OXI
7ο	Πολωνική Γλώσσα V	717109	2	E	ΕΠ	3	7ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
7ο	Ιστορία της Σοβιετικής Ένωσης	717107	2	E	ΕΠ	3	7ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
7ο	Μετάφραση και Διερμηνεία: από τη θεωρία στην πράξη II	718105	3	Y	ΑΔ	5	8ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
7ο	Εκπαιδευτική Αξιολόγηση	717108	2	E	ΕΠ	3	7ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
8ο	Λαογραφία των Ανατολικών Σλάβων	718001	5	Y	ΕΠ	3	8ο	OXI	OXI
8ο	Σοβιετική λογοτεχνία - Σοσιαλιστικός ρεαλισμός	718003	5	Y	ΕΠ	3		OXI	Ηλεκτρονική τάξη
8ο	Ειδικά θέματα της Ρωσικής γλώσσας - διδακτικές ασκήσεις II	718005	3	Y	ΕΠ	6	8ο	ΝΑΙ Ειδικά θέματα/ διδ. ασκήσεις I	OXI
8ο	Ζητήματα ελληνορωσικών διαπολιτισμικών σχέσεων	718104	4	E	ΕΠ	3	8ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
8ο	Βουλγαρική Γλώσσα VI	718101	5	E	ΑΔ	6	8ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
8ο	Ουκρανική Γλώσσα VI	718102	5	E	ΑΔ	6	8ο	OXI	
8ο	Πολωνική Γλώσσα VI	718108	5	E	ΑΔ	6	8ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
8ο	Ο Πολιτισμός του Βιβλίου στα Μεσαιωνικά Βαλκάνια	718111	4	E	ΕΠ	3	8ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
8ο	Η Νοτιοανατολική Ευρώπη υπό ξένη κυριαρχία (1400-1750)	718110	5	E	ΕΠ	3	8ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
8ο	Ευρωπαϊκά Πνευματικά Ρεύματα του 20 ^{ου} αιώνα III	718112	5	E	ΕΠ	3	8ο	OXI	Ηλεκτρονική τάξη
8ο	Πτυχιακή Εργασία	718004	10	E	ΑΔ		8ο	ΝΑΙ (Τεχνικές συγγραφής επιστημονικών εργασιών)	

Y = Υποχρεωτικό E = κατ' επιλογήν από πίνακα μαθημάτων.

Ο Οδηγός Σπουδών είναι υπό συγκρότηση. Συνοπτικές περιγραφές των μαθημάτων του Τμήματος βλ. στο Παράρτημα 1.

Πίνακας 12.2. Μαθήματα Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (Ακαδημ. έτος 2015-16)¹

Εξάμηνο σπουδών.	Μαθήματα Προγράμματος Σπουδών (ανά εξάμηνο)	Κωδικός Μαθήματος	Υπεύθυνος Διδάσκων και Συνεργάτες (ονοματεπώνυμο και βαθμίδα)	Διαλέξεις (Δ), Φροντιστήριο (Φ) Εργαστήριο (Ε) & αντίστοιχες ώρες/εβδ.	Πολλαπλή Βιβλιογραφία (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	Χρήση εκπαιδ. μέσων (Ναι/Όχι)	Επάρκεια Εκπαιδευτικών Μέσων (Ναι/Όχι)	Αριθμός φοιτητών που ενεγράφησαν στο μάθημα	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική ή επαναληπτική εξέταση	Αξιολογήθηκε από τους Φοιτητές;*
1ο	Ρωσική γλώσσα Ι	711001	Κ. Γιουσουπόβα, Ε. Αντρεϊτσένκο, Σ. Τζόλλου, Ε. Σαρτόρι	Φ-12	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	84	76	55	
1ο	Η Εικόνα των Σλάβων στο Βυζάντιο	711106	Α. Παπαγεωργίου	Δ-3	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	70	55	29	
1ο	Εισαγωγή στη Γλωσσολογία : θεωρία της γλώσσας	711004	Σ. Μπέλλα	Δ-3	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	127	98	91	
1ο	Βυζαντινή Λογοτεχνία και Σλάβοι: Βυζαντινά κείμενα για τους Σλάβους	711102	Ε. Μίνεβα	Δ-3	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	29	22	17	
1ο	Εξελικτική Ψυχολογία	711104	Η. Μπεζεβέγκης	Δ-3	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	92	71	59	
1ο	Εισαγωγή στη Σλαβική Φιλολογία	711007	Ε. Στρεργιοπούλου	Δ-3	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	65	49	41	
1ο	Ψυχολογία της Μάθησης	711005	Α. Παγοροπούλου	Δ-3	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	12	0	0	
2ο	Ρωσική Γλώσσα ΙΙ	712001	Κ. Γιουσουπόβα, Ε. Αντρεϊτσένκο, Σ. Τζόλλου, Ε. Σαρτόρι	Φ-12	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	86	44	34	
2ο	Εισαγωγή στην Ιστορία και τον Πολιτισμό των Σλάβων	712006	Α. Παπαγεωργίου	Δ-3	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	61	42	16	
2ο	Ιστορία των Σλαβικών Γλωσσών	712004	Α. Ιωαννίδου	Δ-3	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	80	65	60	
2ο	Βυζάντιο και Σλαβικός Κόσμος	712005	Π. Σοφούλης	Δ-3	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	114	75	54	
2ο	Σημασιολογία	711103	Α. Μόζερ	Δ-3	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	82	60	52	
2ο	Κοινωνιολογία	712104	Μ. Κακρυδη-Φερράρι	Δ-3	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	51		5	
2ο	Γνωστική Ψυχολογία	712106	Π. Ρούσσο	Δ-3	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	47	25	19	
2ο	Σχολική Ψυχολογία: Σύνδεση Θεωρίας και Πράξης	712107	Χ. Χατζηχρήστου	Δ-3	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	53	39	33	
3ο	Ρωσική Γλώσσα ΙΙΙ	713001	Ο. Ποσνακίδου, Ι.	Φ-12	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	103	61	48	

			Γεωργιάδης, Ο. Αρώνη								
3ο	Λογοτεχνία των Ανατολικών Σλάβων (μέχρι τον 18 ^ο αιώνα)	713002	Ο. Αλεξανδροπούλου	Δ-3	NAI	NAI	OXI	102	72	55	
3ο	Παλαιοσλαβική Γλώσσα	713003	Α. Ιωαννίδου	Δ-3	NAI	NAI	NAI	90	66	47	
3ο	Γλωσσολογία: Φωνητική – Φωνολογία – Μορφολογία	713004	Τ. Μπορίσοβα	Δ-3	NAI	NAI	OXI	123	71	46	
3ο	Ιστορία της χερσονήσου του Αίμου	713005	Π. Σοφούλης	Δ-3	NAI	NAI	NAI	104	73	52	
3ο	Βουλγαρική Γλώσσα Ι	713101	Ε. Μίνεβα	Φ-3	NAI	NAI	OXI	30	18	13	
3ο	Σερβική/Κροατική Γλώσσα Ι	713103	Β. Turanjanin	Φ-3	NAI	NAI	OXI	33	28	24	
3ο	Πολωνική Γλώσσα Ι	713104	Β. Goralevska	Φ-3	NAI	NAI	OXI	12	11	9	
4ο	Ρωσική Γλώσσα ΙV	714001	Ο. Ποσνακίδου, Ι. Γεωργιάδης, Ο. Αρώνη	Φ-12	NAI	NAI	OXI	102	54	41	
4ο	Τεχνικές Συγγραφής Επιστημονικών Εργασιών	711006	Α. Παπαγεωργίου, Π. Σοφούλης	Δ-3	NAI	NAI	OXI	52	5	3	
4ο	Εισαγωγή στην Παλαιοσλαβική Γραμματεία	714003	Α. Ιωαννίδου	Δ-3	NAI	NAI	NAI	75	51	44	
4ο	Ρωσική λογοτεχνία 19 ^{ου} αιώνα. Πρώτη περίοδος (1800-1825)	714004	Ο. Αλεξανδροπούλου	Δ-3	NAI	NAI	NAI	102	66	52	
4ο	Ιστορία της Αυτοκρατορικής Ρωσίας (1689-1917)	714005	Ν. Παπαστρατηγάκης	Δ-3	NAI	NAI	NAI	121	77	65	
4ο	Βουλγαρική Γλώσσα ΙΙ	714101	Ε. Μίνεβα	Φ-3	NAI	NAI	OXI	39	17	13	
4ο	Σερβική/Κροατική Γλώσσα ΙΙ	714103	Β. Turanjanin	Φ-3	NAI	NAI	OXI	33	19	17	
4ο	Πολωνική Γλώσσα ΙΙ	714104	Β. Goralevska	Φ-3	NAI	NAI	OXI	14	9	6	
5ο	Ρωσική Γλώσσα V	715001	Κ. Γιουσούποβα, Ο. Αρώνη, Ι. Γεωργιάδης	Φ-12	NAI	NAI	OXI	58	48	39	
5ο	Διδασκαλία της Ρωσικής ως ξένης γλώσσας	715002	Ο. Ποσνακίδου	Δ-3	NAI	NAI	OXI	91	50	40	
5ο	Ρωσική λογοτεχνία 19 ^{ου} αιώνα. Δεύτερη περίοδος (1825-1860).	715003	Ο. Αλεξανδροπούλου	Δ-3	NAI	NAI	NAI	91	53	43	
5ο	Εισαγωγή στην Παιδαγωγική	715004	Δ. Φωτεινός	Δ-3	NAI	NAI	NAI	74	59	54	
5ο	Συγκριτική Φιλολογία	712101	Α. Ιωαννίδου	Δ-3	NAI	NAI	NAI	50	39	33	
5ο	Θέματα Βαλκανικής Ιστοριογραφίας	712105	Π. Σοφούλης	Δ-3	NAI	NAI	NAI	54	45	37	
5ο	Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης	715108	Γ. Παπακωνσταντίνου	Δ-3	NAI	NAI	NAI	65	49	36	
5ο	Βουλγαρική Γλώσσα ΙΙΙ	715101	Γκ. Μπάνεβ	Φ-3	NAI	NAI	OXI	33	23	18	

5ο	Πολωνική Γλώσσα III	715107	B. Goralevska	Φ-3	NAI	NAI	NAI	7	7		
5ο	Κειμενογλωσσολογία	715105	Σ. Κουτσουλέλου-Μίχου	Δ-3	NAI	NAI	NAI	23	14	6	
5ο	Σερβική Γλώσσα III	715106	B. Turanjanin	Φ-3	NAI	NAI	NAI	17	13	10	
6ο	Ρωσική Γλώσσα VI	716001	Ο. Αρώνη, Ε. Αντρεϊτσένκο, Ι. Γεωργιάδης	Φ-12	NAI	NAI	OXI	49	34	25	
6ο	Μετάφραση και Διερμηνεία: από τη θεωρία στην πράξη I	716002	Ε. Σαρτόρι, Ι. Σαριδάκης	Δ-3	NAI	NAI	NAI	85	52	32	
6ο	Ρωσική Πεζογραφία β' μισού 19 ^{ου} – αρχών 20 ^{ου} αιώνα	716003	Ο. Αλεξανδροπούλου	Δ-3	NAI	NAI	NAI	89	69	57	
6ο	Ρωσικός Συμβολισμός (Αργυρός αιώνας)	716004	Ε. Στεργιοπούλου	Δ-3	NAI	NAI	NAI	89	47	38	
6ο	Βουλγαρική Γλώσσα IV	716101	Γκ. Μπάνεβ	Φ-6	NAI	NAI	OXI	24	17	15	
6ο	Πολωνική Γλώσσα IV	716108	B. Goralevska	Φ-6	NAI	NAI	OXI	8	6	6	
6ο	Παιδαγωγική Ψυχολογία	717103	Φ. Αντωνίου	Δ-3	NAI	NAI	NAI	53	28	25	
6ο	Κράτος και Εξουσία στα Μεσαιωνικά Βαλκάνια	716110	Α. Παπαγεωργίου	Δ-3	NAI	NAI	NAI	82	45	30	
6ο	Ιστορία και πολιτισμός των Ελλήνων του Ευξείνου Πόντου κατά την αρχαιότητα	716109	Η. Πετρόπουλος	Δ-3	NAI	NAI	NAI	59	24	19	
6ο	Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης	716107	Α. Παπακωνσταντίνου	Δ-3	NAI	NAI	NAI	32	17	11	
6ο	Σερβική Γλώσσα IV	716112	B. Turanjanin	Φ-3	NAI	NAI	NAI	15	10	8	
7ο	Ρωσική Γλώσσα VII	717001	Ε. Αντρεϊτσένκο, Σ. Τζόλλου	Φ-12	NAI	NAI	OXI	23	14	10	
7ο	Θεωρία της Λογοτεχνίας : Ρωσικός Φορμαλισμός	717002	Ε. Στεργιοπούλου	Δ-3	NAI	NAI	NAI	47	35	27	
7ο	Ρωσική Πρωτοπορία του 20 ^{ου} αιώνα	717003	Ε. Σαρτόρι	Δ-3	NAI	NAI	OXI	63	51	46	
7ο	Ειδικά θέματα της Ρωσικής γλώσσας - διδακτικές ασκήσεις I	717005	Ο. Αρώνη, Ο. Ποσνακίδου	Ε-3	NAI	NAI	NAI	56	32	27	
7ο	Βουλγαρική Γλώσσα V	717101	Γκ. Μπάνεβ	Φ-3	NAI	NAI	OXI	24	19	17	
7ο	Ουκρανική Γλώσσα V	717102	Ο. Αρώνη	Φ-3	NAI	NAI	OXI	11	7	5	
7ο	Πολωνική Γλώσσα V	717109	B. Goralevska	Φ-3	NAI	NAI	NAI	4	2	2	
7ο	Ιστορία της Σοβιετικής Ένωσης	717107	Η. Πετρόπουλος	Δ-3	NAI	NAI	OXI	47	36	29	
7ο	Εκπαιδευτική Αξιολόγηση	717108	Α. Βέρδης	Δ-3	NAI	NAI	NAI	34	23	18	
7ο	Ρωσική γλώσσα . Υφολογία	718002	Ε. Αντρεϊτσένκο, Γ. Μπορίσοβα	Δ-3	NAI	NAI	OXI	55	44	39	
8ο	Λαογραφία των Ανατολικών Σλάβων	718001	Ο. Αρώνη	Δ-3	NAI	NAI	OXI	51	25	20	

8ο	Σοβιετική λογοτεχνία - Σοσιαλιστικός ρεαλισμός	718003	Ε. Στεργιοπούλου	Δ-3	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	63	48	41	
8ο	Ειδικά θέματα της Ρωσικής γλώσσας - διδακτικές ασκήσεις II	718005	Ο. Αρώνη, Ο. Ποσνακίδου	Ε-3	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	41	27	23	
8ο	Ζητήματα ελληνορωσικών διαπολιτισμικών σχέσεων	718104	Ο. Αλεξανδροπούλου	Δ-3	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	30	16	11	
8ο	Η Νοτιοανατολική Ευρώπη υπό ξένη κυριαρχία (1400-175)	718110	Π. Σοφούλης	Δ-3	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	43	29	26	
8ο	Ευρωπαϊκά Πνευματικά Ρεύματα του 20ου αιώνα III	718112	Ε. Στεργιοπούλου	Δ-3	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	40	31	27	
8ο	Ο Πολιτισμός του Βιβλίου στα Μεσαιωνικά Βαλκάνια	718111	Ε. Μίνεβα	Δ-3	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	58	52	47	
8ο	Βουλγαρική Γλώσσα VI	718101	Γκ. Μπάνεβ	Φ-3	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	20	14	11	
8ο	Πολωνική Γλώσσα VI	718108	Β. Goralevska	Φ-3	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	3	2	2	
8ο	Ουκρανική Γλώσσα VI	718102	Ο. Αρώνη	Φ-3	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	8	4	4	

* Από το ακαδ. έτος 2014-15 το Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών έχει θεσμοθετήσει τη διαδικασία αξιολόγησης των μαθημάτων και διδασκόντων από τους φοιτητές μέσω ερωτηματολογίων που συμπληρώνονται στη διάρκεια της εξεταστικής περιόδου. Για τεχνικούς λόγους, στην πρώτη αξιολόγηση από τους φοιτητές δεν στάθηκε δυνατό να συμπεριληφθούν ερωτηματολόγια για όλα τα μαθήματα του τρέχοντος έτους. Η πιλοτική εφαρμογή της διαδικασίας συμπεριέλαβε μόνο τα μαθήματα του Τμήματος και από αυτά μόνο τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου στα 1-2 και 4^ο έτη σπουδών. Βλ. 4.1 και Παράρτημα 3, όπου παρατίθεται δείγμα του ερωτηματολογίου που διανεμήθηκε.

Πίνακας 13.1 Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Πίνακας 13.2 Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Πίνακας 14. Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΜΔΕ)

Το ΤΣΣ δεν έχει ΠΜΣ.

Πίνακας 15. Αριθμός Επιστημονικών δημοσιεύσεων των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος

	A	B	Γ	Δ	E	ΣΤ	Z	H	Θ	I
Τρέχον έτος – 5 (2010-11)		2		1			1	4	2	
Τρέχον έτος – 4 (2011-12)	1	2						5	6	
Τρέχον έτος – 3 (2012-13)		1	4			1		4	4	1
Τρέχον έτος -2 (2013-14)		4	1	1	3	2	1	3	7	1
Προηγ. έτος (2014-15)	1	9	1	5	2	6	2	6	2	5
Τρέχον έτος (2015-16)	1	6	4	3	5	5	1	4	3	2
Σύνολο	3	24	10	10	10	14	5	26	24	9

Επεξηγήσεις:

A = Βιβλία/μονογραφίες

B = Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές

Γ = Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές

Δ = Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές

E = Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές

ΣΤ = Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους

Z = Συλλογικοί τόμοι στους οποίους επιστημονικός εκδότης είναι μέλος Δ.Ε.Π. του Τμήματος

H = Άλλες εργασίες

Θ = Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που δεν εκδίδουν πρακτικά

I = Βιβλιοκρισίες που συντάχθηκαν από μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος

Πίνακας 16. Αναγνώριση του ερευνητικού έργου του Τμήματος

	A	B	Γ	Δ	Ε	ΣΤ
2010-11	10	1			2	3
2011-12	5	2		1	1	5
2012-13	8		1	5	1	5
2013-14	9	2	2	6	2	5
2014-15	7	1	1	1	3	4
Τρέχον έτος (2015-16)	7	1	1	7	3	8
Σύνολο	46	7	4	20	12	30

Επεξηγήσεις:

A = Ετεροαναφορές

B = Αναφορές του ειδικού/επιστημονικού τύπου

Γ = Βιβλιοκρισίες τρίτων για δημοσιεύσεις μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος

Δ = Συμμετοχές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων

Ε = Συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών

ΣΤ = Προσκλήσεις για διαλέξεις

Πίνακας 17. Διεθνής Ερευνητική/Ακαδημαϊκή Παρουσία Τμήματος

		2015-2016	Τρέχον έτος – 1	Τρέχον έτος – 2	Τρέχον έτος – 3	Τρέχον έτος – 4	Σύνολο
Αριθμός συμμετοχών σε διεθνή ανταγωνιστικά ερευνητικά προγράμματα	Ως συντονιστές						
	Ως συνεργάτες (partners)		1		1	1	
Αριθμός μελών ΔΕΠ με χρηματοδότηση από διεθνείς φορείς ή διεθνή προγράμματα έρευνας							
Αριθμός μελών ΔΕΠ με διοικητικές θέσεις σε διεθνείς ακαδημαϊκούς/ερευνητικούς οργανισμούς ή επιστημονικές εταιρείες		1	1				

9. Παραρτήματα

Κατάλογος δημοσιευμάτων των μελών ΔΕΠ του Τμήματος Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών.

A. ΒΙΒΛΙΑ-ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΕΣ

2012

Sophoulis, P. *Bulgaria and Byzantium, 775-831*. Brill: Leiden / Boston 2012.

2016

Μίνεβα, Ε. - Πολέμης, Ι., *Βυζαντινά υμνογραφικά και αγιολογικά κείμενα*, εκδ. «Κανάκη», Αθήνα 2016.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΕΣ ΑΥΤΟΤΕΛΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ [στον Πίν. 15 αποτυπώθηκαν στην κατ.Η']:

2011

Αλεξανδροπούλου, Ο. : Μήτσος Αλεξανδρόπουλος, *Ο Μαγιακόφσκι. Τα εύκολα και τα δύσκολα*. Αθήνα 2011, Εκδόσεις Γκοβόστη.

2013

Ιωαννίδου, Α. : Αλεξάντρ Γκριν, *Τα πορφυρά πανιά*. Μετ. Ιοκάστη Καμμένου, Επιμ. Αλεξάνδρα Ιωαννίδου, Γιώτα Κριτσέλη, επίμετρο Αλεξάνδρα Ιωαννίδου. Αθήνα 2013: Εκδ. «Κίχλη».

Στεργιοπούλου, Ε. : Τατιάνα Μπορίσοβα, *Ρωσική Γραμματική στα Ελληνικά*, Αθήνα 2013, εκδ. «Perugia».

2015

Αλεξανδροπούλου, Ο. : *Святоῦ Спириδону - Άγιος Σπυρίδων. Ο ναός και η λατρεία του στην Κέρκυρα*. Επιμ. της ρωσικής έκδοσης. Ι. Μητρόπολις Κερκύρας, Παξών και Διαποντίων νήσων, Κέρκυρα 2015, εκδ. «Τοπίο» (υπό έκδοση).

Αλεξανδροπούλου, Ο. : Μήτσος Αλεξανδρόπουλος, *Περισσότερη ελευθερία. Ο Τσέχοφ*.
Αθήνα 2015, Εκδόσεις Γκοβόστη (υπό έκδοση).
Βλ. επίσης πιο κάτω, Ζ'.

B. ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΜΕ ΚΡΙΤΕΣ

2010

Στεργιοπούλου, Ε., «Киевлянин путешественник и паломник», *Новая книга России*,
11 (2010), 8-14.

2011

Ioannidou, A., “Travel Writing: Greek Intellectuals in the Soviet Union”. *Colloquia
Balkanica 1*, Βαρσοβία 2011:129-148.

Sophoulis, P., “Byzantium’s search for an ally in the former Avar territories in the early Middle
Ages”, *Bulgaria Mediaevalis 2* (2011), 399-407.

2012

Mineva, E., “Problems of the Critical Edition of the Byzantine and Slavonic Services”,
Scripta & E-scripta 10-11 (2012), 227-235.

2013

Ioannidou, A., “Literature against Concealment and Distortion, or: The True Story of the
“Egejci”. *Colloquia Balcanica 2*, Βαρσοβία 2013: 389-413.

Ιωαννίδου, Α., «Ο νέος ελληνικός εθνικισμός. Η «κακιά» Ευρώπη, η «φίλη» Ρωσία και η
«ξεχασμένη» Αμερική.» *Foreign Affairs* Αθήνα, Ιούλιος 2013:
*<http://www.foreignaffairs.gr/articles/69389/aleksandra-ioannidou/o-neos-ellinikos-ethnikismos?page=show>

Μίνεβα, Ε. „Службите за св. Петка в гръцките кодекси от колекцията на ЦСВП „Ив.
Дуйчев” /Οι ακολουθίες για την αγία Παρασκευή στους ελληνικούς κώδικες του Κέντρου
Σλαβοβυζαντινών Σπουδών Ιβάν Ντούϊτσεβ», Conférence Scientifique Internationale “Le
Dialogue Culturel entre L’ Orient et l’Occident”, *ANNUAIRE de L’Université de Sofia “St.
Kliment Ohridski”*, Centre de Recherches Slavo-Byzantines “Ivan Dujčev” 98 (17), 2013,
299-307.

Μίνεβα, Ε., „Предложения за канонизация на светци през XVв. – Примери от византийската, старобългарската и старосръбската литература” /Протάσεις αγιοποίησης κατά τον ΙΕ΄αι. - παραδείγματα από τη Βυζαντινή, μεσαιωνική Βουλγαρική και Σερβική γραμματεία/, *Старобългарска литература* 48 /2/ (2013), 196-208.

Στεργιοπούλου, Ε., «Закинф. Трехкратное “освобождение”», *Новая книга России*, 11/2013, Москва, 26-27.

2015

Ioannidou, A., «Dostoevsky and the Death Penalty». *Dostoevsky monographs*, vol. 6, 2015: 144-161.

Ioannidou, A., «Import of Soviet censorship into Greece, or how Greek intellectuals had to stand trial for the publication of a Soviet short story which was condemned by Khrushchev», *Colloquia Balcanica 3*, Βαρσοβία 2015.

Στεργιοπούλου, Ε., «Первая мировая война: сто лет спустя», *Роман-журнал XXI век. № 2*, 2015, εκδ. Ένωσης Συγγραφέων Ρωσίας, Μόσχα.

Αλεξανδροπούλου, Ο., «Συνέχειες και ανατροπές στη ρωσική παράδοση του *οδοιπορικού* στον ελληνικό κόσμο: ο Νικολάι Μπλαγκοβέσενски, *Россия и Христианский Восток VI*, Μόσχα.

Μίνεβα, Ε., «Службата за св. Петка Търновска в препис от ръкопис на Пловдивската митрополия» /Η ακολουθία για την αγία Παρασκευή των Επιβατών σε αντίγραφο της μητρόπολης του Πλόβντιβ/, *Bulgaria mediaevalis* (2015), 257-265

Μίνεβα, Ε. «Ένας κώδικας με μονόγραμμα των Παλαιολόγων (Conventi Soppressi B.1, Camaldoli 1214), *Parekbolai 5* (2015), 121-134.

Μίνεβα, Ε. «Византийското пространно житие за св. Петка Епиватска (ВНГ 1420z) като извор за химнотворчеството на светицата» /Ο βυζαντινός βίος της αγίας Παρασκευής των Επιβατών ως πηγή για την υμνογραφία της αγίας/, *Старобългарска литература* (2015), 117-130

Sophoulis, P. «Incorporating the other: Shaping the identity of the Christian community in early Medieval Bulgaria», *Cyrillomethodianum 20* (2015), 63-74

2016

Μίνεβα, Ε., «Был ли Ярославом Мудрым υιός τῶ ἄρχοντι Ῥωσίας в Византийском пространном житии св. Параскевы Эпиватской (ВНГ³ 1420z) », *Byzantinoslavica LXXIV/ 1-2* (2016), 175-189.

Sophoulis, P., «Byzantine Chronicles and their South Slavonic translations in the 14th century», *Cyrrillomethodianum* 21 (2016), 199-213.

Sophoulis, P., «Bandits and pirates in the Medieval Balkans: Some evidence from hagiographical texts», *Bulgaria Mediaevalis* 7 (2016), 339-351.

Γ. ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΧΩΡΙΣ ΚΡΙΤΕΣ

2012

Ιωαννίδου, Α., «Τα ποιήματα είναι η καλή πλευρά της σιωπής». Βισλάβα Σιμπόρσκα (1923-2012), *The Athens Review of Books*, τχ. 27, Μάρτιος 2012: 11-13.

Ιωαννίδου, Α., « Η αρχή του τέλους της σοβιετικής λογοκρισίας στην Ελλάδα — Τρία σημαντικά βιβλία για τις πολιτικές διώξεις στην ΕΣΣΔ», *The Athens Review of Books*, τχ. 29, Μάιος 2012: 8-12.

Ιωαννίδου, Α., «Ο ψυχαναγκασμός του best seller author — Ορλάντο Φίτζες: Δεινός συγγραφέας και «γιάπης» ιστορικός», *The Athens Review of Books*, τχ. 31, Ιούλιος-Αύγουστος 2012: 22-24.

Ιωαννίδου, Α., «Αναμνήσεις από τη «Χώρα των Θαυμάτων» (α΄). Ένας Γάλλος και τέσσερις Έλληνες συγγραφείς στην ΕΣΣΔ», *The Athens Review of Books*, τχ. 34: 38- 42, Νοέμβριος 2012, και (β΄) τχ. 35, Δεκέμβριος 2012: 55-58.

2013

Ιωαννίδου, Α., «Η μετάφραση ως «μετεμψύχωση»: Άρης Αλεξάνδρου - Λέων Τολστόυ», *The Athens Review of Books*, τχ. 37, Φεβρουάριος 2013: 21-25.

2015

Ιωαννίδου, Α., «Κρατικό βραβείο μετάφρασης της μετάφρασης», *The Athens Review of Books*, τχ. 63, Ιούνιος 2015: 27-29.

Ιωαννίδου, Α., «Η εξέγερση της Κρονστάνδης» (Παρουσίαση της νέας έκδοσης του βιβλίου του Άρη Αλεξάνδρου «Η εξέγερση της Κρονστάνδης», εκδ. «Πανοπτικόν» 2015) , *The Athens Review of Books*, 2015, τχ. 64, Ιούλιος 2015: 22-23.

Ιωαννίδου, Α., «Μετάφραση από τα πολωνικά 10 ποιημάτων του Πολωνού ποιητή Τσέσλαβ Μίλος», *The Athens Review of Books*, τχ. 60, Μάρτιος 2015: 11-14.

2016

Sophoulis, P., «The Mongol invasion of Croatia and Serbia in 1242», *Fragmenta Hellenoslavica* 2 (2015), 251-278

Ιωαννίδου, Α., «Το αδύνατο άλμα προς την ελευθερία. Το άτομο στη σκιά της Ιστορίας. Μέσα Σελίμοβιτς, *Ο δερβίσης και ο θάνατος.*» *The Athens Review of Books*, τχ. 70, Φεβρουάριος 2016: 38-39.

Δ. ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΕ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΜΕ ΚΡΙΤΕΣ

2011

Αλεξανδροπούλου, Ο., «Οι Ρωσικές αναμνήσεις και άλλα πρώιμα «Ρωσικά» του Θεόδωρου Βελλιανίτη. Πρακτικά Α΄ Διεθνούς Συνεδρίου *Ρωσία και Μεσόγειος (Αθήνα, 19-22 Μαΐου 2005)*. ΕΚΠΑ – Εκδόσεις «Ηρόδοτος», Αθήνα 2011, τ.Β΄, σσ. 327-336.

2014

Μίνεβα, Ε. “Един гръцки календар от 1914г.“ / Ένα ελληνικό ημερολόγιο του 1914/, 20 години специалност „Новогръцка филология“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ /20 χρόνια του Τμήματος Νεοελληνικής φιλολογίας του Πανεπιστημίου της Σόφιας Σβετί Κλίμεντ Όχριντσκι/, *Studia Classica Serdicensia* VI (2014), σσ. 191-220.

2015

Ιωαννίδου, Α., «Σκέψεις και διαπιστώσεις σχετικά με τη ρωσόφωνη μεταναστευτική λογοτεχνία στην Ελλάδα.» Πρακτικά Συνεδρίου *Ξένοι Μετανάστες στην Ελλάδα. Πληγή ή πρόοδος; (2010, 10-11 Δεκεμβρίου)* Εκδόσεις Εταιρείας Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Παιδείας, Αθήνα 2015.

Mineva, E. - I. Polemis, “The poem of St. Cyril for St. Gregory the Theologian: A Byzantine epigram”, στο Α.Α. Ταχιάος - Α. Δεληκάρη (επιμ.), Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο «Κύριλλος και Μεθόδιος: Το Βυζάντιο και ο κόσμος των Σλάβων», Θεσσαλονίκη 2015, σσ. 465-470.

Σοφούλης, Π., «Το σλαβικό σχέδιο του Βυζαντίου και η εξάπλωση του χριστιανισμού στην Βουλγαρία τον 9^ο αιώνα», στο Α.Α. Ταχιάος - Α. Δεληκάρη (επιμ.), Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο *Κύριλλος και Μεθόδιος: Το Βυζάντιο και ο κόσμος των Σλάβων*, Θεσσαλονίκη 2015, σσ. 622-632.

Υπό έκδοση

- Στεργιοπούλου, Ε., «Πρωτοσλαβική γλωσσική παρουσία στον Βόρειο Παρευξέινο Χώρο», Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου «Σλάβοι- Ρώσοι λεξικογράφοι του ΧΙΧ και ΧΧ αιώνα, στην Ρωσία και το εξωτερικό», αφιερωμένο στον Ακαδημαϊκό Ι. Ι. Σρεζνιέβσκι (Μόσχα, 20-28 Φεβρουαρίου 2013, Ένωση Συγγραφέων της Ρωσίας).
- Στεργιοπούλου, Ε., «Русская эмиграция в Греции. Краткий исторический экскурс» («Η ρωσική διασπορά στην Ελλάδα. Σύντομη ιστορική αναδρομή». Ανακοίνωση στην Ημερίδα με θέμα «Τα κέντρα της πνευματικής και πολιτιστικής ζωής της Ρωσικής διασποράς στην Αθήνα», Ίδρυμα «Α. Σολζενίτσιν» - Τμήμα Σλαβικών Σπουδών ΕΚΠΑ, Μόσχα.
- Στεργιοπούλου, Ε., «Η συμβολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στον διαπολιτισμικό διάλογο Ρωσίας – Ελλάδος», ανακοίνωση στο Διεθνές Συνέδριο με θέμα «Ελληνο-Ρωσικές πολιτισμικές σχέσεις κατά την νεώτερη και σύγχρονη περίοδο», Πανεπιστήμιο Λομονόσσοφ Μόσχας - Τμήμα Σλαβικών Σπουδών ΕΚΠΑ, Μόσχα.

Ε. ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΕ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΧΩΡΙΣ ΚΡΙΤΕΣ

2014

- Μίνεβα, Ε., «Ο μητροπολίτης Κυπριανός (περ. 1330-1406), πιθανός μεταφραστής-διασκευαστής της «Ανόνημης ρωσικής περιγραφής της Κωνσταντινούπολης», στο: *Σλάβοι και Ελληνικός Κόσμος. Πρακτικά Α΄ Επιστημονικής Ημερίδας Τμήματος Σλαβικών Σπουδών Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών*, εκδ. Πελεκάνος, Αθήνα 2014, σσ., σσ. 101-108.
- Σοφούλης, Π., «Σύντομες παρατηρήσεις για την ανάπτυξη των ελληνο-σλαβικών σπουδών στον ελλαδικό χώρο», στο: *Σλάβοι και Ελληνικός Κόσμος. Πρακτικά Α΄ Επιστημονικής Ημερίδας Τμήματος Σλαβικών Σπουδών Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών*, εκδ. Πελεκάνος, Αθήνα 2014, σσ. 240-242.
- Στεργιοπούλου, Ε., «Ο Ιωάννης Κομνηνός και ο Βασίλειος Μπάρσκι», στο: *Σλάβοι και Ελληνικός Κόσμος. Πρακτικά Α΄ Επιστημονικής Ημερίδας Τμήματος Σλαβικών Σπουδών Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών*, εκδ. Πελεκάνος, Αθήνα 2014, σσ. 183-199.

Υπό έκδοση

Στεργιοπούλου, Ε., «Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, εκατό χρόνια μετά», Β΄ Επιστημονική Ημερίδα του Τμήματος Σλαβικών Σπουδών σε συνεργασία με το Ίδρυμα Αλεξάνδρου Σολζενίτσιν «Εκατό χρόνια από την έναρξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Η ρωσική διασπορά στον Ελλαδικό χώρο και στα Βαλκάνια» (Αθήνα, 20. 06.2014).

ΣΤ. ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΥΣ ΤΟΜΟΥΣ

2013

Mineva, E., “References to the Monastery of Pantokrator in Old Slavic Literature (14th- 15th c.)”, The Pantokrator Monastery in Constantinople. *Byzantinisches Archiv* B. 27, De Gruyter 2013, 83-96.

2014

Μίνεβα, Ε., «Η μεσαιωνική βουλγαρική και σερβική γραμματεία», στο Π. Σοφούλης και Α. Παπαγεωργίου (επιμ.), *Μεσαιωνικός σλαβικός κόσμος*, εκδ. Ηρόδοτος (Mediaevalia I), Αθήνα 2014, σσ. 275-300.

Σοφούλης, Π., «Η Μεσαιωνική Βουλγαρία», στο Π. Σοφούλης και Α. Παπαγεωργίου (επιμ.), *Μεσαιωνικός σλαβικός κόσμος*, εκδ. Ηρόδοτος (Mediaevalia I), Αθήνα 2014, σσ. 57-104.

Αλεξανδροπούλου, Ο., «Παρουσίαση Αφιερώματος του περιοδικού *Θέματα Λογοτεχνίας* στον Λέοντα Τολστόι»: *Επίσημοι Λόγοι. Πρυτανεία Θεοδοσίου Ν. Πελεργίνη 2010-2014*, τ.36 (μέρος Α΄), ΕΚΠΑ, 2014.

Ιωαννίδου, Ο., «Ο Τολστόι ως διανοούμενος»: *Επίσημοι Λόγοι. Πρυτανεία Θεοδοσίου Ν. Πελεργίνη 2010-2014*, τ.36 (μέρος Α΄), ΕΚΠΑ, 2014.

2015

Ioannidou, A., «Blaže Koneski, his successors and the peculiar narrative of a „late standardization“ in the Balkans». Στον τιμητικό τόμο για τα 65α γενέθλια του καθ. Wolfgang Dahmen: Th. Kahl, J. Kramer, E. Prifti (Hg.), *Romanica et Balcanica*. München 2015: 367-376.

2016

Σοφούλης, Π. «Η εξέλιξη των Βυζαντινών σπουδών στην ανατολική Κεντρική Ευρώπη», στο: Π. Σοφούλης – Μ. Λίτινα – Χ. Καρανάσιος (επιμ.), *Από Καρδίας. Αφιερωματικός τόμος εις μνήμην Δημητρίου Χ. Πάντου*, εκδ. Ελληνικής Επιτροπής Σπουδών ΝΑ Ευρώπης, Αθήνα 2016, σσ. 419-448.

Ioannidou, A., «Import of Soviet Censorship into Greece, or How Greek Intellectuals Had to Stand Trial for the Publication of a Soviet Short Story Which Was Condemned by Khrushchev», *Jolanta Sujeczka, Krzysztof Usakiewicz (eds.), The Image of Russian in the Balkans*. Warsaw-Bellerive sur Allier 2016, 243-253.

Ζ. ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΙ ΤΟΜΟΙ ΣΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΕΚΔΟΤΗΣ/ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΕΙΝΑΙ ΜΕΛΟΣ Δ.Ε.Π. ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

2011

Αλεξανδροπούλου Ο., *Αφιέρωμα: Λέων Τολστόι. Θέματα λογοτεχνίας. Τετράμηνο περιοδικό Λογοτεχνίας, Θεωρίας της Λογοτεχνίας και Κριτικής, τχ.45 (Σεπτέμβριος- Δεκέμβριος 2010)*.

2014

Σοφούλης, Π., *Σλάβοι και Ελληνικός Κόσμος. Πρακτικά Α' Επιστημονικής Ημερίδας Τμήματος Σλαβικών Σπουδών Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών*, εκδ. Πελεκάνος, Αθήνα 2014.

Σοφούλης, Π. (σε συνεργασία με την Αγγ. Παπαγεωργίου), *Μεσαιωνικός σλαβικός κόσμος*, εκδ. Ηρόδοτος (Mediaevalia I), Αθήνα 2014.

2016

Σοφούλης, Π. (σε συνεργασία με τους Χ. Καρανάσιο και Μ. Λίτινα), *Από Καρδίας. Αφιερωματικός τόμος εις μνήμην Δημητρίου Χ. Πάντου*, (επιμ. με τους Χ. Καρανάσιο, Μ. Λίτινα), εκδ. Ελληνικής Επιτροπής Σπουδών Νοτιοανατολικής Ευρώπης, Αθήνα 2016.

Η. ΑΛΛΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ [βλ. και πιο πάνω, επιμέλειες]

2010

Αλεξανδροπούλου, Ο., Μεταφράσεις στα ρωσικά για τον τόμο «СИНΑКСИС». *Искусство Греции XV-XX веков. Иконы на дереве и бумаге/ "SYNAXIS". Greek Art 1450-2000. Icons on Wood and Paper.* The State Pushkin Museum of fine Arts – The Benaki Museum – The Alexander S. Onassis Foundation. Αθήνα 2010.

Ιωαννίδου, Α., Μετάφραση από τα πολωνικά του βιβλίου: Ryszard Karusiński, *Autoportret reportera.* Αθήνα 2010: εκδ. «Μεταίχμιο».

2011

Αλεξανδροπούλου, Ο., Μεταφράσεις στα ρωσικά για την Έκθεση «ГОРА АФОН. ОБРАЗЫ СВЯТОЙ ЗЕМЛИ. Уникальные фотографии из собрания Афонского монастыря» (Όρος Άθω. Εικόνες της Αγίας γης. Μοναδικές φωτογραφίες από τη συλλογή Αγιορειτικής μονής») του Κρατικού Ιστορικού Μουσείου Μόσχας (Νοέμβριος 2011) και τον ομότιτλο τόμο, Μόσχα, εκδ. «Индрик», 2011.

Ιωαννίδου, Α., Μετάφραση από τα ρωσικά του θεατρικού μονολόγου του Λιθουανού σκηνοθέτη και συγγραφέα Τσέζαρις Γκραουζίνις, με τίτλο «Στη Ζυστίν» που ανέβηκε στην Αθήνα, στο Θέατρο των Εξαρχείων το 2010, καθώς και στην Πάτρα και τη Θεσσαλονίκη το 2011 και το 2014 αντίστοιχα.

Ιωαννίδου, Α., Μετάφραση από τα ρωσικά του θεατρικού έργου του Λιθουανού Τσέζαρις Γκραουζίνις με τίτλο Déjà vu που ανέβηκε τον Φεβρουάριο-Μάρτιο 2011 από το ΔΗΠΕΘΕ.

Ιωαννίδου, Α., Μετάφραση από τα πολωνικά του βιβλίου: Ryszard Karusiński, *Inny.* («Ο άλλος»). Αθήνα 2011: «Μεταίχμιο».

2012

Αλεξανδροπούλου, Ο., Μετάφραση στα ρωσικά του τόμου *Μοναστήρι Κερκυры (Κορφυ) – Μοναστήρια της Κέρκυρας.* Σε συνεργασία με την Τατιάνα Μπορίσοβα. Ι. Μητρόπολις Κερκύρας, Παξών και Διαποντίων νήσων, Κέρκυρα 2012, εκδ. «Τοπίο».

Sophoulis, P., “Bulgaria and Bulgars”, in: R. S. Bagnall (ed.), *The Encyclopedia of Ancient History*, Wiley-Blackwell, Malden, MA 2012, vol. 2, pp. 125-128.

2013

Ιωαννίδου, Α., «Η μαγική παντοδυναμία της μυθοπλασίας: Ο Αλεξάντρ Γκριν και τα *Πορφυρά Πανιά*» Επίμετρο στο: Αλ. Γκριν, *Τα πορφυρά πανιά.* Αθήνα 2013: 154-195.

Ιωαννίδου, Α., Μετάφραση από τα ρωσικά του βιβλίου: Aleksandr Skorobogatov, *Seržant Bertrand*. («Ο διαβολικός λοχαγός Μπερτράν»). Αθήνα 2013: εκδ. «Καστανιώτης».

2014

Ιωαννίδου, Α., Μετάφραση από τα ρωσικά του διηγήματος του Αλεξάντρ Γκριν, «Παράθυρο στο δάσος», *The Athens Review of Books*, τχ. 51, Ιούνιος 2014: 31-33.

2015

Αλεξανδροπούλου, Ο., Μετάφραση από τα ρωσικά της νουβέλας «Σόνια» της Τατιάνας Τολστάγια για τη θεατρική παράσταση του Άλβις Χερμάνις, Νέο Θέατρο της Ρίγας, Φεστιβάλ Αθηνών, 16-18 Ιουνίου 2015.

Στεργιοπούλου, Ε., Μετάφραση από τα ρωσικά στα ελληνικά: Греков (Палеолог), *Жизнь и странствования Василия Григорьевича Барского*. (Ο βίος και οι περιηγήσεις του Βασίλη Γρηγόριεβιτς Μπάρσκη) С.-Петербургъ, Τυπογραφία Π. Π. Соϊкина, Вознесенский пр. № 47, (Αγ. Πετρούπολις, Τυπογραφείο Π.Π. Σόϊκιν, Λεωφ. Βοζνεσένσκι 47), 1892, σελ. 45 (υπό έκδοση).

Ιωαννίδου, Α., Μετάφραση από τα πολωνικά 10 ποιημάτων του Πολωνού ποιητή Τσέσλαβ Μίλος, *The Athens Review of Books*, τχ. 60, Μάρτιος 2015: 11-14.

Ιωαννίδου, Α., Μετάφραση από τα ρωσικά της νουβέλας του Α.Π. Τσέχοφ: “Skripka Rotšil’da” («Το βιολί του Ρότσίλντ»), Αθήνα 2015: «Άγρα».

Ιωαννίδου, Α., Μεταφορά στα ελληνικά (από τα γερμανικά) της μεθόδου εκμάθησης της ρωσικής γλώσσας με τίτλο “Jasno”, για το επίπεδο Α1, από τις εκδόσεις “Klett”. Υπό έκδοση, Αθήνα-Μόναχο: Klett 2015.

Ιωαννίδου, Α., Μετάφραση και επίμετρο στο βιβλίο: Michail Bulgakov, *Zapiski junogo vrača*. (Ελληνικός τίτλος: *Σημειώσεις ενός νεαρού γιατρού*). Αθήνα: «Ποικίλη Στοά»

Ιωαννίδου, Α., Μετάφραση του: Α.Π. Τσέχοφ, *Skripka Rotšil’da* (ελληνικός τίτλος: «Το βιολί του Ρότσίλντ»), Αθήνα 2015: «Άγρα».

Ιωαννίδου, Α., Επίμετρο: «Μιχαήλ Μπουλγκάκωφ: Ο μαιτρ και η ιατρική, η επανάσταση, ο δικτάτορας». *Μιχαήλ Μπουλγκάκωφ, Σημειώσεις ενός νεαρού γιατρού*. Αθήνα: «Ποικίλη Στοά» 2015: 7-16.

2016

Ιωαννίδου, Α., Μετάφραση και πρόλογος στο βιβλίο *Λέων Τολστόι, Για τον Σαίξπηρ και το δράμα*. Αθήνα: «Μίνωας» 2016. Πρόλογος: «Τολστόι και Όργουελ: ή δύο επάλληλες εξεγέρσεις με αφορμή τον Σαίξπηρ», αυτόθι 7-22.

Ιωαννίδου, Α., Μετάφραση: Svetlana Alexievic, *Vremja sèkond hand*. (Ελληνικός τίτλος: *Το τέλος του κόκκινου ανθρώπου*.) Αθήνα: «Πατάκης» 2016.

Ιωαννίδου, Α., Μετάφραση του βιβλίου: Fjodor M. Dostoevskij, *Son smešnogo čeloveka. Belye noči*. (Ελληνικός τίτλος: *Το όνειρο ενός γελοίου ανθρώπου. Λευκές νύχτες*.) Αθήνα: «Μίνωας» 2016.

Ιωαννίδου, Α.,

Μετάφραση του βιβλίου: Robert Musil, *Über die Dummheit*. (Ελληνικός τίτλος: *Περί βλακείας*.) Αθήνα: «Μίνωας» 2016.

Θ. ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΣΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ (ΜΕ ΚΡΙΤΕΣ) ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΚΔΙΔΟΥΝ ΠΡΑΚΤΙΚΑ.

2011

Mineva, E., “Problems of the Critical Edition of the Byzantine and Slavonic Services”, 22nd International Congress of Byzantine Studies, Sofia, 22-27 August 2011.

Sophoulis, P., “Byzantine coin-circulation in early medieval Bulgaria (mid 8th - early 9th century), 22nd International Congress of Byzantine Studies, Sofia, 22-27 August 2011.

Στεργιοπούλου, Ε., «Ο ορθόδοξος ναύαρχος Ουσακόφ στα Επτάνησα»: Ανακοίνωση στο I Διεθνές Κοινωνικό Φόρουμ «Ρωσική Εβδομάδα στην Κέρκυρα» / Ελληνο-ρωσικό Συνέδριο «Θεόδωρος Ουσακόφ και Ιωάννης Καποδίστριας. Πρώτο Νεοελληνικό Εθνικό Κράτος. Ιστορία και Σύγχρονη Εποχή», Κέρκυρα, 5-10/10/2011.

2012

Ioannidou, A., „Blaže Koneski, his Successors, and the Peculiar Narrative of a Late Standardization in the Balkans”, ανακοίνωση στο Συνέδριο της INALCO με τίτλο: Processus et typologie de standardisation linguistique : Balkans et Méditerranée – Παρίσι, 6-7 Απριλίου 2012.

Ioannidou, A., “Russia and the new Greek Nationalism”, *3rd International Workshop on Europe and the Balkans*, 8-13.5.2012, Croatia, island Brac, που οργανώθηκε από το *Network for Media and Memoria in South-Eastern Europe* και το πανεπιστήμιο της Λιουμπλιάνα.

Ioannidou, A., “Die deutsche Slawistik in und über Griechenland“, 12. Tagung der Arbeitsgemeinschaft für Neogräzistik in Deutschland, Αμβούργο 21-23 Ιουνίου 2012.

Sophoulis, P., “Bulgaria beyond the Danube: shaping the identity of a frontier society”, 47th International Congress on Medieval Studies, Kalamazoo Michigan, May 10-13 2012.

Sophoulis, P., “The Chronicle of Theophanes and the Byzantine-Bulgar wars of the eighth and ninth century”, *The Chronicle of Theophanes: sources, composition and transmission. An International Workshop*, Collège de France, Paris, September 14-15 2012.

Στεργιοπούλου, Ε., «Διαχρονική αξία του μεγάλου πολιτικού και διπλωμάτη Ιωάννη Καποδίστρια»: Ελληνο-ρωσικό Συνέδριο «Ιωάννης Καποδίστριας, ένας ήρωας του καιρού του», Κέρκυρα, Διεθνές Κοινωνικό Φόρουμ «Ρωσική Εβδομάδα στα Ιόνια Νησιά», 8/10/2012.

Στεργιοπούλου, Ε., «Ο Ουσακόφ στην Κεφαλονιά»: Ελληνο-ρωσικό Συνέδριο «Κεφαλονιά – Ρωσία. Ιστορία και σήμερα», Κέρκυρα, Διεθνές Κοινωνικό Φόρουμ «Ρωσική Εβδομάδα στα Ιόνια Νησιά», 10/10/2012.

Στεργιοπούλου, Ε., «Ζάκυνθος. Τρεις απελευθερώσεις»: Ελληνο-ρωσικό Συνέδριο «Ζάκυνθος – Ρωσία. Ιστορία και σήμερα», Κέρκυρα, Διεθνές Κοινωνικό Φόρουμ «Ρωσική Εβδομάδα στα Ιόνια Νησιά», 12/10/2012.

2013

Александропулу, О., «“История государства российского” Н. М. Карамзина как стимул, фонд и объект греко-русских штудий», Вторая Международная конференция по классической, византийской и новогреческой филологии, Москва, 15-17 апреля 2013.

Αλεξανδροπούλου, Ο, «Η *Ιστορία της Ρωσίας* του Ν. Καραμζίν και η ελληνική της μετάφραση. Νέα στοιχεία», 3ο Ελληνο-Ρωσικό Κοινωνικό Φόρουμ, Αθήνα, 16-17 Σεπτεμβρίου 2013.

Μίνεβα, Ε., “Едновременното почитане на стари и нови светци. (Въз основа на непубликуваната комбинирана служба за св. мъченици Назарий, Гервасий, Протасий и Целзий и св. Петка Търновска в Cod. Vaticanus Slavus 26, XIV-XVв.)

/ Η ταυτόχρονη λατρεία παλαιών και νέων αγίων. (Βάσει αδημοσίευτης ακολουθίας για τους αγίους Ναζάριο, Γερβάσιο, Προτάσιο και Κέλσιο και για την αγία Παρασκευή τη Νέα στον Cod. Vaticanus Slav. 26, ΙΔ'-ΙΕ'αι.)/. Third International Congress of Bulgarian Studies, Sofia, 23-26 May 2013.

Στεργιοπούλου, Ε., Εισήγηση σε συνεδρία (στρογγυλό τραπέζι) για την επανάκτηση της θέσης της λογοτεχνίας και του βιβλίου στη σύγχρονη κοινωνία, Ρωσικό Κρατικό Πανεπιστήμιο Φιλίας των λαών, οργάνωση του γραφείου του Προέδρου της Ρωσικής Ομοσπονδίας, 21/11/2013.

Στεργιοπούλου, Ε., «Προσκυνητές και Θρησκευτικός τουρισμός», συνεδρία (στρογγυλό τραπέζι) με θέμα «Ο ρόλος του θρησκευτικού τουρισμού στις ρωσσο-ελληνικές σχέσεις», Ρωσική Εβδομάδα στα Ιόνια Νησιά, 5-15/10/2013.

Στεργιοπούλου, Ε., Διάλεξη με θέμα «Русистика на факультете Славистики в Афинском университете имени И. Каподистрии», στο Διεθνές Επιστημονικό – Μεθοδολογικό Σεμινάριο, Θεσσαλονίκη 14/12/2013. (βλ. περιοδικό *Русский язык за рубежом*, №2/2014 (243)).

2014

Ioannidou, A., „Slawen in der neugriechischen Literatur“, *“Slawen außerhalb der Slawia“*, Ημερίδα 21.5.2014, που διοργανώθηκε από το Ινστιτούτο Σλαβικών Σπουδών του Παν/μίου της Ιένας.

Σοφούλης, Π., «Το τέλος της βυζαντινής κυριαρχίας στα βόρεια Βαλκάνια (1180-1204)», Διεπιστημονικό Μεταπτυχιακό Σεμινάριο «Νίκος Οικονομίδης»: Το Βυζάντιο μεταξύ Ανατολής και Δύσης κατά την περίοδο των Κομνηνών και των Αγγέλων (1081-1204), Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Αθήνα, 28 Μαΐου 2014.

Στεργιοπούλου, Ε., «Ο Ναύαρχος Ουσακόφ στα Επτάνησα», στρογγυλό τραπέζι με θέμα «Ιόνιοι νήσοι – Ιστορικός χώρος συνεργασίας Ελλήνων και Ρώσων». I Διεθνές Κοινωνικό Φόρουμ «Ρωσική Εβδομάδα στα Ιόνια Νησιά». 26/09/2014.

2015

Στεργιοπούλου, Ε., «Ελλάδα, σταυροδρόμι πολιτισμών» στο Γ' Διεθνές Επιστημονικό-Πρακτικό Φόρουμ των Νέων ερευνητών, με θέμα «Γλώσσες, Πολιτισμοί, Μετάφραση». Οργάνωση: Μεταφρασταστικό Τμήμα του Κρατικού Πανεπιστημίου της Μόσχας Λομονόσοφ, Ερέτρια, 20/06/2015

Σοφούλης, Π., «Ιστορία της Βουλγαρίας κατά τους Μέσους Χρόνους», εισήγηση στο Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών με τίτλο: *Επιστημονικές και διδακτικές προσεγγίσεις στην ιστορία και τον πολιτισμό των Βαλκανικών λαών* (διοργάνωση: Ελληνική Επιτροπή Σπουδών ΝΑ Ευρώπης – Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών, ΕΙΕ), (Αθήνα, 23 Οκτωβρίου)

Σοφούλης, Π., «Βυζαντινά χρονικά και οι νοτιοσλαβικές μεταφράσεις τους τον 14ο αιώνα», εισήγηση στη Διεθνή Επιστημονική Ημερίδα (ΚΑ΄ Παύλεια) με τίτλο: *Βυζαντινά πνευματικά και πολιτιστικά πρότυπα στον σλαβικό κόσμο* (Βέροια, 6 Ιουνίου)

2016

Στεργιοπούλου, Ε., «Πολιτιστικές σχέσεις Ελλάδας-Ρωσίας». Κεντρική ομιλία κατά την τελετή για την μετονομασία του «Τμήματος Σλαβικών σπουδών» σε «Τμήμα Ρωσικής γλώσσας και φιλολογίας και Σλαβικών σπουδών», Αθήνα, 11. 11. 2016.

Στεργιοπούλου, Ε., «Ελληνορωσικές Σχέσεις και Η ρωσική διασπορά στην Ελλάδα». Ανακοίνωση στην Ημερίδα με θέμα «Ελληνορωσικές Ιστορικές Διαδρομές», που οργάνωσε ο «Ελληνορωσικός Σύνδεσμος Φιλίας και Συνεργασίας» και η «Εθνική Εταιρία των Ελλήνων Λογοτεχνών, Αθήνα, 26.11.2016.

Στεργιοπούλου, Ε., «Σύντομη αναδρομή στις ιστορικές σχέσεις Ελλάδος – Ρωσίας». Ανακοίνωση στην Ημερίδα με θέμα «Ελληνο-Ρωσικές προσεγγίσεις ναυτικής ιστορίας», που οργάνωσε το Κέντρο Ελληνο-Ρωσικών ιστορικών Ερευνών, στο Ναυτικό Μουσείο, Πειραιάς, 03.12.2016.

Σοφούλης, Π. «Το κράτος του Κιέβου και το Βυζάντιο μέσα από τα μάτια ρώσων ζωγράφων», εισήγηση στο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με τίτλο: *Βυζαντινές επιδράσεις στη Μεσαιωνική Ρωσία* " (Θεσσαλονίκη, 7-8 Δεκεμβρίου).

Sophoulis, P., «Brigandage in the Byzantine-Bulgar border», εισήγηση στο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο με τίτλο: *Byzantine-Bulgar relations during the early Middle Ages (7th-11th c.)*, (Βέλικο Τάρνοβο, Βουλγαρία, 28-29 Οκτωβρίου).

Sophoulis, P., «Banditry in the Balkans (9th-14th c.): The evidence of Saint's Lives», εισήγηση στο *23ο Διεθνές Συνέδριο Βυζαντινών Σπουδών* (Βελιγράδι, 21-27 Αυγούστου).

Σοφούλης, Π., «Οι συνεχιστές της Κυριλλο-μεθοδιανής παράδοσης στην Βουλγαρία: Κλήμης, Ναούμ, Κωνσταντίνος Πρεσλάβας», εισήγηση στην Επιστημονική Ημερίδα του με τίτλο: *Οι Θεσσαλονικείς Άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος και η προσφορά τους στον κόσμο των Σλάβων* (διοργάνωση: Κέντρο Μελέτης Πολιτιστικής Κληρονομιάς Κυρίλλου και Μεθοδίου), (Θεσσαλονίκη, 16 Μαΐου).

Mineva, E., «Is the Byzantine Vita of St. Parasceve Of Epibatae (Bhg³ 1420z) the “Lost” Vita of Deacon Vasilicos From the 12th c.? », *Διεθνές Συνέδριο Βυζαντινών Σπουδών* (Βελιγράδι, 21-27 Αυγούστου).

I. ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ ΠΟΥ ΣΥΝΤΑΧΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΜΕΛΗ Δ.Ε.Π. ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

2013

Ιωαννίδου, Α., «Η γοητεία της μελαγχολίας», (Παρουσίαση του βιβλίου της Αλεξάνδρας Ρασιδάκη, «Περί μελαγχολίας»), *The Athens Review of Books*, τχ. 40, Μάιος 2013: 11-12.

2014

Ιωαννίδου, Α., «Μια συνταγή αφανισμού: Η αγάπη για τη λογοτεχνία και την τέχνη», *The Athens Review of Books*, τχ. 47, Ιανουάριος 2014, σελ. 32-33 (Παρουσίαση του βιβλίου της Λ. Ουλίτσκαγια, «Η πράσινη σκηνή», Μόσχα 2012).

Ιωαννίδου, Α., «Η αναγκαία και επιθυμητή ασέβεια» — Μια αιρετική και απαραίτητη ιστορία της Μακεδονίας» (Παρουσίαση του βιβλίου του Σπ. Καράβα, *Μυστικά και Παραμύθια από την Ιστορία της Μακεδονίας*. Αθήνα: «Βιβλιόραμα» 2014), *The Athens Review of Books*, τχ. 55, Οκτώβριος 2014: 23-25.

2015

Ιωαννίδου, Α., «Η εξέγερση της Κρονστάνδης» (Παρουσίαση της νέας έκδοσης του βιβλίου του Άρη Αλεξάνδρου «Η εξέγερση της Κρονστάνδης», εκδ. «Πανοπτικόν» 2015) , *The Athens Review of Books*, 2015, τχ. 64, Ιούλιος 2015, σελ. 22-23.

Mineva, E., «M. Yovcheva, *Starobulgarskijat služeben minej* (= The Old Bulgarian Office Menaion), *Cyriillo-Methodianum* XX (2015), 302-304.

Στεργιοπούλου, Ε.: Tatiana Borisova, *On the Genesis Problem of the Slavonic Ecclesiastical Poetry: the Transmission of the Poetic Devices in the Early Ecclesiastical Slavonic Translation of the Hymnography*. Article review: UNIVERSUM HUMANITARIUM, Νοβοσιμίρσκ (2015).

2016

Sophoulis, P., «D. Dzino – K. Parry (επιμ.), *Byzantium, its neighbours and its cultures* [Byzantina Australiensia 20], Brisbane: Australian Association for Byzantine Studies, 2014», στο *Speculum*, τ. 91/3 (Ιούλιος 2016), σσ. 777-778.

Sophoulis, P. « V. Georgiev - G.N. Nikolov (επιμ.), *Evropejskijat Jugoiztok prez vtorata polovina na X - načaloto na XI vek: Istorija i kultura. Meždunarodna konferentsija, Sofija, 6-8 Oktomvri 2014 g. / South-eastern Europe in the second half of the 10th - beginning of the 11th centuries: History and culture. International conference, Sofia, 6-8 October 2014*, Sofia: Bălgarska Akademija na Naukite / Bulgarian Academy of Sciences, 2015», στο *Byzantinoslavica*, τ. 74 (2016), σσ. 287-289.

ΙΑ. Προσκήσεις για διαλέξεις-ομιλίες

2011

Αλεξανδροπούλου, Ο., Ομιλία με θέμα «Παρουσίαση Αφιερώματος του περιοδικού *Θέματα Λογοτεχνίας* στον Λέοντα Τολστόι» στην εκδήλωση για την Επέτειο των 100 χρόνων από τον θάνατο του Λέοντα Τολστόι, Ελληνορωσικός Σύνδεσμος - Τμήμα Σλαβικών Σπουδών, ΕΚΠΑ, 28/2/2011.

Ιωαννίδου, Α., Ομιλία με θέμα «Ο Τολστόι ως διανοούμενος» στην εκδήλωση για την Επέτειο των 100 χρόνων από τον θάνατο του Λέοντα Τολστόι, Ελληνορωσικός Σύνδεσμος - Τμήμα Σλαβικών Σπουδών, ΕΚΠΑ, 28/2/2011.

Ιωαννίδου, Α., Διάλεξη στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, στο τμήμα Φιλολογίας, με θέμα «Λογοκρισία στη λογοτεχνική κριτική: υπόθεση Γκράνιν», 10/5/2011.

Σοφούλης, Π., Διάλεξη με θέμα «Ο (Α)κροκόνδυλος Κλαδάς και η αντίσταση κατά των Οθωμανών στη Μάνη (1480-1490)» που διοργανώθηκε από την Ελληνική Εταιρεία Σπουδών ΝΑ Ευρώπης, Αθήνα, 9/12/ 2011.

Στεργιοπούλου, Ε., Διάλεξη με θέμα «Η επίδραση της σκέψης του Χομιακόφ στο έργο του Ντοστογιέφσκι», Ένωση Συγγραφέων της Ρωσίας, 12/9/2011.

2012

Ιωαννίδου, Α., Διάλεξη «Ο Τολστόι ως διανοούμενος», στη σειρά «Διαλέξεις για την Ιστορία και τον Πολιτισμό των Σλάβων» του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης στις 17/1/2012.

Ιωαννίδου, Α., Διάλεξη στη «Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών», στο πλαίσιο της εκδήλωσης «Ο μετανάστης αυτοβιογραφείται», στις 12/3/2012.

Αλεξανδροπούλου, Ο., Διάλεξη «Μόσχα - Τρίτη Ρώμη. Μερικά λογοτεχνικά στιγμιότυπα από τη μακρά διαδρομή μιας ιδέας», στη σειρά «Διαλέξεις για την Ιστορία και τον Πολιτισμό των Σλάβων» του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης, στις 15/5/2012.

2013

Ιωαννίδου, Α., Διάλεξη στο βιβλιοπωλείο «Ιανός» σε εκδήλωση που διοργανώθηκε από τις εκδόσεις «Άγρα» με αφορμή τη νέα έκδοση της Άννας Καρένινα σε μετάφραση Άρη Αλεξάνδρου, στις 11/1/2013.

Ιωαννίδου, Α., Διάλεξη με θέμα «Taschko Georgievski und Kica Kolbe über das Abenteuer der Ägäis-Makedonier in den frühen 50er Jahren: Ein Generationswechsel», στο σλαβολογικό ινστιτούτο του Πανεπιστημίου της Ιένας, 27/2/2013.

Αλεξανδροπούλου, Ο., Ομιλία «Από τη Μεγάλη Αικατερίνη στον Αλέξανδρο Α΄: οράματα, ροπές και ανατροπές στην ανάπτυξη της ρωσικής πνευματικής ζωής, τέλη 18^{ου}-αρχές 19^{ου} αι.» στην εκδήλωση «Όραμα Παιδείας και Τέχνης. Ο Βαρβάκης και η εποχή του» του Βαρβακείου Πρότυπου Πειραματικού Γυμνασίου & Λυκείου, Αίθουσα Γενικών Συνελεύσεων της Τράπεζας της Ελλάδος, 7/3/2013.

Ιωαννίδου, Α., Διάλεξη που διοργανώθηκε από το ίδρυμα «Ρόζα Λούξεμπουργκ» στο Βερολίνο, στις 8 Μαρτίου 2013, με τίτλο «Privatisierung im Erziehungs- und Bildungswesen in Griechenland. Zur Umgestaltung der europäischen Bildungslandschaft. Βλ. <http://www.rosalux.de/news/39275/privatisierung-im-erziehungs-und-bildungswesen-in-griechenland.html>

Στεργιοπούλου, Ε., Διάλεξη με θέμα «Η λογοτεχνία του Αργυρού αιώνα» στο Μορφωτικό Πρόγραμμα Κουλτουρολογίας και Λογοτεχνίας με θέμα: «Η Πετρούπολη του Αργυρού Αιώνα». Αγία Πετρούπολη, 8/12/13.

2014

Αλεξανδροπούλου, Ο., Ομιλία με θέμα «Μετάφραση ως συνομιλία. Ματιές στο μεταφραστικό έργο του Μήτσου Αλεξανδρόπουλου» στην εκδήλωση «Μεταφράζοντας τη Ρωσική Λογοτεχνία – Αναγνώσεις και Προσεγγίσεις», Εκδόσεις Γκοβόστη – Κέντρο Ρωσικής Γλώσσας και Πολιτισμού MiP – Ανώτατη Σχολή Μετάφρασης του Πανεπιστημίου Λομονόσοφ, Πνευματικό Κέντρο Δήμου Αθηναίων, 4/5/2014.

Σοφούλης, Π., Διάλεξη με θέμα «Το τέλος της βυζαντινής κυριαρχίας στα βόρεια Βαλκάνια (1180-1204)», στο Διεπιστημονικό Μεταπτυχιακό Σεμινάριο «Νίκος Οικονομίδης»: Το Βυζάντιο μεταξύ Ανατολής και Δύσης κατά την περίοδο των Κομνηνών και των Αγγέλων (1081-1204), Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Αθήνα, 28/5/2014.

Σοφούλης, Π., Διάλεξη με θέμα «Από την κυριαρχία στην κατάρρευση: Η διαμόρφωση της βαλκανικής πολιτικής του Βυζαντίου κατά τον 12ο αιώνα», στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος "Βυζαντινές Σπουδές", Πανεπιστήμιο Κρήτης, Ρέθυμνο, 5 /11/2014.

Στεργιοπούλου, Ε., Διάλεξη με θέμα «Русистика на факультете Славистики в Афинском университете имени И. Каподистрии», στο Διεθνές Επιστημονικό – Μεθοδολογικό Σεμινάριο, Θεσσαλονίκη 14/12/2013. (βλ. περιοδικό *Русский язык за рубежом*, №2/2014 (243).

2015

Σοφούλης, Π., Ομιλία με θέμα «Η εξέλιξη των βυζαντινών σπουδών στην ανατολική Κεντρική Ευρώπη, στις Μορφωτικές Εκδηλώσεις του ΕΙΕ, κύκλος «Το Βυζάντιο και η ανατολική Κεντρική Ευρώπη. Νέα κέντρα στην περιφέρεια του Βυζαντινού Κόσμου», 3/3/2015.

Ιωαννίδου, Α., Ομιλία με θέμα «Αντιφρονούντες λογοτέχνες στην ΕΣΣΔ τη δεκαετία του 1960 στο έργο των Α. Ουλίτσκαγια και Β. Μακάνιν» στις Μορφωτικές Εκδηλώσεις του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, κύκλος «Νέες προσεγγίσεις του Νότου της Ρωσικής Αυτοκρατορίας, 1784-1914» στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 12/5/2015.

Αλεξανδροπούλου, Ο., Ομιλία με θέμα «Μνήμες του Νότου στο έργο του Τσέχοφ» στις Μορφωτικές Εκδηλώσεις του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, κύκλος «Νέες προσεγγίσεις του Νότου της Ρωσικής Αυτοκρατορίας, 1784-1914» στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 12/5/2015.

Στεργιοπούλου, Ε., Εισήγηση «Ελλάδα, σταυροδρόμι πολιτισμών» στο Γ΄ Διεθνές Επιστημονικό-Πρακτικό Φόρουμ των Νέων ερευνητών, με θέμα «Γλώσσες, Πολιτισμοί, Μετάφραση». Οργάνωση: Μεταφρασαστικό Τμήμα του Κρατικού Πανεπιστημίου της Μόσχας Λομονόσοφ, Ερέτρια, 20/06/2015.

2016

Σοφούλης, Π., «Η Θεσσαλονίκη στην απόκρυφη Βουλγαρική γραμματεία», ομιλία στο Διεπιστημονικό μεταπτυχιακό σεμινάριο «Νίκος Οικονομίδης» (Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ / Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών, ΕΙΕ). Θεματική σεμιναρίου: *Βυζαντινή Θεσσαλονίκη: σταθμοί στην ιστορία, κοινωνία και καθημερινότητα, πνευματική ζωή, τέχνη και ακτινοβολία* (Αθήνα, 20 Απριλίου)

**ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΘΕΣΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ του ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΡΩΣΙΚΗΣ
ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΛΑΒΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
Ακαδημαϊκό έτος 2015-2016**

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
711001	Ρωσική Γλώσσα I	Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών (στο εξής ΡΓΦΣΣ)	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Α'	12	12	5

Διδάσκοντες: Κ. Γιουσούποβα, Ε. Αντρεϊτσένκο, Σ. Τζόλλου, Ε. Σαρτόρι (Παν/κοι Υπότροφοι)

Γενική περιγραφή

Επιδιωκόμενο επίπεδο γλωσσομάθειας στο Α' εξάμηνο σπουδών (βάσει της στοχοθεσίας του επιπέδου A1 – Αρχάριου χρήστη / Στοιχειώδους Γνώσης του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις γλώσσες):

Ο φοιτητής είναι σε θέση

- να κατανοεί και να χρησιμοποιεί οικείες και καθημερινές εκφράσεις
- να διατυπώνει με απλό τρόπο συγκεκριμένες ανάγκες του
- να συστήνεται ή να συστήνει άλλο πρόσωπο
- να θέτει προσωπικές ερωτήσεις σε κάποιον
- να απαντά σε ερωτήσεις που αφορούν προσωπικά στοιχεία, όπως το πού μένει, τα άτομα που γνωρίζει και τα αντικείμενα που κατέχει

- να συνδιαλέγεται με απλό τρόπο υπό την προϋπόθεση ότι ο συνομιλητής του μιλά αργά και καθαρά και είναι διατεθειμένος να βοηθήσει.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
711106	Η Εικόνα των Σλάβων στο Βυζάντιο	ΡΓΦΣΣ	ΕΠΙΛΟΓΗΣ	Α'	3	3	4

Διδάσκουσα: Α. Παπαγεωργίου (ΕΔΙΠ)

Γενική περιγραφή

Σκοπός του συγκεκριμένου μαθήματος είναι η διερεύνηση της αντίληψης και της εικόνας των Σλάβων από τους Βυζαντινούς και τους Δυτικούς. Μέσα από τη μελέτη των πηγών εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο Βυζαντινοί και Δυτικοί αντιλαμβάνονταν τον χώρο, τις συνήθειες και τους ίδιους τους Σλάβους και κατά πόσον οι αντιλήψεις τους ανταποκρίνονταν ή όχι στην πραγματικότητα των ίδιων των Σλάβων. Από τον Προκόπιο μέχρι τον Γεώργιο Παχυμέρη και το Χρονικό του Thietmar και από το Στρατηγικό του Μαυρικού μέχρι τον Θεόδωρο Μετοχίτη και τον Φρεδεγάριο, οι αντιλήψεις άλλοτε μεταβάλλονται και άλλοτε βασίζονται σε στερεότυπα. Οι φοιτητές καλούνται να μελετήσουν και να εμβαθύνουν σε κείμενα που αναφέρονται στους Σλάβους είτε αυτά αφορούν στην πολιτειακή τους οργάνωση είτε στις συγκρούσεις τους με το Βυζάντιο και τη Δύση είτε στη διαμόρφωση των εκατέρωθεν σχέσεων.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
711003	Εισαγωγή στη Σλαβική Φιλολογία I	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Α'	3	3	5

Διδάσκουσα: Ε. Στεργιοπούλου (Καθηγήτρια)

Γενική περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι να εισαγάγει τον φοιτητή στις έννοιες εκείνες που χρειάζονται για την προσέγγιση των σλαβικών γλωσσών και λογοτεχνιών, και να του δώσει τις αναγκαίες γνώσεις για την προέλευση και εξέλιξη των σλαβικών γλωσσών μέχρι την πρώτη ανάδειξή τους σε χωριστές πρότυπες γλώσσες. Επίσης, να δώσει τις απαραίτητες γνώσεις για την εθνογένεση των Σλάβων, την κοσμοαντίληψη των σλαβικών λαών στην αρχή της ιστορίας τους και να παρακολουθήσει την ανάπτυξη του λαϊκού πολιτισμού τους καθώς και τα ιστορικά και πολιτισμικά στοιχεία που επηρέασαν την διαμόρφωση των σημερινών σλαβικών εθνών.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
711004	Εισαγωγή στη Γλωσσολογία: Θεωρία της γλώσσας	Φιλολογίας	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Α'	3	3	5

Διδάσκουσα: Σ. Μπέλλα (Αν. Καθηγήτρια)

Γενική περιγραφή -Βλ. Οδηγό Σπουδών Τμήματος Φιλολογίας.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
------	------------------	--------------------------	-----------------	---------	------	-----	------

711102	Βυζαντινή Λογοτεχνία και Σλάβοι: Βυζαντινά κείμενα για τους Σλάβους	ΡΓΦΣΣ	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Α'	3	3	4
--------	--	-------	---------------------------	----	---	---	---

Διδάσκουσα: Ε. Μίνεβα (Λέκτορας)

Γενική περιγραφή

Εισαγωγικές παρατηρήσεις για τη Βυζαντινή λογοτεχνία: ορισμός, χρονικά όρια, χαρακτηριστικά, βυζαντινά λογοτεχνικά είδη. Ανάλυση Βυζαντινών κειμένων που περιέχουν πληροφορίες για τους Σλάβους: η Χρονογραφία του Θεοφάνη του Ομολογητού, το Χρονικό του 811, «Πρὸς τὸν ἴδιον υἱὸν Ῥωμανόν» (De administrando imperii) του Κωνσταντίνου Ζ' Πορφυρογέννητου, Η χρονογραφία του Ψευδοσυμεών, Ο Βίος του αγίου Κλήμεντος της Αχρίδος του Θεοφύλακτου Αχρίδος κ.α.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
711104	Εξελεγκτική Ψυχολογία	Ψυχολογίας	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Α'	3	3	4

Διδάσκων: Η. Μπεζεβέγκης (Καθηγητής)

Γενική περιγραφή- Βλ. Οδηγό Σπουδών Τμήματος Ψυχολογία

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
------	------------------	--------------------------	-----------------	---------	------	-----	------

711005	Ψυχολογία της Μάθησης	ΦΠΨ	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Α'	3	3	4
--------	--------------------------------------	-----	---------------------------------	----	---	---	---

Διδάσκουσα: Α. Παγοροπούλου (Επικ. Καθηγήτρια)

Γενική περιγραφή -Βλ. Οδηγό Σπουδών Τμήματος Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
712001	Ρωσική Γλώσσα II	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Β'	12	12	5

**Διδάσκοντες: Κ. Γιουσόποβα, Ε. Αντρεϊτσένκο, Σ. Τζόλλου, Ε. Σαρτόρι
(Παν/κοι Υπότροφοι)**

Γενική περιγραφή

Επιδιωκόμενο επίπεδο γλωσσομάθειας στο Β' εξάμηνο σπουδών (βάσει της στοχοθεσίας του επιπέδου A2 – Αρχάριου χρήστη / Βασικής Γνώσης του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις γλώσσες):

Ο φοιτητής είναι σε θέση

- να κατανοεί μεμονωμένες λέξεις και φράσεις που χρησιμοποιούνται συχνά για καθημερινά και οικεία θέματα (π.χ. απλές ατομικές και οικογενειακές πληροφορίες, αγορές, στενό περιβάλλον, εργασία)
- να επικοινωνεί κατά τη διεκπεραίωση απλών και συνηθισμένων εργασιών που απαιτούν μόνο μία απλή ανταλλαγή πληροφοριών σε θέματα οικεία και καθημερινά
- να περιγράφει με απλά λόγια την κατάρτισή του και το στενό του περιβάλλον και να αναφέρεται σε θέματα που αφορούν τις άμεσες ανάγκες του.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
712006	Εισαγωγή στην Ιστορία και τον Πολιτισμό των Σλάβων	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Β'	3	3	5

Διδάσκουσα: Α. Παπαγεωργίου (ΕΔΙΠ)

Γενική περιγραφή

Εισαγωγή στην Ιστορία και στον πολιτισμό των Ανατολικών (Ρώσων, Ουκρανών, Λευκορώσων) και Δυτικών (Πολωνών, Τσέχων, Σλοβάκων) Σλάβων. Πιο συγκεκριμένα: Το ζήτημα της Αρχικής Κοιτίδας των Σλάβων. Ιστορία των Ρώσων: Δημιουργία Κράτους Κιέβου, Σχέσεις με Βυζάντιο και Δύση, Δομή του Κράτους του Κιέβου, Κοινωνία, Οικονομία, Γραμματεία Τέχνη, Πολιτική Ιδεολογία, Μογγολική Κατάκτηση, Κατάλυση Κράτους Κιέβου, Ανοδος Μόσχας, Σχέσεις με Μογγόλους, Βυζάντιο και Δύση, Πολιτική Ιδεολογία και Κοινωνία του Κράτους της Μόσχας μέχρι τον 17^ο αιώνα, Περίοδος Ταραχών, Περίοδος Πρώτων Ρομανώφ, Πολιτική Ιδεολογία και Κοινωνία των Πρώτων Ρομανώφ, Περίοδος Μεγάλου Πέτρου, Πολιτική Ιδεολογία και Κοινωνία Μεγάλου Πέτρου, Διάδοχοι Μ. Πέτρου, Πολιτική Ιδεολογία και Κοινωνία Διαδόχων Μ. Πέτρου, Οκτωβριανή Επανάσταση, Ιστορία Ουκρανών: Μετάβαση από το Κράτος του Κιέβου στη διαμόρφωση εθνικής συνείδησης, Κοζάκοι, Σχέσεις με Μόσχα και Δύση. Ιστορία Λευκορώσων: Μετάβαση από το Κράτος του Κιέβου στη διαμόρφωση εθνικής συνείδησης, Σχέσεις με Μόσχα και Δύση. Ιστορία Πολωνών: Δημιουργία Πολωνίας, Δυναστεία Γιαγκελλών, Πολωνό-Λιθουανική Κοινοπολιτεία, Σχέσεις με Μόσχα, Κοινωνία και Πολιτική Ιδεολογία Πολωνών, οι Διαμελισμοί, Πορεία των Πολωνών μετά τους Διαμελισμούς, Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος. Ιστορία Τσέχων: Εμφάνιση Τσεχίας, Δυναστεία Πιάστ, Προσάρτηση στην Αγία Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, Πολιτική Ιδεολογία και Κοινωνία Τσέχων, Διαμόρφωση εθνικής συνείδησης, Πορεία προς την Τσεχοσλοβακία. Ιστορία Σλοβάκων: Εμφάνιση Σλοβάκων, Σχέσεις με Τσέχους και Δύση, Κατάκτηση από την Αγία Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, Διαμόρφωση εθνικής συνείδησης, Πορεία προς την Τσεχοσλοβακία.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
711204	Ιστορία των Σλαβικών Γλωσσών	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Β'	3	3	5

Διδάσκουσα: Α. Ιωαννίδου (Αν. Καθηγήτρια)

Γενική περιγραφή

Στο μάθημα αυτό εξετάζονται (1) η προϊστορία των σλαβικών γλωσσών, δηλαδή η μετάβαση από την ινδοευρωπαϊκή στην πρωτοσλαβική και από εκεί στην παλαιοσλαβική και (2) μια-μια οι σλαβικές γλώσσες, με έμφαση στην ιστορία της διαμόρφωσής τους, στα βασικά γεγονότα-σταθμούς που οδήγησαν στην καθιέρωση και τη στανταρτοποίησή τους, στις προσωπικότητες που συνέβαλαν στην ανάπτυξή τους, στα κυριότερα γραπτά μνημεία για, αλλά και σε αυτές. Συγχρόνως παρέχονται πληροφορίες για το αλφάβητο, τη μορφολογία, τη σύνταξη καθεμιάς από τις σλαβικές γλώσσες. Στο μάθημα αυτό, οι φοιτητές δύνανται να εκπονήσουν εργασίες και να τις παρουσιάσουν στην τάξη. Στις εξετάσεις θα πρέπει να μπορούν να απαντήσουν σε μια σειρά από ερωτήσεις που αντλούνται από μια δεξαμενή ερωτήσεων-θεμάτων.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
711205	Βυζάντιο και Σλαβικός κόσμος	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Β'	3	3	5

Διδάσκων: Π. Σοφούλης (Λέκτορας)

Γενική περιγραφή

Η μακραίωνη επαφή με το Βυζάντιο (6ος-15^{ος} αι.) διαμόρφωσε σε πολύ μεγάλο βαθμό το χαρακτήρα των σλαβικών λαών. Τόσο τα σλαβικά φύλα των Βαλκανίων, όσο και αυτά της Ρωσίας δέχτηκαν βαθύτατες επιδράσεις από την επαφή τους με τον πολιτισμό και το διοικητικό σύστημα του βυζαντινού κράτους, ώστε δικαίως να θεωρούνται από πολλούς ιστορικούς τα κυριότερα συστατικά μέρη της «βυζαντινής κοινοπολιτείας», δηλαδή της κοινότητας των λαών που επηρεάστηκαν βαθιά από τη Βυζαντινή αυτοκρατορία. Σκοπός του μαθήματος είναι η πληρέστερη κατανόηση της πολυπλοκότητας των σχέσεων του Βυζαντίου με τον σλαβικό κόσμο. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις διάφορες μορφές επικοινωνίας που αναπτύχθηκαν μεταξύ των δύο πλευρών (πολιτική, ιδεολογική, πολιτιστική, θρησκευτική).

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
711103	Σημαιολογία	Φιλολογίας	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Β'	3	3	3

Διδάσκουσα: Α. Μόζερ (Καθηγήτρια)

Γενική περιγραφή- Βλ. Οδηγό Σπουδών Τμήματος Φιλολογίας

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
712104	Κοινωνιογλωσσολογία	Φιλολογίας	ΓΗΣ	Β'	3	3	3

Διδάσκουσα: Μ. Κακριδή-Φερράρι (Επικ. Καθηγήτρια)

Γενική περιγραφή-Βλ. Οδηγό Σπουδών Τμήματος Φιλολογίας.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
7112106	Γνωστική Ψυχολογία	Ψυχολογίας	ΓΗΣ	Β'	3	3	3

Διδάσκων: Π. Ρούσος (Επικ. Καθηγητής)

Γενική περιγραφή-Βλ. Οδηγό Σπουδών Τμήματος Ψυχολογίας.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
713001	Ρωσική Γλώσσα ΙΙΙ	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Γ'	12	12	5

Διδάσκοντες: Ο. Ποσνακίδου, Ι. Γεωργιάδης, Ο. Αρώνη (Παν/κοι Υπότροφοι)

Γενική περιγραφή

Επιδιωκόμενο επίπεδο γλωσσομάθειας στο Γ' εξάμηνο σπουδών (βάσει της στοχοθεσίας του επιπέδου B1 – Ανεξάρτητου χρήστη / Πρώτου Επιπέδου του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις γλώσσες):

Ο φοιτητής είναι σε θέση

- να κατανοεί τα σημαντικά σημεία θεμάτων οικείων σχετικά με την εργασία, το Πανεπιστήμιο, την αναψυχή, κτλ, όταν ο ομιλητής χρησιμοποιεί με σαφήνεια τη ρωσική γλώσσα
- να εκφράζεται χρησιμοποιώντας τη ρωσική γλώσσα για θέματα οικεία που τον ενδιαφέρουν
- να επικοινωνεί σε συνθήκες καθημερινότητας σε περιβάλλον όπου ομιλείται η ρωσική γλώσσα
- να συμμετέχει χωρίς προετοιμασία σε μία συζήτηση πάνω σε θέματα οικεία ή με

προσωπικό ενδιαφέρον ή με αναφορές στην καθημερινή ζωή

- να διηγηθεί ένα γεγονός, μία εμπειρία ή ένα όνειρο, να περιγράψει μία προσδοκία ή έναν στόχο και να παραθέσει με συντομία τους λόγους ή τις διευκρινίσεις ενός σχεδίου ή μιας ιδέας
- να κατανοεί το κεντρικό θέμα ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών εκπομπών, εάν αυτό παρουσιάζει ενδιαφέρον και εφόσον οι συνομιλητές μιλούν αργά και καθαρά
- να κατανοεί κείμενα που είναι γραμμένα στην καθομιλουμένη, ανάλογα με το περιεχόμενο σπουδών του Τμήματος
- να συντάσσει ένα απλό και δομημένο κείμενο πάνω σε θέματα οικεία ή με προσωπικό ενδιαφέρον
- να μεταφράζει μικρά αφηγηματικά κείμενα και σύντομες περιγραφές από τη ρωσική στην ελληνική.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
713002	Λογοτεχνία των Ανατολικών Σλάβων (μέχρι τον 18^ο αιώνα)	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Γ'	3	3	5

Διδάσκουσα: Ο. Αλεξανδροπούλου (Αν. Καθηγήτρια)

Γενική περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι η συγκρότηση εμπειριστατωμένης αντίληψης των κυριότερων φάσεων που διένυσε η έντεχνη γραπτή παραγωγή στα εδάφη των ανατολικών Σλάβων από τη γέννηση του γραπτού πολιτισμού στα τέλη του 10ου αιώνα έως την εδραίωση του πρώτου μεγάλου ευρωπαϊκού λογοτεχνικού ρεύματος στα μέσα του 18ου. Κύριες θεματικές ενότητες: Τα θεμέλια της «παλαιορωσικής» γραμματείας. Οι

πρώτοι εγχώριοι καρποί. Το Πρώτο ανατολικοσλαβικό χρονικό, *Χρονικό των Παρελθόντων χρόνων*, ως «εργαστήριο» της νεοσύστατης γραμματείας. – Η *Αφήγηση της εκστρατείας του Γγκορ*. – Η φιλολογική παραγωγή του 13ου αιώνα ως κάτοπτρο της διάσπασης του ανατολικοσλαβικού χώρου, του εκ δυσμών επεκτατισμού και της ταταρο-μογγολικής επικυριαρχίας. – Η «Δεύτερη Νοτιοσλαβική επίδραση». – Η Άλωση της Κωνσταντινούπολης και οι απόηχοί της στον κόσμο των ανατολικών Σλάβων. – Μοσχοβία: από την απελευθέρωση στην απολυταρχία. Ο θρίαμβος της επίσημης φιλολογικής παραγωγής και η ραγδαία ανάπτυξη του *αντιρρητικού λόγου*, οι φάσεις της ρωσικής δημοσιολογίας. – Ο 17ος αιώνας, «αιώνας των εξεγέρσεων»: τα ιστορικά ορόσημα και οι λογοτεχνικές καινοτομίες. Η τραγωδία του Σχίσματος και η φωνή του «ανταρτόπαπα» Αββακούμ. Σάτιρα, μυθιστορίες, λόγια ποίηση, αρχή της ρωσικής δραματουργίας. – Η λογοτεχνία στα χρόνια του Μεγάλου Πέτρου. Φ. Προκοπόβιτς. – Ο ρωσικός κλασικισμός: Α. Καντεμίρ – Β. Τρεντιακόφσκι – Μ. Λομονόσοφ – Α. Σουμαρόκοφ.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
713002	Παλαιοσλαβική Γλώσσα	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Γ'	3	3	5

Διδάσκουσα: Α. Ιωαννίδου (Αν. Καθηγήτρια)

Γενική περιγραφή

Στο μάθημα αυτό τίθενται οι βάσεις για την κατανόηση της παλαιοσλαβικής γλώσσας. Ο φοιτητής εισάγεται στα σπουδαιότερα ιστορικά θέματα σχετικά με τη δημιουργία της παλαιοσλαβικής γραφής, μαθαίνει το κυριλλικό αλφάβητο, τους βασικούς φωνητικούς κανόνες της παλαιοσλαβικής, κλίσεις ονομάτων και ρημάτων, τους κύριους συντακτικούς κανόνες. Μαθαίνει να αναγνωρίζει τους μορφολογικούς τύπους και να μεταφράζει κείμενα από την παλαιοσλαβική (ή παλαιά εκκλησιαστική σλαβική) στην ελληνική γλώσσα, ενώ θα πρέπει να

μπορεί να βάλει σε χρονολογική σειρά διάφορα κείμενα παλαιοσλαβικής, αναλόγως με τα μορφολογικά και φωνολογικά φαινόμενα που παρατηρεί σε αυτά. Στις εξετάσεις απαιτείται η μετάφραση μικρού κειμένου και η απάντηση σε μια σειρά ερωτήσεων σχετικά με τη μορφολογία και τη φωνητική της συγκεκριμένης γραπτής γλώσσας.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται Από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
713004	Φωνητική- Φωνολογία- Μορφολογία της Ρωσικής και η διδασκική τους	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Γ'	3	3	5

Διδάσκουσα: Τ. Μπορίσοβα (Παν/κή Υπότροφος)

Γενική περιγραφή

Διαμόρφωση συστηματικής εικόνας για την σύγχρονη ρωσική φιλολογική γλώσσα, γνωριμία με την σύγχρονη επιστημονική γλωσσολογική ορολογία, με τις βασικές κανονικότητες του φωνητικού, φωνολογικού και μορφολογικού συστήματος της ρωσικής γλώσσας, όπως και με τις βασικές κλασικές και σύγχρονες θεωρίες της ρωσικής φωνητικής-φωνολογίας και γραμματικής. Απόκτηση των πρακτικών τεχνικών φωνητικής και μορφολογικής ανάλυσης των γλωσσικών φαινομένων. Εφαρμογή αυτών των θεωρητικών γνώσεων στη διαδικασία διδασκαλίας/εκμάθησης της ρωσικής γλώσσας με στόχο την απόκτηση νέων γλωσσικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων.

Γνωστικά αντικείμενα

- Το φωνητικό-φωνολογικό σύστημα της ρωσικής γλώσσας
- Το μορφολογικό σύστημα της ρωσικής γλώσσας
- Η σημασία της μητρικής γλώσσας στην εκμάθηση της προφοράς της ξένης γλώσσας

- Η σημασία εκμάθησης των παραγωγικών και κλιτικών κανόνων στην κατάκτηση του λεξιλογίου της ξένης γλώσσας
- Αρχές της διδακτικής της προφοράς και των παραγωγικών και κλιτικών κανόνων
- Μέθοδοι και στρατηγικές της διδασκαλίας της προφοράς και των παραγωγικών και κλιτικών κανόνων.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ.	ECTS
713005	Ιστορία της Χερσονήσου του Αίμου	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Γ'	3	3	5

Διδάσκων: Π. Σοφούλης (Λέκτορας)

Γενική περιγραφή

Κατά τη διδασκαλία του μαθήματος επιχειρείται η επισκόπηση της ιστορίας των χωρών της Βαλκανικής χερσονήσου από την Οθωμανική κατάκτηση έως σήμερα, με έμφαση στους τελευταίους δύο περίπου αιώνες. Ακολουθώντας ένα χρονολογικό πλαίσιο, εξετάζονται θέματα όπως οι επιδράσεις και κληρονομίες της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, η εθνική αφύπνιση και οι αγώνες για πολιτική χειραφέτηση, ο αλτρωτισμός και τα εθνικά σχέδια των βαλκανικών κρατών, οι γλωσσικές και εθνολογικές μεταβολές που συντελούνται στην περιοχή, οι τοπικοί και παγκόσμιοι πόλεμοι και οι επιπτώσεις τους.

Κωδ	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται Από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
713101	Βουλγαρική Γλώσσα Ι	ΡΓΦΣΣ	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Γ'	6	3	5

Διδάσκουσα: Ε. Μίνεβα (Λέκτορας)

Γενική περιγραφή

Το πρόγραμμα της ύλης είναι προσαρμοσμένο στα επίπεδα του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις γλώσσες (CEF) και φτάνει μέχρι και το επίπεδο B2, με γνώσεις αντίστοιχες στα πιστοποιητικά αναγνωρισμένα από την ALTE. Οι φοιτητές, οι οποίοι έχουν ολοκληρώσει τον κύκλο μαθημάτων Βουλγαρικής Γλώσσας στο Τμήμα Σλαβικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών με μέσο όρο 9.5, καλύπτουν το πιστοποιημένο επίπεδο B2.

Το πρόγραμμα των μαθημάτων είναι χωρισμένο σε ενότητες και ακολουθεί τις σύγχρονες και καταξιωμένες μεθόδους εκμάθησης της βουλγαρικής ως ξένης. Στα μαθήματα διδάσκεται προοδευτικά η προβλεπόμενη ύλη γραμματικής: φωνητικής, μορφολογίας, συντακτικού και υφολογίας. Προστίθενται επιπλέον ενότητες σύμφωνα με την κατεύθυνση σπουδών και τους στόχους του Τμήματος. Εξετάζεται η θέση της Βουλγαρικής γλώσσας στην οικογένεια αφενός των Σλαβικών και αφετέρου των Βαλκανικών γλωσσών. Επίσης, διδάσκονται βασικές αρχές της βουλγαρικής διαλεκτολογίας και μελετάται η ιστορία της γλώσσας.

Στόχος και περιεχόμενο: Εισαγωγή στο φωνητικό σύστημα, την προφορά, τη βασική γραμματική και τη δομή της βουλγαρικής γλώσσας. Εκμάθηση βασικού λεξιλογίου, καθημερινών εκφράσεων και διατύπωση απλών προτάσεων. Βασικές γνώσεις διαλόγου και επικοινωνίας, συστάσεις προσώπων, προσωπικές ερωτήσεις και απαντήσεις σε μορφή συζήτησης (π.χ. για τόπο κατοικίας, σχέσεις μεταξύ προσώπων κ.ά.).

Γραμματική: Φωνητική και Μορφολογία. Αλφάβητο και ασκήσεις προφοράς, συλλαβισμός, τονισμός, σημεία στίξης, ουσιαστικά (γένος, αριθμός, σχηματισμός πληθυντικού), οριστικά άρθρα, απόλυτα αριθμητικά, προσωπικές, ερωτηματικές, αρνητικές, αναφορικές και δεικτικές αντωνυμίες, επίθετα, σχηματισμός και χρήση των ρημάτων (α-β-γ συζυγίων) στον ενεστώτα.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
713103	Σερβική/Κροατική Γλώσσα I	ΡΓΦΣΣ	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Γ'	6	3	5

Διδάσκουσα: B. Turanjanin (Παν/κή Υπότροφος)

Γενική περιγραφή

Παρουσιάζονται αναλυτικά το αλφάβητο, οι φθόγγοι και τα φωνήματα, οι κανόνες ανάγνωσης, προφοράς και γραφής. Αρχίζει η πρακτική εκμάθηση βασικών μορφολογικών κατηγοριών και ενός σημαντικού αριθμού λέξεων και εκφράσεων. Οι παραδόσεις καλύπτουν τα ακόλουθα: σερβικό αλφάβητο και ασκήσεις προφοράς, συλλαβισμός, τονισμός, σημεία στίξης, οριστικά άρθρα, απόλυτα αριθμητικά, προσωπικές, ερωτηματικές, αρνητικές, αναφορικές και δεικτικές αντωνυμίες, σχηματισμός και χρήση των ρημάτων στο απαρέμφατο και στον ενεστώτα της οριστικής, καταφατικές και αρνητικές προτάσεις, βασικό λεξιλόγιο.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
713104	Πολωνική Γλώσσα I	ΡΓΦΣΣ	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Γ'	6	3	5

Διδάσκουσα: B. Goralevska (Παν/κή Υπότροφος)

Γενική περιγραφή

Στόχοι: Με την ολοκλήρωση του κύκλου μαθημάτων οι φοιτητές αναμένεται να είναι σε θέση:

- να κατανοούν και να χρησιμοποιούν καθημερινές και οικείες σε αυτούς βασικές εκφράσεις με στόχο την ικανοποίηση συγκεκριμένων επικοινωνιακών αναγκών.
- να συστηθούν και να συστήνουν άλλους
- να ρωτούν και να απαντούν ερωτήσεις που αφορούν προσωπικά στοιχεία
- να συνδιαλέγονται με απλό τρόπο, υπό την προϋπόθεση ότι ο συνομιλητής τους μιλάει αργά και καθαρά και είναι διατεθειμένος να άρει πιθανές δυσχέρειες στην επικοινωνία

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
714001	Ρωσική Γλώσσα IV	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Δ'	12	12	5

**Διδάσκοντες: Ο. Ποσνακίδου, Ι. Γεωργιάδης, Ο. Αρώνη
(Παν/κοι Υπότροφοι)**

Γενική περιγραφή

Επιδιωκόμενο επίπεδο γλωσσομάθειας στο Δ' εξάμηνο σπουδών (βάσει της στοχοθεσίας του επιπέδου B2 – Ανεξάρτητου χρήστη / Δευτέρου Επιπέδου του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις γλώσσες):

Ο φοιτητής είναι σε θέση:

- να κατανοεί το ουσιαστικό περιεχόμενο συγκεκριμένων ή αφηρημένων θεμάτων ενός πολύπλοκου κειμένου, συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών όρων και του ειδικού λεξιλογίου που σχετίζονται με την ειδικότητά του (το λεξιλόγιο ανταποκρίνεται θεματικά στις ανάγκες του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος)
- να διαβάζει άρθρα και συνεντεύξεις που εκφράζουν προσωπικές θέσεις και απόψεις και να κατανοεί σύγχρονα πεζά λογοτεχνικά κείμενα
- να κατανοεί διαλέξεις με σύνθετη επιχειρηματολογία, εάν το θέμα είναι αρκετά οικείο και το μεγαλύτερο μέρος των τηλεοπτικών δελτίων ειδήσεων και των ντοκιμαντέρ, καθώς και κινηματογραφικές ταινίες, αν η γλώσσα είναι η καθομιλουμένη
- να επικοινωνεί και να συζητά ανεμπόδιστα με φυσικούς ομιλητές της ρωσικής γλώσσας και να εκφράζεται με σαφήνεια και λεπτομέρειες για ποικιλία θεμάτων που άπτονται των ενδιαφερόντων του.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
714003	Εισαγωγή στην Παλαιοσλαβική Γραμματεία	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Δ'	3	3	5

Διδάσκουσα: Α. Ιωαννίδου (Αν. Καθηγήτρια)

Γενική περιγραφή

Το μάθημα αυτό είναι στενά συνδεδεμένο με το μάθημα «Παλαιοσλαβική γλώσσα», η παρακολούθηση του οποίου αποτελεί προϋπόθεση για την κατανόησή του. Στην «Εισαγωγή στην παλαιοσλαβική γραμματεία» οι φοιτητές εμβαθύνουν περαιτέρω σε μορφολογικά και συντακτικά φαινόμενα της παλαιοσλαβικής γλώσσας, δουλεύοντας, όμως, αυτή τη φορά πιο εντατικά με κείμενα στην παλαιοσλαβική. Τα κείμενα που ανακοινώνονται στην ιστοσελίδα του μαθήματος, στην «ηλεκτρονική τάξη» συνοδεύονται από γραμματολογικά σχόλια και ιστορικά στοιχεία που επίσης ανήκουν στην «ύλη» του μαθήματος. Μέσα από αυτά επιχειρείται η οικειοποίηση των φοιτητών με την εξέλιξη της παλαιοσλαβικής, ενώ γίνεται μια πρώτη γνωριμία με σημαντικά μνημεία της σλαβικής παράδοσης πέρα από αυτά που έχουν μελετηθεί στο μάθημα της γλώσσας. Στις εξετάσεις απαιτείται μετάφραση και γραμματολογικός σχολιασμός συγκεκριμένων αποσπασμάτων από τα κείμενα καθώς και η απάντηση σε μορφολογικές και συντακτικές ερωτήσεις.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
714004	Ρωσική Λογοτεχνία 19ου αιώνα. Πρώτη περίοδος (1800-1825)	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Δ'	3	3	5

Διδάσκουσα: Ο. Αλεξανδροπούλου (Αν. Καθηγήτρια)

Γενική περιγραφή

Το μάθημα ξεκινά με την επισκόπηση των κυριότερων λογοτεχνικών φαινομένων στα χρόνια της Μεγάλης Αικατερίνης (τελευταίο τρίτο του 18ου αιώνα) που, μαζί με τις λογοτεχνικές εξελίξεις των αρχών του 19ου αιώνα, συγκροτούν το προοίμιο της κλασικής ρωσικής λογοτεχνίας. Ιδιαίτερη προσοχή δίδεται σε ζητήματα που έχουν διαχρονικά μεγάλη βαρύτητα, όπως η ιδιόρρυθμη πρόσληψη στη Ρωσία του Διαφωτισμού, οι εναλλαγές των φιλελεύθερων κυβερνητικών υποσχέσεων με εκφάνσεις άκρατου δεσποτισμού, η ραγδαία ανάπτυξη του

περιοδικού τύπου, η θέσπιση και ο διωγμός της ελευθεροτυπίας, η εδραίωση της λογοκρισίας. Ως χαρακτηριστική ιδιομορφία της περιόδου εξετάζεται η πολυμορφική ανάπτυξη της σάτιρας. Σταθμοί στην εξέλιξη της λογοτεχνίας: Ν. Νοβικόφ – Ντ. Φονβίζιν – Γ. Ντερζάβιν – Ρωσικός προρομαντισμός: Α. Ραντίσεφ. Ν. Καραμζίν – «Των ημερών του Αλέξανδρου [Α'] η ωραία αρχή» (Πούσκιν) ... και συνέχεια. Το γλωσσικό ζήτημα. Λογοτεχνικοί όμιλοι και περιοδικά. – Ι. Κριλόφ – Η διαμόρφωση του ρωσικού ρομαντισμού. Β. Ζουκόφσκι. Κ. Μπάτιουσκοφ. Η ποίηση των «δεκεμβριστών». – Η ανταπόκριση της ρωσικής ποίησης στην ελληνική επανάσταση – Ο Α. Γκριμπογέντοφ και η κωμωδία «Συμφορά από το πολύ μυαλό».

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
714005	Ιστορία της Αυτοκρατορικής Ρωσίας (1689-1917)	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Δ'	3	3	5

Διδάσκων: Ν. Παπαστρατηγάκης (Παν/κός Υπότροφος)

Γενική περιγραφή

Το μάθημα αφορά στην ιστορία της αυτοκρατορικής Ρωσίας από τα τέλη του δεκάτου εβδόμου αιώνα έως τις επαναστάσεις του 1917. Παρουσιάζει και αναλύει σε βάθος τις σημαντικότερες διπλωματικές, πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις, οι οποίες σημάδεψαν την ιστορία της αυτοκρατορικής Ρωσίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στη σχέση κράτους και κοινωνίας, καθώς και στον ρόλο της Ρωσίας στο πλαίσιο των διεθνών σχέσεων. Το μάθημα αποσκοπεί επίσης στην ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας των διδασκομένων.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
714101	Βουλγαρική Γλώσσα II	ΡΓΦΣΣ	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Δ'	6	3	5

Διδάσκουσα: Ε. Μίνεβα (Λέκτορας)

Γενική περιγραφή

Στόχος και περιεχόμενο: Κατανόηση μεμονωμένων λέξεων και φράσεων που χρησιμοποιούνται συχνά για καθημερινά και οικεία θέματα (π.χ. απλές ατομικές και οικογενειακές πληροφορίες, αγορές, στενό περιβάλλον). Απόκτηση γνώσεων γενικού ενδιαφέροντος (κείμενα, διάλογοι και μεταφράσεις). Ανάπτυξη ικανοτήτων περιγραφής εικόνων και απλών καθημερινών καταστάσεων σε θέματα που αφορούν στις άμεσες ανάγκες του ομιλητή.

Γραμματική: Φωνητική και Μορφολογία. Βαθμοί επιθέτων, αντωνυμίες, μέλλοντα, ποιόν ενεργείας και όψεις τους ρήματος.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
714103	Σερβική/Κροατική Γλώσσα II	ΡΓΦΣΣ	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Δ'	6	3	5

Διδάσκουσα: Β. Turanjanin (Παν/κή Υπότροφος)

Γενική περιγραφή

Κατά το δεύτερο εξάμηνο διδασκαλίας δίνεται ακόμα μεγαλύτερη έμφαση στην πρακτική εκμάθηση. Οι φοιτητές αποκτούν περισσότερες γνώσεις για τα κλιτά και τα άκλιτα μέρη του λόγου, για τις σχέσεις μεταξύ των λέξεων σε συντακτικό και σημασιολογικό επίπεδο, μαθαίνουν να διαβάζουν και να κατανοούν δυσκολότερα κείμενα, να γνωρίζουν τούς περισσότερους βασικούς κανόνες της μορφολογίας και να έχουν συμπληρώσει σε ικανοποιητικό βαθμό τις γνώσεις τους για το συντακτικό της πρότασης. Οι παραδόσεις καλύπτουν τα ακόλουθα: σχηματισμός και χρήση του ενεστώτα της υποτακτικής και του μέλλοντα της οριστικής,

προσωπική αντωνυμία, επίθετα τριών και δύο τύπων και αμετάβλητα επίθετα, μέση φωνή, αναφορικά επιρρήματα, πλάγιο λόγο, διαλόγους και συμπληρωματικά κείμενα με ασκήσεις.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
714104	Πολωνική Γλώσσα II	ΡΓΦΣΣ	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Δ'	6	3	5

Διδάσκουσα: B. Goralevska (Παν/κή Υπότροφος)

Γενική περιγραφή

Στόχοι: Με την ολοκλήρωση του κύκλου μαθημάτων οι φοιτητές αναμένεται να είναι σε θέση:

- να κατανοούν ερωτήσεις και οδηγίες που τους απευθύνονται.
- να κατανοούν σύντομα, απλά κείμενα
- να χειρίζονται αριθμούς, ποσότητες
- να συντάσσουν σύντομες επιστολές και άλλα κείμενα με τη βοήθεια λεξικού
- να χρησιμοποιούν απλές φράσεις και προτάσεις για να περιγράψουν τον εαυτό τους, τις δραστηριότητές τους, τους φίλους τους κτλ.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
711006	Τεχνικές συγγραφής επιστημονικών εργασιών	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Α'	3	3	3

Διδάσκοντες: Π. Σοφούλης (Λέκτορας), Α. Παπαγεωργίου (ΕΔΙΠ)

Γενική περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι να κατατοπίσει τους φοιτητές σχετικά με τις ενέργειες που πρέπει να πραγματοποιηθούν στα πλαίσια της διαδικασίας εκπόνησης επιστημονικών εργασιών.

Παρουσιάζεται βήμα προς βήμα το "χτίσιμο" μιας επιστημονικής εργασίας: οι τεχνικές για την επιλογή του ερευνητικού θέματος, ο καθορισμός του στόχου της εργασίας, ο εντοπισμοί και η αξιολόγηση της σχετικής βιβλιογραφίας, η σύνταξη της ερευνητικής πρότασης, καθώς και το ενδεικτικό πλάνο ενεργειών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη διαμόρφωση βιβλιογραφικών αναφορών και στη συγκέντρωση και διαχείριση πρωτογενών πληροφοριών, ενώ παράλληλα περιγράφεται η χρήση των μονογραφιών, περιοδικών και άλλων πηγών στο Διαδίκτυο.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
715001	Ρωσική Γλώσσα V	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Ε'	12	12	5

Διδάσκοντες: Κ. Γιουσούποβα, Ο. Αρώνη, Ι. Γεωργιάδης (Παν/κοί Υπότροφοι)

Επιδιωκόμενο επίπεδο γλωσσομάθειας στο Ε' εξάμηνο σπουδών (βάσει της στοχοθεσίας του επιπέδου B2+, Ανεξάρτητου χρήστη / Δευτέρου Επιπέδου / Καλής γνώσης του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις γλώσσες):

Σε σχέση με το προηγούμενο εξάμηνο σπουδών ο φοιτητής είναι επιπλέον σε θέση

- να εκφέρει άποψη για θέματα επικαιρότητας και να παρουσιάζει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα διαφόρων θέσεων εκθέτοντας και υποστηρίζοντας τις απόψεις του
- να γράφει προσωπικές ή επίσημες επιστολές που αποδίδουν με λεπτές αποχρώσεις προσωπικά γεγονότα και εμπειρίες
- να συντάσσει σαφή και λεπτομερή κείμενα ποικίλης θεματολογίας σχετικής με τα ενδιαφέροντά του
- να συντάσσει μελέτες / αναφορές μεταφέροντας πληροφορίες ή εκθέτοντας επιχειρήματα που υποστηρίζουν ή αντικρούουν μια συγκεκριμένη άποψη
- να μεταφράζει αφηγηματικά κείμενα και περιγραφές από τη ρωσική στην ελληνική και αντίστροφα.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
715002	Διδασκαλία της Ρωσικής ως ξένης γλώσσας	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Ε'	3	3	5

Διδάσκουσα: Ο. Ποσνακίδου (Παν/κή Υπότροφος)

Γενική περιγραφή

Στα πλαίσια του μαθήματος παρουσιάζονται σύγχρονες διδακτικές, μεθοδολογικές και παιδαγωγικές προσεγγίσεις στη διδασκαλία της ρωσικής ως ξένης γλώσσας με έμφαση στην βιωματική προοπτική που οδηγεί τον εκπαιδευόμενο σε ενεργητική χρήση της γλώσσας μέσω ποικίλων δράσεων ανάλογων προς αυτές της πραγματικής ζωής. Εκτίθενται οι θεμελιώδεις αρχές και έννοιες της διδακτικής και του σχεδιασμού της διδασκαλίας/κατάκτησης της ρωσικής ως ξένης γλώσσας επί τη βάση στοχοθεσίας που προάγει τις δεξιότητες που οφείλει να καλλιεργήσει ο μανθάνων στη χρήση της γλώσσας. Τέλος φωτίζονται τα περιεχόμενα μάθησης, τα είδη εκπαιδευτικού υλικού, οι μέθοδοι, οι τεχνικές και οι στρατηγικές διδασκαλίας, οι μορφές και τα αξιολογικά εργαλεία της γλωσσικής κατάκτησης.

Γνωστικά αντικείμενα

- Διεπιστημονική προσέγγιση των βασικών αρχών που διέπουν το σχεδιασμό και την πραγμάτωση της διδακτικής / μαθησιακής διαδικασίας
- Οριοθέτηση του θεωρητικού πλαισίου του πεδίου Διδακτικής των Γλωσσών
- Πραγμάτευση των βασικών αξόνων που προσδιορίζουν το σχεδιασμό, τον προγραμματισμό και τη διδασκαλία του μαθήματος στην ξενόγλωσση τάξη της ρωσικής
- Εξοικείωση με τις βασικές αρχές της διαφοροποιημένης Παιδαγωγικής που στοχεύει στη δημιουργία ψυχολογικών κινήτρων και στη βελτίωση της διδακτικής / μαθησιακής πράξης
- Προσέγγιση των ενδογλωσσικών, εξωγλωσσικών, ψυχολογικών και ιδεολογικών παραγόντων που εμπλέκονται στο σχεδιασμό των αναλυτικών προγραμμάτων και των μαθημάτων στην ξενόγλωσση τάξη της ρωσικής.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
715003	Ρωσική λογοτεχνία 19ου αιώνα. Δεύτερη περίοδος (1825-1860)	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Ε'	3	3	5

Διδάσκουσα: Ο. Αλεξανδροπούλου (Αν. Καθηγήτρια)

Γενική περιγραφή

Με βάση την εμπειριστατωμένη βιο-εργογραφική προσέγγιση των τριών πρώτων ρώσων κλασικών στο μάθημα ανιχνεύονται η ακμή του ρωσικού ρομαντισμού σε τρεις πολύ διαφορετικές και πολύ χαρακτηριστικές εκφάνσεις του, καθώς και η κεντρική για τη λογοτεχνία της εποχής διαδικασία μετάβασης προς την κοσμοαντίληψη και την τεχνοτροπία του ρεαλισμού. Παράλληλα εξετάζεται το προοδευτικά αυξανόμενο προβάδισμα της πεζογραφίας έναντι της άλλοτε πρωταγωνίστριας ποίησης, δίχως ωστόσο αυτό να ερμηνεύεται ευθύγραμμα ως απόρροια της στροφής στον ρεαλισμό. Επιμέρους στόχους του μαθήματος αποτελούν η ανάδειξη θεμάτων/ λογοτεχνικών χαρακτήρων/ στοιχείων λογοτεχνικής τεχνοτροπίας που κληρονομεί η μετέπειτα ρωσική λογοτεχνία από τους Πούσκιν –Λέρμοντοφ – Γκόγκολ και η πρόσληψη των έργων τους από το αναγνωστικό κοινό και τη λογοτεχνική κριτική της εποχής.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
715004	Εισαγωγή στην Παιδαγωγική	Φ.Π.Ψ.	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Ε'	3	3	5

Διδάσκων: Δ. Φωτεινός (Λέκτορας)

Γενική περιγραφή- Βλ. Οδηγό Σπουδών Τμήματος Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής-Ψυχολογία

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
712101	Συγκριτική Φιλολογία	ΡΓΦΣΣ	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Ε'	3	3	4

Διδάσκουσα: Α. Ιωαννίδου (Αν. Καθηγήτρια)

Γενική περιγραφή

Στο μάθημα αυτό, οι φοιτητές διδάσκονται την ιστορία της συγκριτικής φιλολογίας στην Ευρώπη αλλά και παγκοσμίως. Το μάθημα αποτελεί μια πρώτη εισαγωγή στις βασικές έννοιες και τα εργαλεία της συγκεκριμένης επιστήμης, καθώς και μια επισκόπηση των διαφόρων ορισμών, αλλά και της προϊστορίας της. Όροι όπως «Γαλλική» και «αμερικανική» σχολή συγκριτικής λογοτεχνίας, «Διεθνείς λογοτεχνικές σχέσεις», «μεσολαβητές», «μίμηση» και «επίδραση», «εικόνα», «λογοτεχνικοί μύθοι», «μοτίβα» κλπ. καθώς και μελετητές όπως οι Croce και Gayley, η θεωρία του Eagleton για τις λογοτεχνικές σπουδές, ο Walter Benjamin για τη μετάφραση, οι Wellek και Warren για τη σύγκριση των λογοτεχνιών, καθίστανται οικείοι για τους σπουδαστές. Παράλληλα με την θεωρία, οι φοιτητές αναλαμβάνουν, προαιρετικά, εργασίες με θέματα σύγκρισης ανάμεσα στην ελληνική και κάποια από τις σλαβικές λογοτεχνίες. Στις εξετάσεις θα πρέπει να μπορούν να απαντήσουν σε μια σειρά από ερωτήσεις που αντλούνται από μια δεξαμενή ερωτήσεων-θεμάτων. Εναλλακτικά, και εφόσον υπάρχει ενδιαφέρον από τους συμμετέχοντες, η βαθμολόγηση γίνεται και βάσει απαλλακτικής εργασίας.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
712105	Θέματα Βαλκανικής Ιστοριογραφίας	ΡΓΦΣΣ	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Ε'	3	3	4

Διδάσκων: Π. Σοφούλης (Λέκτορας)

Γενική περιγραφή

Μέσα από την ανάλυση επιλεγμένων κειμένων θα εξεταστεί η ανάπτυξη της εθνικής ιστορικής ιστοριογραφίας στα Βαλκάνια κατά τον 18^ο και 19^ο αιώνα. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην συμβολή του αρχαίου και μεσαιωνικού παρελθόντος στην διαμόρφωση των εθνικών ιδεολογιών στη Βουλγαρία, τη Ρουμανία, τη Σερβία και την Αλβανία, καθώς επίσης και στη συγκριτική προσέγγιση της ιστορικής μνήμης που σχηματίστηκε σε αυτές τις χώρες. Παράλληλα θα εξεταστούν γενικά θεωρητικά ζητήματα, όπως για παράδειγμα η διαμόρφωση της νεότερης ιστορικής επιστήμης και μεθοδολογίας στα Βαλκάνια του 21^{ου} αιώνα.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
715108	Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης	Φ.Π.Ψ.	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Ε'	3	3	4

Διδάσκων: Γ. Παπακωνσταντίνου (Αν. Καθηγητής)

Γενική περιγραφή

Βλ. Οδηγό Σπουδών Τμήματος Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής-Ψυχολογίας.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
715101	Βουλγαρική Γλώσσα ΙΙΙ	ΡΓΦΣΣ	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Ε'	6	3	5

Διδάσκων: Γκ. Μπάνεφ (Λέκτορας)

Γενική περιγραφή

Στόχος και περιεχόμενο: Κατανόηση κειμένων οικείων σχετικά με θέματα σπουδών, εργασίας, καθημερινότητας, ψυχαγωγίας, ταξιδιών κ.ά., όταν ο ομιλητής χρησιμοποιεί με σαφήνεια την καθιερωμένη γλώσσα. Εμβάθυνση στον γραπτό και τον προφορικό λόγο. Ανάπτυξη ικανοτήτων εκφοράς απλού λόγου σε θέματα οικεία και σε θέματα του ενδιαφέροντός του ομιλητή, π.χ διήγηση ενός γεγονότος, μιας εμπειρίας, ενός σχεδίου ή μιας ιδέας.

Εισαγωγή στην εκπόνηση μικρής εργασίας μετάφρασης λογοτεχνικού κειμένου. Εμπέδωση και εφαρμογή των βασικών κανόνων της δομής και του λεξιλογίου της γλώσσας και η ανάπτυξη επικοινωνιακής επάρκειας στον γραπτό λόγο.

Γραμματική: Μορφολογία και Συντακτικό. Φωνή, διάθεση, χρόνος, έγκλιση. Αφομοίωση κανόνων γραμματικής και εμπλουτισμός των γνώσεων.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
715107	Πολωνική Γλώσσα ΙΙΙ	ΡΓΦΣΣ	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Ε'	6	3	5

Διδάσκουσα: Β. Goralevska (Παν/κή Υπότροφος)

Γενική περιγραφή

Το μάθημα προσφέρει μία διευρυμένη πρακτική ικανότητα εξάσκησης της Πολωνικής γλώσσας, σε σχέση με τα προηγούμενα επίπεδα, επάνω σε βασικές δομές και χρήσεις της γλώσσας με αναφορά στην καθημερινή ζωή. Επιδιώκεται η εμπέδωση όλων των γλωσσικών δεξιοτήτων. Θεματολογικά καλύπτεται όλο σχεδόν το φάσμα των δραστηριοτήτων των ενηλίκων σε γραπτό και προφορικό λόγο, κυρίως μέσα από αποσπάσματα λογοτεχνικών κειμένων, άρθρα εφημερίδων και περιοδικών κ.λ.π. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στις ασκήσεις γραπτού λόγου, με παραγωγή κειμένων όπου καταγράφονται επιχειρήματα, περιγραφές, αναφορές, διάλογοι, περιλήψεις, κ.λ.π. Στόχος του μαθήματος είναι να αναπτυχθεί στους σπουδαστές η ικανότητα σωστής χρήσης της γλώσσας στην καθημερινή επικοινωνία.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
715105	Κειμενογλωσσολογία	Φιλολογίας	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Ε'	3	3	2

Διδάσκων: Δ. Γούτσος (Αν. Καθηγητής)

Γενική περιγραφή

Βλ. Οδηγό Σπουδών Τμήματος Φιλολογίας

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
716110	Κράτος και Εξουσία στα Μεσαιωνικά Βαλκάνια	ΡΓΦΣΣ	ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΣΤ'	3	3	4

Διδάσκουσα: Α. Παπαγεωργίου (ΕΔΙΠ)

Γενική περιγραφή

Στόχος του μαθήματος είναι η εξέταση των κρατικών δομών και των μορφών εξουσίας στα Βαλκάνια κατά την περίοδο του Μεσαίωνα. Ποιο ήταν το κράτος στη Βουλγαρία, τη Σερβία και την Κροατία και ποια τα όρια της εξουσίας των ηγεμόνων τους; Κατά πόσον μπορούμε να μιλάμε για ανεξάρτητες πολιτειακές δομές και κατά πόσον αυτές επηρεάζονται από τις μεγάλες δυνάμεις της εποχής (Βυζάντιο, Φράγκους κλπ); Ποια τα όρια και ποια τα εργαλεία άσκησης εξουσίας στους σλαβικούς λαούς των Βαλκανίων; Πώς προσλαμβάνει και πώς αξιοποιεί την πολιτειακή παράδοση το Κράτος του Κιέβου; Κατά πόσον επηρεάζονται από και πόσο επηρεάζουν οι Ρως τον χώρο των Μεσαιωνικών Βαλκανίων; Μέσα από την εξέταση των ιστορικών πηγών και τη μελέτη της σύγχρονης βιβλιογραφίας επιχειρείται να δοθούν απαντήσεις στα παραπάνω ερωτήματα.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
716001	Ρωσική Γλώσσα VI	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	ΣΤ'	12	12	5

Διδάσκοντες: Ο. Αρώνη, Ε. Αντρείτσένκο, Ι. Γεωργιάδης (Παν/κοί Υπότροφοι)

Γενική περιγραφή

Επιδιωκόμενο επίπεδο γλωσσομάθειας στο ΣΤ' εξάμηνο σπουδών (βάσει της στοχοθεσίας του επιπέδου Γ1 Αυτάρκους χρήστη / Τρίτου Επιπέδου / Πολύ καλής γνώσης του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις γλώσσες):

Ο φοιτητής είναι σε θέση

- να κατανοεί μεγάλη ποικιλία μακροσκελών, απαιτητικών κειμένων σε επίπεδο δήλωσης και συνυποδήλωσης
- να κατανοεί χωρίς ιδιαίτερη προσπάθεια μακροσκελείς συζητήσεις, ακόμη και αν αυτές δεν είναι καλά δομημένες και οι ιδέες δεν είναι σαφείς, καθώς και τηλεοπτικές εκπομπές και κινηματογραφικές ταινίες
- να κατανοεί μακροσκελή και πολύπλοκα κείμενα, λογοτεχνικά ή μη, και να

αντλαμβάνεται τις υφολογικές διαφορές

- να κατανοεί εξειδικευμένα άρθρα και μακροσκελείς τεχνικές οδηγίες, ακόμη και αν δεν είναι σχετικές με την ειδικότητά του
- να εκφράζεται αυθόρμητα και άνετα για πολύπλοκα θέματα με λόγο ορθά δομημένο, αποδεικνύοντας ότι ελέγχει, ως χρήστης της ρωσικής γλώσσας, τα εργαλεία οργάνωσης, εκφοράς και συνοχής του λόγου του
- να χρησιμοποιεί τη γλώσσα με αποτελεσματικότητα και ευελιξία στην κοινωνική, επαγγελματική ή ακαδημαϊκή του ζωή, εκφράζοντας ιδέες και απόψεις με ακρίβεια και συνδέοντας επιτυχώς τις παρεμβάσεις του με αυτές των συνομιλητών του
- να παρουσιάζει με σαφείς και περιεκτικές περιγραφές πολύπλοκα θέματα, συνδέοντας τις επιμέρους έννοιες, αναπτύσσοντας τα κύρια σημεία και ολοκληρώνοντας τις παρεμβάσεις του με προσωπικό τρόπο
- να εκφράζεται αναπτύσσοντας τις απόψεις του σε σαφή και ορθά δομημένα κείμενα (επιστολές, μελέτες, αναφορές) αναπτύσσοντας πολύπλοκα θέματα και τονίζοντας τα σπουδαιότερα σημεία τους
- να επιλέγει τα κατάλληλα γλωσσικά και υφολογικά εργαλεία ανάλογα με την περίπτωση και το επικοινωνιακό πλαίσιο
- να μεταφράζει ποικίλα αφηγηματικά και περιγραφικά κείμενα, λογοτεχνικά και μη, από την ρωσική στην ελληνική και αντίστροφα.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
716002	Μετάφραση και Διερμηνεία: από τη θεωρία στην πράξη I	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	ΣΤ'	5	3	5

Διδάσκοντες: Ε. Σαρτόρι (Παν/κή Υπότροφος), Ι. Σαριδάκης (Επικ. Καθηγητής)

Γενική περιγραφή

Το μάθημα εισάγει τους φοιτητές / τις φοιτήτριες σε βασικές έννοιες της Μεταφρασεολογίας και της Θεωρίας της Διερμηνείας, με στόχο τη γνωριμία με τα σχετικά γνωστικά αντικείμενα, ενώ περιλαμβάνει και πρακτική εξάσκηση.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
716003	Ρωσική Πεζογραφία β' μισού 19^{ου} – αρχών 20^{ου} αιώνα	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	ΣΤ'	5	3	5

Διδάσκουσα: Ο. Αλεξανδροπούλου (Αν. Καθηγήτρια)

Γενική περιγραφή

Πολύ συνοπτικά, η διαδρομή του μαθήματος μπορεί να περιγραφεί ως εξής: από τη «φυσική σχολή», το εργαστήρι του ρωσικού ρεαλισμού με θεωρητικό τον Β. Μπελίνσκι, στην ακμή του ρωσικού μυθιστορήματος με κύριους σταθμούς τους Τουργκένιεφ – Ντοστογιέφσκι – Τολστόι και τελικό προορισμό τον καλειδοσκοπικό κόσμο του Τσέχοφ. Ευρύτερες αναφορές σε λογοτεχνικά φαινόμενα της περιόδου, καθώς και συγκριτικές προσεγγίσεις επιτυγχάνονται μέσω δειγματοληπτικής εξέτασης θεμάτων που διατρέχουν τη ρωσική κλασική λογοτεχνία, όπως «ο μικρός άνθρωπος»/ «ο περιττός άνθρωπος»/ «ο νέος άνθρωπος», καθώς και το ιδιαίτερα σημαντικό ζήτημα «η μοίρα/οι μοίρες των ευγενών».

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
716004	Ρωσικός Συμβολισμός (Αργυρός αιώνας)	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	ΣΤ'	5	3	5

Διδάσκουσα: Ε. Στεργιοπούλου (Αν. Καθηγήτρια)

Γενική περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι να εισαγάγει τους φοιτητές στην ρωσική λογοτεχνία της εποχής της μετάβασης από το κλασικό στο μοντερνιστικό (1890-1910). Δραστηριοποίηση της ρωσικής ιδεαλιστικής φιλοσοφίας. Σύνθεση θρησκευτικής φιλοσοφίας και τέχνης, ως σπουδαιότερο χαρακτηριστικό της ρωσικής τέχνης.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
716101	Βουλγαρική Γλώσσα IV	ΡΓΦΣΣ	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	ΣΤ'	6	3	5

Διδάσκων: Γκ. Μπάνεφ (Λέκτορας)

Γενική περιγραφή

Στόχος και περιεχόμενο: Ανάπτυξη δεξιότητες παραγωγής γραπτού λόγου όπως περιγραφή καθημερινών καταστάσεων και συγγραφή επιστολής (e-mail). Στο μάθημα εκπονείται εργασία μετάφρασης λογοτεχνικού κειμένου ή δοκιμίου που περιλαμβάνεται στην ύλη των προφορικών εξετάσεων. Εμπέδωση και αφομοίωση λεξιλογίου και μορφολογίας της ΒΓ.

Γραμματική: Μορφολογία (χρόνοι του ρήματος, αφηγηματική, αντωνυμίες), συντακτικό και υφολογία.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
716108	Πολωνική Γλώσσα IV	ΡΓΦΣΣ	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	ΣΤ'	6	3	5

Διδάσκουσα: Β. Goralevska (Παν/κή Υπότροφος)

Γενική περιγραφή

Στόχοι του μαθήματος είναι ο φοιτητής να μπορεί εκφράζεται στην Πολωνική με σαφήνεια, να χρησιμοποιεί τη γλώσσα με ποικίλους τρόπους για επαγγελματικούς, κοινωνικούς και επικοινωνιακούς σκοπούς, και να μπορεί να παράγει σαφή κείμενα δείχνοντας ότι κατέχει υψηλό επίπεδο γνώσης στα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα που αναλύθηκαν μέσα στην τάξη.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
717103	Παιδαγωγική Ψυχολογία	Φ.Π.Ψ.	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	ΣΤ'	3	3	5

Διδάσκουσα: Φ. Αντωνίου (Λέκτορας)

Γενική περιγραφή

Βλ. Οδηγό Σπουδών Τμήματος Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής-Ψυχολογίας.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
716109	Ιστορία και πολιτισμός των Ελλήνων του Ευξεινού Πόντου κατά την αρχαιότητα	ΡΓΦΣΣ	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	ΣΤ'	3	3	5

Διδάσκων: Η. Πετρόπουλος (Επικ. Καθηγητής)

Γενική περιγραφή

Το μάθημα πραγματεύεται την ιστορική πορεία του Ελληνισμού στον Παρευξέινο χώρο κατά τους αρχαίους χρόνους. Εξετάζεται η έλευση των Ελλήνων και η μόνιμη εγκατάστασή τους, η επαφή με τους γηγενείς λαούς της παράλιας ζώνης και της ενδοχώρας, η δημιουργία συνασπισμών μεταξύ των ελληνικών πόλεων της ευρύτερης περιοχής, ο πολιτισμός και οι τέχνες. Στόχος του μαθήματος είναι η γνωριμία με το πολιτισμικό υπόβαθρο των λαών που κατοικούσαν στον χώρο όπου αργότερα εμφανίσθηκαν οι Σλάβοι και άλλοι λαοί κατά τον μεσαίωνα.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
716107	Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης	Φ.Π.Ψ.	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	ΣΤ'	3	3	5

Διδάσκων: Α. Παπακωνσταντίνου(Επ. Καθηγήτρια)

Γενική περιγραφή

Βλ. Οδηγό Σπουδών Τμήματος Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής- Ψυχολογίας.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
717001	Ρωσική Γλώσσα VII	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Z'	12	12	5

Διδάσκουσες: Ε. Αντρεϊτσένκο, Σ. Τζόλλου (Παν/κοί Υπότροφοι)

Γενική περιγραφή

Επιδιωκόμενο επίπεδο γλωσσομάθειας στο Z' εξάμηνο σπουδών (βάσει της στοχοθεσίας του επιπέδου Γ2 Αυτάρκους χρήστη / Τετάρτου Επιπέδου /Άριστης γνώσης του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις γλώσσες):

Ο φοιτητής είναι σε θέση

- να κατανοεί, χωρίς προσπάθεια, σχεδόν ό, τι ακούει είτε σε συνθήκες άμεσης επικοινωνίας, είτε όταν ο λόγος εκφέρεται από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, ακόμη και αν ο ρυθμός ομιλίας είναι γρήγορος, αρκεί να έχει τη δυνατότητα να εξοικειωθεί με μία συγκεκριμένη ιδιόλεκτο
- να συμμετέχει αβίαστα σε κάθε συζήτηση και να χρησιμοποιεί με άνεση ιδιωτισμούς και καθημερινές εκφράσεις
- να εκφράζεται αυθόρμητα, άνετα και με ακρίβεια και να χειρίζεται λεπτές νοηματικές αποχρώσεις, όταν αναφέρεται σε πολύπλοκα θέματα
- να αντεπεξέρχεται στις εννοιολογικές δυσκολίες και να τις διαχειρίζεται επιτυχώς
- να μεταφέρει γεγονότα και επιχειρήματα ποικίλων γραπτών και προφορικών πηγών, συνοψίζοντάς τα κατά τρόπο συγκροτημένο
- να περιγράφει ή να αναπτύσσει επιχειρηματολογία με σαφή και ρέοντα λόγο και με ύφος προσαρμοσμένο στις επικοινωνιακές συνθήκες, δομώντας επιτυχημένες παρουσιάσεις και βοηθώντας τους ακροατές να υπογραμμίζουν και να ανακαλούν στη μνήμη τους τα κύρια σημεία
- να διαβάζει χωρίς προσπάθεια και να εμβαθύνει σε κάθε είδος κειμένου
- να γράφει κείμενα σαφή με ροή και ύφος προσαρμοσμένο στις επικοινωνιακές ανάγκες
- να συντάσσει επιστολές, αναφορές και άρθρα με σαφή δομή και, γενικώς, επαγγελματικών αξιώσεων έγγραφα στη ρωσική γλώσσα, κατά τρόπο που να επιτρέπει στον αναγνώστη να αντιλαμβάνεται και να απομνημονεύει τα κύρια σημεία τους
- να παρουσιάζει περιληπτικά και με κριτικό πνεύμα επαγγελματικού ενδιαφέροντος κείμενα ή/και λογοτεχνικά έργα.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
717002	Θεωρία της Λογοτεχνίας : Ρωσικός Φορμαλισμός	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Z'	3	3	5

Διδάσκουσα: Ε. Στεργιοπούλου Καθηγήτρια)

Γενική περιγραφή

Στο μάθημα αυτό οι φοιτητές γνωρίζουν σημαντικά κείμενα της λογοτεχνικής θεωρίας, αρχής γενομένης από τις θέσεις του ρωσικού φορμαλισμού, από τους μεγάλους γλωσσολόγους και στοχαστές Άιχενμπαουμ, Τινιάνοφ, Σκλόφσκι, Γιάκομπσον. Στο μάθημα μελετώνται κείμενα λογοτεχνικής θεωρίας στο ρωσικό πρωτότυπο και επιχειρείται η ανάλυση λογοτεχνικών κειμένων βάσει των διαφορετικών θεωριών. Το μάθημα αποσκοπεί στο να γίνει κατανοητή η γέννηση της σύγχρονης λογοτεχνικής ανάλυσης του ρωσικού φορμαλισμού, οι διαφορές ανάμεσα στις γλωσσολογικές σχολές της Μόσχας και της Πετρούπολης, η μετεξέλιξη των θεωριών στη σχολή της Πράγας. Περαιτέρω παρουσιάζονται και μελετώνται σταθμοί στη θεωρία της λογοτεχνίας, όπως η αφηγηματολογία, η θεωρία της πρόσληψης με τη σχολή της Κονσταντζας, η αμερικανική λογοτεχνική θεωρία, η μεταφρασεολογία καθώς και οι σύγχρονες έμφυλες σπουδές. Υπάρχει η δυνατότητα για εκπόνηση προαιρετικών εργασιών-παρουσιάσεων. Τα θέματα των εξετάσεων αντλούνται από μια δεξαμενή ερωτήσεων.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
717003	Ρωσική Πρωτοπορία του 20ου αιώνα	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Z'	3	3	5

Διδάσκουσα: Ε. Σαρτόρι (Παν/κή Υπότροφος)

Γενική περιγραφή

Στο μάθημα γίνεται μια εισαγωγή σε θέματα τέχνης και λογοτεχνίας της ρωσικής πρωτοπορίας των αρχών του 20ου αιώνα, ενώ εξετάζεται και το ιστορικό, οικονομικό, κοινωνικό και φιλοσοφικό πλαίσιο στο οποίο γεννήθηκε και εξελίχθηκε αυτό το καλλιτεχνικό ρεύμα. Ταυτόχρονα σχολιάζονται θεμελιώδη ζητήματα της θεωρίας της τέχνης και της λογοτεχνίας. Εκκινώντας από τον συμβολισμό ως αισθητική τάση, παρουσιάζεται το ευρύ φάσμα νεωτεριστικών κινημάτων που γεννήθηκαν κατά την δεκαετία του 1910 με κατάληξη την επιβολή των αρχών του σοσιαλιστικού ρεαλισμού από το καθεστώς τη δεκαετία του 1930. Ανάμεσα στις θεματικές ενότητες, μέσα από τις οποίες εξετάζονται τα φαινόμενα της ρωσικής πρωτοπορίας, είναι οι εξής: η σχέση παράδοσης και νεωτερικότητας, ο μοντερνισμός και η πρωτοπορία, η συμμετοχή των ρώσων καλλιτεχνών στα ευρωπαϊκά πολιτιστικά πράγματα, η ιδέα της σύνθεσης των τεχνών, οι έννοιες του υπέρλογου και του παράλογου, η τέχνη και η κοινωνία, κ.ά. Ένα ειδικό μάθημα είναι αφιερωμένο στη συμβολή του έλληνα συλλέκτη της ρωσικής πρωτοπορίας Γ. Κωστάκη.

Στα πλαίσια του μαθήματος συνδυάζονται διαλέξεις και σεμιναριακή εργασία, με ανάγνωση και ανάλυση ιστορικών κειμένων και έργων του συγκεκριμένου ρεύματος. Γίνεται χρήση οπτικού και ακουστικού υλικού. Η γλώσσες του μαθήματος είναι η ρωσική και η ελληνική. Η βιβλιογραφία είναι στα ελληνικά και τα ρωσικά.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
717005	Ειδικά Θέματα της Ρωσικής γλώσσας - Διδακτικές ασκήσεις I	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Z'	6	3	3

Διδάσκουσες: Ο. Αρώνη, Ο. Ποσνακίδου (Παν/κοί Υπότροφοι)

Γενική περιγραφή

Το μάθημα παρέχει τη δυνατότητα αρχικής κατάρτισης στους φοιτητές / μελλοντικούς καθηγητές Ρωσικής

Βασικοί στόχοι είναι:

- να παρατηρήσουν οι φοιτητές εκπαιδευτικές πρακτικές της ξενόγλωσσης τάξης σε συνθήκες προσομοίωσης (εργαστηρίου),
- να προβληματιστούν σχετικά με την αξιοποίηση των θεωρητικών υποθέσεων της Διδακτικής των γλωσσών (θεωρίες της γλώσσας και της γλωσσικής εκμάθησης/κατάκτησης),
- να ασκηθούν στην εφαρμογή των γνώσεων και των δεξιοτήτων που απέκτησαν κατά τη φοίτησή τους.

Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του μαθήματος αυτού, οι φοιτητές

- παρακολουθούν σε ομάδες και σχολιάζουν με βάση κλείδα παρατήρησης που τους παρέχεται, δειγματικές διδασκαλίες ρωσικής γλώσσας προπαιδευτικού χαρακτήρα που πραγματοποιούν συμφοιτητές τους σε συνθήκες προσομοίωσης (εργαστηρίου)
- αναλαμβάνουν να πραγματοποιήσουν οι ίδιοι δειγματικές διδασκαλίες προπαιδευτικού χαρακτήρα σε συνθήκες προσομοίωσης (εργαστηρίου) επί τη βάση εντύπου δόμησης διδασκαλίας που θα έχουν συμπληρώσει

Η αξιολόγηση γίνεται από τον διδάσκοντα του μαθήματος που λειτουργεί ως επόπτης των δειγματικών προπαιδευτικών διδασκαλιών τόσο ως προς την διδακτική δεινότητα των φοιτητών όσο και βάσει ατομικών και συλλογικών εργασιών που αυτοί θα εκπονήσουν και που θα αφορούν σε:

- περιγραφή και κριτική ανάλυση της παιδαγωγικής και διδακτικής διαδικασίας των διδασκαλιών που παρακολουθούν και που πραγματοποιούν ως προς τους εκάστοτε επιμέρους στόχους,
- παραγωγή διδακτικού υλικού για τις δειγματικές προπαιδευτικές διδασκαλίες.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
717101	Βουλγαρική Γλώσσα V	ΡΓΦΣΣ	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Z'	6	3	5

Διδάσκων: Γκ. Μπάνεφ (Λέκτορας)

Γενική περιγραφή

Στόχος και περιεχόμενο: Κατανόηση του ουσιαστικού περιεχόμενου συγκεκριμένων ή αφηρημένων θεμάτων ενός πολύπλοκου κειμένου, συμπεριλαμβανομένων επιλεγμένων τεχνικών όρων. Στόχος του μαθήματος είναι η επικοινωνία με αυθορμητισμό και άνεση σε ποικίλα θέματα στα οποία απαιτείται γλωσσική ευχέρεια και κρίση των απόψεων.

Στο μάθημα εκπονείται και μία μικρή εργασία μετάφρασης λογοτεχνικού κειμένου ή δοκιμίου σε ποικίλα επίκαιρα θέματα.

Γραμματική: Μορφολογία (μετοχές, εγκλίσεις, σύνθετοι χρόνοι του ρήματος), Συντακτικό, Υφολογία. Εμπέδωση μορφολογίας.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
718002	Ρωσική γλώσσα. Υφολογία	Σλαβικών Σπουδών	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Η'	6	3	5

Διδάσκουσες: Ε. Αντρεϊτσένκο, Τ. Μπορίσοβα (Παν/κοί Υπότροφοι)

Γενική περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι η μελέτη του υφολογικού συστήματος της σύγχρονης ρωσικής γλώσσας - γραπτού και προφορικού λόγου-, της υφολογίας ως κλάδου της γλωσσικής επιστήμης και της σχέσης της με άλλες επιστήμες, η συστηματοποίηση των σχετικών με την έννοια του γλωσσικού ύφους γνώσεων.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
717102	Ουκρανική Γλώσσα V	Σλαβικών Σπουδών	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Ζ'	6	3	5

Διδάσκουσα: Ο. Αρώνη (Παν/κή Υπότροφος)

Γενική περιγραφή

Επιδιωκόμενο επίπεδο γλωσσομάθειας στο Ε΄ εξάμηνο σπουδών :

Σε σχέση με το προηγούμενο εξάμηνο σπουδών ο φοιτητής είναι επιπλέον σε θέση:

- να εκφέρει άποψη για θέματα επικαιρότητας και να παρουσιάζει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα διαφόρων θέσεων εκθέτοντας και υποστηρίζοντας τις απόψεις του
- να γράφει προσωπικές ή επίσημες επιστολές που αποδίδουν με λεπτές αποχρώσεις προσωπικά γεγονότα και εμπειρίες
- να συντάσσει σαφή και λεπτομερή κείμενα ποικίλης θεματολογίας σχετικής με τα ενδιαφέροντά του
- να συντάσσει μελέτες / αναφορές μεταφέροντας πληροφορίες ή εκθέτοντας.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
717107	Ιστορία της Σοβιετικής Ένωσης	ΡΓΦΣΣ	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Ζ'	3	3	2

Διδάσκων: Η. Πετρόπουλος (Επικ. Καθηγητής)

Γενική περιγραφή

Μετάδοση των στοιχειωδών γνώσεων για την ιστορία της Σοβιετικής Ένωσης και τη διαμόρφωση του ρωσικού κόσμου τον 20^ο αιώνα. Σκοπός του μαθήματος, μεταξύ άλλων, είναι να ερμηνεύσει τις ιστορικές συνθήκες που οδήγησαν στις επαναστάσεις του 1917 και την εδραίωση του κομμουνισμού. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο εξετάζεται η εξέλιξη βασικών πολιτικών και κοινωνικών θεσμών, η εξωτερική πολιτική, τα πολιτισμικά δρώμενα, καθώς και οι ιδεολογικές τάσεις που αναπτύχθηκαν στη χώρα μέχρι την πτώση του σοβιετικού καθεστώτος.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
717109	Πολωνική Γλώσσα V	ΡΓΦΣΣ	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Ζ'	6	3	5

Διδάσκουσα: Β. Goralevska (Παν/κή Υπότροφος)

Γενική περιγραφή

Το μάθημα αυτό αποσκοπεί στην κατανόηση κειμένων γραπτού και προφορικού λόγου, επαγγελματικών και κοινωνικοπολιτικών θεμάτων. Στόχοι του μαθήματος είναι ο φοιτητής να μπορεί εκφράζεται στην Πολωνική με σαφήνεια, να χρησιμοποιεί τη γλώσσα με ποικίλους τρόπους για επαγγελματικούς, κοινωνικούς και επικοινωνιακούς σκοπούς, και να μπορεί να παράγει σαφή κείμενα δείχνοντας ότι κατέχει υψηλό επίπεδο γνώσης στα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα που αναλύθηκαν μέσα στην τάξη.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
717108	Εκπαιδευτική Αξιολόγηση	Φ.Π.Ψ.	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Ζ'	3	3	2

Διδάσκων: Θ. Βέρδης (Λέκτορας)

Γενική περιγραφή

Βλ. Οδηγό Σπουδών Τμήματος Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής – Ψυχολογίας.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
------	------------------	--------------------------	-----------------	---------	------	-----	------

718001	Λαογραφία των Ανατολικών Σλάβων	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Η'	3	3	5
--------	--	-------	-------------	----	---	---	---

Διδάσκουσα: Ο. Αρώνη (Παν/κή Υπότροφος)

Γενική περιγραφή

Το μάθημα εξετάζει τη θεωρία, τη μεθοδολογία και το περιεχόμενο των σπουδών στη Λαογραφία των Ανατολικών Σλάβων με έμφαση στη μελέτη και ανάλυση των ποικίλων όψεων οργάνωσης της ρωσικής κοινωνίας και του λαϊκού της πολιτισμού.

Ειδικότερα:

- μελετώνται σε βάθος οι κοινωνικές και πολιτισμικές εκφάνσεις της κουλτούρας των Ανατολικών Σλάβων
- εισάγονται οι φοιτητές στις σύγχρονες μεθοδολογικές προσεγγίσεις της Λαογραφίας και τη συγκριτική μέθοδο έρευνας των φαινομένων του ρωσικού λαϊκού πολιτισμού
- εξετάζονται έθιμα και τελετουργίες, πρακτικές και σύμβολα καθώς και η σύνδεσή τους με την προφορικότητα.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
718105	Μετάφραση και Διερμηνεία: από τη θεωρία στην πράξη II	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Η'	5	3	5

Διδάσκοντες: Ι. Σαριδάκης (Επικ. Καθηγητής), Ε. Σαρτόρι (Παν/κή Υπότροφος)

Γενική περιγραφή

Το μάθημα εισάγει τους φοιτητές/τριες σε βασικές έννοιες της Μεταφρασεολογίας και της Θεωρίας της Διερμηνείας, με στόχο τη γνωριμία με τα σχετικά γνωστικά αντικείμενα, ενώ περιλαμβάνει και πρακτική εξάσκηση.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
718003	Σοβιετική λογοτεχνία - Σοσιαλιστικός ρεαλισμός	Σλαβικών Σπουδών	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Η'	3	3	5

Διδάσκουσα: Ε. Στεργιοπούλου (Καθηγήτρια)

Γενική περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι η παρουσίαση των συνθηκών και πνευματικών τάσεων όπως διαμορφώθηκαν στην ρωσική κοινωνία των αρχών του 20^{ου} αιώνα και, μετά την νίκη της σοσιαλιστικής επανάστασης και την εγκαθίδρυση της ΕΣΣΔ, οδήγησαν στην δημιουργία και επικράτηση εκείνης της αισθητικής θεωρίας, που είναι γνωστή ως Σοσιαλιστικός Ρεαλισμός. Ειδικότερα, εξετάζονται οι πρόδρομοι, οι κύριοι εκπρόσωποι, οι βασικές αρχές και η εξέλιξη της αισθητικής του Σοσιαλιστικού Ρεαλισμού σε όλη την διάρκεια του Σοβιετικού καθεστώτος, καθώς και η γενικότερη επίδραση της στην τέχνη της ΕΣΣΔ.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
------	------------------	--------------------------	-----------------	---------	------	-----	------

718005	Ειδικά Θέματα της Ρωσικής γλώσσας - Διδακτικές ασκήσεις II	ΡΓΦΣΣ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Η'	6	3	3
--------	---	-------	-------------	----	---	---	---

Διδάσκουσες: Ο. Αρώνη, Ο. Ποσνακίδου (Παν/κοί Υπότροφοι)

Γενική περιγραφή

Το μάθημα αυτό συμπληρώνει και ολοκληρώνει την αρχική κατάρτιση των φοιτητών/μελλοντικών καθηγητών Ρωσικής

Βασικοί στόχοι είναι:

- να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τον εκπαιδευτικό χώρο και τις συνθήκες της ξενόγλωσσης εκπαίδευσης,
- να παρατηρήσουν εκπαιδευτικές πρακτικές στην ξενόγλωσση τάξη,
- να προβληματιστούν σχετικά με την αξιοποίηση των θεωρητικών υποθέσεων της Διδακτικής των γλωσσών (θεωρίες της γλώσσας και της γλωσσικής εκμάθησης/κατάκτησης),
- να ασκηθούν στην εφαρμογή των γνώσεων και των δεξιοτήτων που απέκτησαν κατά τη φοίτησή τους

Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του μαθήματος αυτού, οι φοιτητές

- παρακολουθούν και σχολιάζουν, με βάση κλειδα παρατήρησης που τους παρέχεται, δειγματικές διδασκαλίες ρωσικής γλώσσας σε πραγματικές συνθήκες εκπαίδευσης
- αναλαμβάνουν να πραγματοποιήσουν οι ίδιοι ολοκληρωμένη δειγματική διδασκαλία σε πραγματικές τάξεις (σε συνεργασία με τον υπεύθυνο καθηγητή της τάξης) βάσει εντύπου δόμησης διδασκαλίας που θα έχουν συμπληρώσει

Η αξιολόγηση της φοίτησης γίνεται τόσο με βάση την αναφορά των εποπτών -

υπεύθυνων καθηγητών των τάξεων, όπου υλοποιούνται οι δειγματικές διδασκαλίες, ως προς την διδακτική δεινότητα των φοιτητών όσο και από τον ακαδημαϊκό διδάσκοντα του μαθήματος βάσει ατομικών και συλλογικών εργασιών που οι φοιτητές θα εκπονήσουν και που θα αφορούν σε:

- περιγραφή και κριτική ανάλυση της παιδαγωγικής και διδακτικής διαδικασίας των

διδασκαλιών που παρακολουθούν και που πραγματοποιούν ως προς τους εκάστοτε επιμέρους στόχους,

- παραγωγή διδακτικού υλικού για τις δειγματικές προπαιδευτικές διδασκαλίες
- έρευνες σε ζητήματα διδακτικών, μεθοδολογικών και παιδαγωγικών προσεγγίσεων και πρακτικών.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
718104	Ζητήματα ελληνορωσικών διαπολιτισμικών σχέσεων	Σλαβικών Σπουδών	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Η'	3	3	2

Διδάσκουσα: Ο. Αλεξανδροπούλου (Αν. Καθηγήτρια)

Γενική περιγραφή

Μάθημα επιλογής με εναλλασσόμενα αντικείμενα. Επί του παρόντος δύο είναι οι κύριοι θεματικοί άξονες: Α. Η πρόσληψη της ρωσικής λογοτεχνίας στην Ελλάδα κατά τον 19ο αιώνα, η ελληνική εικόνα της Ρωσίας και Β. Οι ρώσοι ταξιδιώτες στην ανατολική Μεσόγειο τον 19ο αιώνα: ρωσικές εικόνες του ελληνικού κόσμου.

Στόχος του μαθήματος είναι η μύηση των φοιτητών στην έρευνα των ελληνορωσικών διαπολιτισμικών σχέσεων. Η προσέγγιση των δύο κύριων θεματικών πεδίων βασίζεται: α) στην αναλυτική παρουσίαση δύο βιβλιογραφικών οδηγών (Α. *Η ρωσική λογοτεχνία στην Ελλάδα. 19ος αιώνα*. Εποπτεία έρευνας, επιμέλεια Σόνια Ιλίνσκαγια, Αθήνα, «Ελληνικά γράμματα», 2006 και Β. Theophanis G. Stavrou & Peter R. Weisensel, *Russian Travelers to the Christian East from the Twelfth to the Twentieth century*, Slavica Publishers, Inc., Columbus, Ohio, 1986)· β) στη μελέτη επιστημονικών δοκιμίων· γ) στη μελέτη πηγών.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
717181	Βουλγαρική Γλώσσα VI	Σλαβικών Σπουδών	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Η'	6	3	5

Διδάσκων: Γκ. Μπάνεφ (Λέκτορας)

Γενική περιγραφή

Στόχος και περιεχόμενο: Κατανόηση μεγάλης ποικιλίας μακροσκελών και απαιτητικών κειμένων, καθώς και των έμμεσων νοημάτων τους. Ανάπτυξη δεξιοτήτων έκφρασης αυθόρμητα και άνετα ως προς το λεξιλόγιο και τη διατύπωση των προτάσεων. Ευέλικτη χρήση της γλώσσας στην κοινωνική, επαγγελματική ή ακαδημαϊκή ζωή. Έμφαση στη λογοτεχνία, την υφολογία και τη μετάφραση.

Στο μάθημα εκπονείται επίσης εργασία μετάφρασης λογοτεχνικού κειμένου ή δοκιμίου που περιλαμβάνεται στην ύλη των προφορικών εξετάσεων.

Γραμματική: Μορφολογία, Συντακτικό, Υφολογία, Διαλεκτολογία. Ολοκληρώνεται η ύλη που αντιστοιχεί στο επίπεδο B2 και γίνεται επιλεκτική διδασκαλία μόνο της αναγκαίας ύλη γραμματικής του επιπέδου C1.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
7178108	Πολωνική Γλώσσα VI	ΡΓΦΣΣ	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Η'	6	3	5

Διδάσκουσα: Β. Goralevska (Παν/κή Υπότροφος)

Γενική περιγραφή

Το μάθημα αυτό αποσκοπεί στην κατανόηση κειμένων γραπτού και προφορικού λόγου. Στόχοι του μαθήματος είναι ο φοιτητής να μπορεί εκφράζεται στην Πολωνική με σαφήνεια, να χρησιμοποιεί τη γλώσσα με ποικίλους τρόπους για επαγγελματικούς, κοινωνικούς και επικοινωνιακούς σκοπούς, και να μπορεί να παράγει σαφή κείμενα δείχνοντας ότι κατέχει υψηλό επίπεδο γνώσης στα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα που αναλύθηκαν μέσα στην τάξη.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
718102	Ουκρανική Γλώσσα VI	Σλαβικών Σπουδών	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	Η'	6	3	5

Διδάσκουσα: Ο. Αρώνη (Παν/κή Υπότροφος)

Γενική περιγραφή

Επιδιωκόμενο επίπεδο γλωσσομάθειας στο ΣΤ΄ εξάμηνο σπουδών: Ο φοιτητής είναι σε θέση

- να κατανοεί μεγάλη ποικιλία μακροσκελών, απαιτητικών κειμένων σε επίπεδο δήλωσης και συνυποδήλωσης
- να κατανοεί χωρίς ιδιαίτερη προσπάθεια μακροσκελείς συζητήσεις, ακόμη και αν αυτές δεν είναι καλά δομημένες και οι ιδέες δεν είναι σαφείς, καθώς και τηλεοπτικές εκπομπές και κινηματογραφικές ταινίες
- να εκφράζεται αυθόρμητα και άνετα για πολύπλοκα θέματα με λόγο ορθά δομημένο, αποδεικνύοντας ότι ελέγχει, ως χρήστης της ρωσικής γλώσσας, τα εργαλεία οργάνωσης, εκφοράς και συνοχής του λόγου του
- να χρησιμοποιεί τη γλώσσα με αποτελεσματικότητα και ευελιξία στην κοινωνική, επαγγελματική ή ακαδημαϊκή του ζωή, εκφράζοντας ιδέες και απόψεις με ακρίβεια και συνδέοντας επιτυχώς τις παρεμβάσεις του με αυτές των συνομιλητών του
- να παρουσιάζει με σαφείς και περιεκτικές περιγραφές πολύπλοκα θέματα, συνδέοντας τις επιμέρους έννοιες, αναπτύσσοντας τα κύρια σημεία και ολοκληρώνοντας τις παρεμβάσεις του με προσωπικό τρόπο.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
717810	Η Νοτιοανατολική Ευρώπη υπό ξένη κυριαρχία (1400-1750)	ΡΓΦΣΣ	ΕΠΙΛΟΓΗΣ	Η'	6	3	5

Διδάσκων: Π. Σοφούλης (Λέκτορας)

Γενική περιγραφή

Κατά τους ύστερους μεσαιωνικούς και πρώιμους νεότερους χρόνους σχεδόν ολόκληρη η Νοτιοανατολική Ευρώπη βρέθηκε υπό τον ζυγό τριών αυτοκρατοριών: της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, της αυτοκρατορίας των Αψβούργων και αυτή της τσαρικής Ρωσίας. Στο μάθημα επιχειρείται η επισκόπηση της ιστορίας της περιοχής μεταξύ των ετών 1400-1750. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο χρονικό της κατάκτησης, στους πολιτικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς θεσμούς που υιοθετήθηκαν από τις τρεις αυτοκρατορίες, και γενικότερα στις επιδράσεις που αυτές άσκησαν στην ευρύτερο χώρο της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
717812	Ευρωπαϊκά Πνευματικά Ρεύματα του 2ου αι. ΙΙΙ	ΡΓΦΣΣ	ΕΠΙΛΟΓΗΣ	Η'	6	3	5

Διδάσκουσα: Ε. Στεργιοπούλου (Καθηγήτρια)

Γενική περιγραφή

Στόχος του μαθήματος είναι να φέρει σε επαφή τους φοιτητές με θεμελιώδη πνευματικά ρεύματα που εκδηλώθηκαν στη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα στον ευρωπαϊκό χώρο. Συγκεκριμένα, εξετάζονται τα χαρακτηριστικά, οι ιδιαιτερότητες και η εν γένει συμβολή πρωτοποριακών

κινημάτων όπως ο φουτουρισμός, κυβοφουτουρισμός, κονστρουκτιβισμός, εξπρεσιονισμός, ντανταϊσμός και σουρρεαλισμός στη διαμόρφωση της σύγχρονης ευρωπαϊκής πολιτισμικής πραγματικότητας μέσω συστηματικής μελέτης και ανάλυσης των πλέον σημαντικών προϊόντων τους.

Η επισκόπηση άπτεται όχι μόνον του πεδίου της λογοτεχνίας, αλλά και αυτών της ζωγραφικής, γλυπτικής, αρχιτεκτονικής, μουσικής, του θεάτρου και του κινηματογράφου. Έμφαση δίνεται στη σύνδεση των ως άνω πνευματικών ρευμάτων με το ιστορικό τους περιεχόμενο και στη διερεύνηση του ιδεολογικού υπόβαθρου και του κοινωνικού ομολόγου τους, ενώ φωτίζονται, παράλληλα, τα σημεία διεπαφής τους και υπογραμμίζεται το ενιαίο της καλλιτεχνικής δημιουργίας.

Κωδ.	Τίτλος μαθήματος	Προσφέρεται από το Τμήμα	Τύπος μαθήματος	Εξάμηνο	Ώρες	Δ.Μ	ECTS
717811	Ο Πολιτισμός του Βιβλίου στα Μεσαιωνικά Βαλκάνια	ΡΓΦΣΣ	ΕΠΙΛΟΓΗΣ	Η'	6	3	5

Διδάσκουσα: Ε. Μίνεβα (Λέκτορας)

Γενική περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές την ιστορία και τον τρόπο δημιουργίας του μεσαιωνικού βιβλίου, τη θέση του βιβλίου και την ιδιαιτερότητα του ως πολιτιστικού αγαθού στη Βυζαντινή και στη μεσαιωνική ορθόδοξη σλαβική κοινωνία. Επίσης μέσα από αυτή τη γνώση να αποκτήσουν κριτήρια σωστής εκτίμησης και ικανότητα κριτικής αντιμετώπισης της σύγχρονης παραγωγής γραπτών κειμένων και βιβλίων.

Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης μαθήματος από τους φοιτητές

ΤΜΗΜΑ ΡΩΣΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΛΑΒΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ – ΕΚΠΑ

Η συμπλήρωση αυτού ερωτηματολογίου είναι πολύ σημαντική. Παρέχει πληροφορίες που χρησιμοποιούνται **αποκλειστικά** για την εξαγωγή στατιστικών αποτελεσμάτων που **ανατροφοδοτούν** το σύστημα διδασκαλίας και συμβάλλουν στην ανάπτυξη **μελλοντικών μαθημάτων**.

Αξιολογήστε τις ακόλουθες προτάσεις με βάση την κλίμακα

Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
1	2	3	4	5
Απαράδεκτη	Μη ικανοποιητική	Μέτρια	Ικανοποιητική	Πολύ καλή

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ

A. Το μάθημα:

1. Έχει σαφείς στόχους;

1   2   3   4   5

2. Η ύλη που διδάσκεται ανταποκρίνεται στους στόχους του μαθήματος;

1   2   3   4   5

3. Η ύλη είναι καλά οργανωμένη;

1   2   3   4   5

4. Διατίθενται σημειώσεις του διδάσκοντος/της διδάσκουσας για το μάθημα; NAI - OXI

5. Πόσο ικανοποιητικό βρίσκετε το κύριο βιβλίο ή τις σημειώσεις;

1   2   3   4   5

6. Τα εκπαιδευτικά βοηθήματα χορηγήθηκαν εγκαίρως;

1   2   3   4   5

7. Το μάθημα υποστηρίζεται από Η-τάξη;

NAI - OXI

8. Προτείνονται γραπτές ή/και προφορικές εργασίες;

NAI - OXI

B. Ο διδάσκων /Η διδάσκουσα:

1. Οργανώνει καλά την παρουσίαση της ύλης στα μαθήματα;

1

2

3

4

5

Πάνω από 6 και έως 8 ώρες - Πάνω από 8 ώρες

5. Συμμετέχετε ενεργά στην εκπαιδευτική διαδικασία (ερωτήσεις στον/την διδάσκοντα/ουσα, απαντήσεις στις ερωτήσεις του/της διδάσκοντος/ουσας); ΝΑΙ - ΟΧΙ
6. Ανταποκρίνεστε στις γραπτές/προφορικές εργασίες/ ασκήσεις; ΝΑΙ - ΟΧΙ
7. Εργάζεστε κατά τη διάρκεια του εξαμήνου:
Ναι, με πλήρη απασχόληση - Ναι, με μερική απασχόληση -

Όχι